

Mecliste Bütçe müzakeresi

Maliye Vekilinin beyanati alkışlarla tasvib edildi

1939 bütçesinin en bariz vasfını millî müdafaa hizmetlerinin azamî derecede düşünülmüş ve karşılanmış olması teşkil ediyor

Bir çok mebuslar söz alarak Maliye Vekilinden bazı temennilerde bulundular. B. Refik Ince, Gayrimübadiller meselesinin uzayıp gittiğinden bahsetti

Ankara 22 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi bugün B. Abdülhalik Rendanın reisliğinde topla narak 1939 malî yılı bütçesinin müzakeresine başlamıştır.

Celsenin açılma-

sını müteakip bazı

dairelerin 1938 y-

ılı bütçeleri tertibleri

arasından bir

milyon küsur bin lira münakale ya-

pılmasına aid kanun tasvib edilmiş

ve 1939 bütçesinin müzakeresine ge-

çilmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

lenmiştir.

Bu münasebetle söz alan Maliye

Vekili B. Fuat Ağralı bütçe hakkında

uzun beyanatta bulunmuştur. Bu be-

yanat Meclis heyeti umumiyesinin

şürekli alkışları arasında tasvib ses-

B. Galip Pekel

B. Fuat Ağralı

B. Refik Ince

lerle karşılanmıştır. Bundan sonra bir çok hatipler söz almışlardır.

Maliye Vekilinin beyanati

Ankara 22 (A.A.) — 1939 bütçesi-

nin müzakeresine başlanması münasebetle Maliye Vekili B. Fuat Ağralı

Büyük Millet Meclisinin bugünkü to-

plantısında aşağıdaki beyanatta bulun-

muştur:

(Devamı 11 nci sahifede)

Ispanya sefirine göre harb ihtimalleri azaldı

Yeni sefir: "Biz de Türkiye gibi sulh içinde memleketi refah ve imara kavuşturmak istiyoruz,, diyor

Ispanyanın yeni Türkiye elçisi B. Carlos Lopez Doriga refikasıle birlikte dün sabahki Sempron ekspresile şehrimize gelmiş, Sirkeci garında general Franco'nun eski umumî ajanı B. Palensia ve konsoloshane erkânı tarafından karşılanmıştır.

Perapalas oteline misafir olan yeni sefir birkaç gün şehrimizde kalarak B. Palensia'dan işleri devir alacak ve sonra Reiscümhura itimadnamesini takdim etmek üzere Ankaraya gidecektir.

(Devamı 10 uncu sahifede)

Reiscümhur İsmet İnönü pazar günü Ankarada yapılan ilkbahar at yarışlarına şeref vermişlerdir. Yukarıdaki resimde Millî Şef İnönü ve Başvekil Dr. Refik Saydamı ipodromda at yarışlarını takip ederken görüyorsunuz.

Türkiye lehinde hararetli sözler

Nevyork sergisinde paviyonumuzun açılış resmi büyük tezahürata vesile oldu

Sergide Türk paviyonunun açılış resminde büyük elçimiz nutuk söylerken (Yazısı sekizinci sahifemizdedir)

Benesin muhtırası

Çekoslovakyanın istilâsının tanınmamasını istiyor

Chicago 22 (A.A.) — Benes, Milletler Cemiyetine bir muhtıra göndererek Çekoslovakya'nın Almanya ve Macaristan tarafından istilâsını protesto etmekte ve İngiltere'den, Fransa'dan ve Sovyetler Birliğinden, Milletler Cemiyeti konseyinde Çekoslovakya'nın müdafaa edilmesini istemektedir.

Dikkatler:

Beyaz vapurlar

Eski idare zamanında Seyrisefain vapurları siyahtı. Akay kurulunca beyaza boyandı. Şimdi yeni teşkilât neticesinde gene siyah olacaktı.

Bukalemun gibi bu isim, alâmeti farika, bahusus renk değiştirmenin mânası ne olabilir? Söze en mantıklı esbabı mucibe şu imiş:

— Halk beyazı kirletir!

Sayfiye yerlerinin vapurlarına beyaz yakıştır. Her zevkli memlekette bu böyledir. Bizim halkın beyaza, temize ve güzele her hangi bir medenî memleketten daha az lâyık olduğunu bir an bile kabul etmek istemiyoruz.

AKŞAM

Sahifeleri arasına ilâve ettiği

HAFTANIN MİZAHİ

Sahifesini bugün okuyucularına takdim ediyor.

Bu sahifenin yazı ve karikatürleri kıymetli sanatkar

Cemal Nadir

Arkadaşımızın eseridir. Karilerimiz her hafta böyle nefis bir mizah sahifesi okuyacaklardır.

Bugün 9 uncu sahifede!

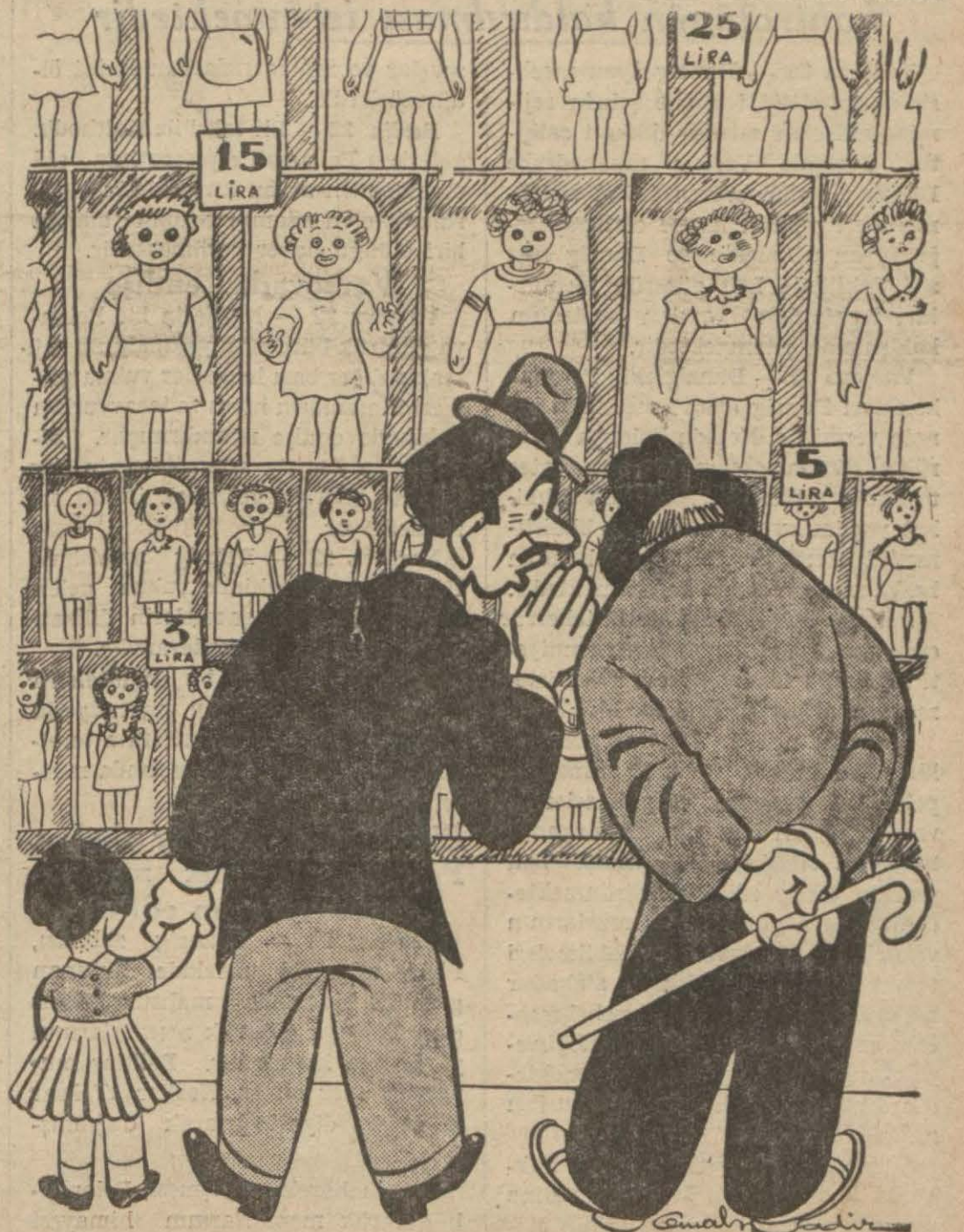
Cenevrede çok mühim görüşmeler oluyor

İngiliz - Sovyet anlaşmasının bu hafta içinde imzası beklenmektedir

Cenevre 22 — İngiliz Hariciye Nazırı Lord Halifaks dün Sovyet delegesi B. Maiski ile görüşmüştür. Mülakat son derece dostane olmuştur. İngiliz heyeti namına söz söylemeğe salâhi-

yettar bir zat bu görüşmeden sonra İngiliz - Sovyet ittifakı akdi yolunda mühim adımlar atıldığını söylemiştir. Bu zat demıştır ki:

(Devamı 10 uncu sahifede)

— Ne kadar pahalı değil mi?

— Evet, insanın, beş yaşında çocuk doğuran kıza hak vereceği geliyor!..

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Münakale - Muhabere, İktisad ve Ticaret Vekâletleri teşkilâtı

Bu üç Vekâletin teşkilât projeleri de Meclis ruznamesine alındı

Ankara 23 (Telefonla) — Münakale ve Muhabere, İktisad ve Ticaret Vekâletleri vazife ve teşkilâtı hakkındaki kanun projelerinin de bütçe en-cümenince müzakereleri bitirilmiş ve Meclis ruznamesine alınmıştır.

Münakale ve Muhabere Vekâleti teşkilât projesine göre Vekâlet, şu hizmetleri yapacaktır. 1 — Posta nakliyatı, telli ve telsiz muhabere ve radyo işleri; 2 - Demiryolları nakliyat işleri; 3 - Kara yolları nakliyatı işleri; 4 - Deniz nakliyatı ve seyrüsefer emniyeti işi vazife ve hizmetleri; 5 - Liman ve techizat işleri; 6 - Deniz mahsulleri ve avcılığı işleri; 7 - Hava yolları nakliyatı işleri.

Projenin bir maddesine göre, Münakalât Vekâletine bağlanmış olan posta, telgraf ve telefon umum müdürlüğü Devlet Demiryolları ve limanları işletmesi umum müdürlüğü ve bu idarelerin tekaüd sandığı müdürlüğü, devlet limanları işletme umum müdürlüğü ve Denizyolları limanları idarelerinin müşterek tekaüd sandığı müdürlüğü, devlet hava yolları işletme umum müdürlüğü memur ve müstahdimlerinin kadroları ile derece maaş ve ücretleri mezkûr idarelerin hususi kanunları hükümlerine tâbi olacaktır.

Projenin muvakkat birinci maddesi şöyledir:

«Nafia ve İktisad Vekâletlerinden Münakalât Vekâletine ayrılan idarelerde Nafia Vekâletinden ücretle müstahdem olanların ücretlerinin tekaüdü ettigi maaş emsal hasılatı geçmemek şartıyla bu kanuna bağlı kadro cedvellerinden birine tayin suretiyle bir sene içinde ve bir defaya mahsus olmak üzere maaş derecelerini tesbite Münakalât Vekili salâhiyettardır.

Şu kadar ki, bu gibilerin devlet veya devlete aid müesseselerde geçen maaş ve ücretli hizmet müddetlerinin mecmuuna nazaran 1452 numaralı sayılı kanunun 8 inci maddesindeki 15 sene kaydına bakılmaksızın mezkûr kanunda yazılı intisap ve terfi şeraitine göre tesbit edilecek maaş derecesi kendileri için müktesep hak sayılır ve bu derece ile tayin olundukları derece emsal hasılatı arasındaki fark kendilerine ücret olarak verilir.

Ticaret Vekâleti

Ticaret Vekâleti vazife ve teşkilâtı hakkındaki projeye göre, Vekâletin merkez teşkilâtı şu dairelerden teşekkül edecektir: Hususi kalem müdürlüğü, teftiş heyeti, hukuk müşavirliği, iç ticaret umum müdürlüğü, dış ticaret umum müdürlüğü, teşkilâtlandırma umum müdürlüğü, istatistik müdürlüğü, konjantür ve neşriyat müdürlüğü, zat işleri ve levazım müdürlüğü, seferberlik müdürlüğü, evrak müdürlüğü.

Mezkûr Vekâletin vilâyetlerde 14 mntakada ticaret müdürlüğü bulunacaktır.

İktisad Vekâleti

İktisad Vekâletinin teşkilâtı da şu dairelerden tereküp edecektir: Hususi kalem müdürlüğü, teftiş heyeti reisliği, hukuk müşavirliği, sanayi umum müdürlüğü, maadin umum müdürlüğü, iş dairesi reisliği, sanayi tedkik heyeti reisliği, zat işleri, neşriyat, seferberlik, levazım, evrak müdürlükleri.

Türk - İngiliz itilâfı ve Balkan antantı

B. Chamberlain «Anlaşma, Türkiye'nin Balkan paktı ile alakadar teahhüdlerinin ifasına engel teşkil etmez» diyor

Londra 22 (A.A.) — Reuter bildiriyor:

Başvekil Chamberlain, Avam kamerasında sorulan bir suale cevaben aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«Türkiye'nin Balkan Paktından doğan teahhütleri, Türkiye için birinci derece ehemmiyettedir. Benim bildiğime göre, İngiliz - Türk deklarasyonu, Türk hükümetinin Balkan Paktı ile alakadar teahhüdlerinin ifasına engel teşkil edecek surette tefsir olunamaz.»

Bravo Valiye

Su fiatine zam yapılmasını muvafık görmedi

Şehir meclisi 15 Mayıs tarihli içtihadında Belediye Sular idaresi tarafından hazırlanan yeni Terkos su tarifesini müzakere ve kabul etmiş, neticede suyun metre mikâbını on beş kuruştan on altı kuruşa çıkarmıştı. Bu kararın tatbiki için belediye riyaset makamına salâhiyet verilmişti.

Haber aldığımız göre vali ve belediye reisi doktor Lütfi Kırdar, suya yapılan bu zammı doğru bulmamıştır. Vali Ankaradan ayetinde bu mesele ile bilhassa meşgul olacaktır.

Su en mühim ihtiyaç maddesidir. Ve İstanbul'da dünyanın hiç bir tarafında görülmemiş derecede pahalıdır. Herkes su fiatının indirilmesini beklerken buna zam yapmak doğru değildir. Vali ve belediye reisi doktor Lütfi Kırdarın zamma razı olmaması pek yerinde ve takdirle karşılanacak bir harekettir.

Gayrimübadiiller

İstihkak sahiplerine verilecek emval nasıl tevzi edilecek

Ankara 22 (Telefonla) — Mübadeleye gayri tâbi ahaliye verilecek emvali gayri menkuleye aid kanun mucibince istihkak sahiplerine verilmesi lâzım gelen emvalin tevzi suretine aid talimatnamelere aşağıdaki maddenin eklenmesi Vekiller Heyetince kararlaştırılmıştır:

(İbrâz edilecekleri vesikalarda kıymet ve evsâf ve müstemilâtı yazılı olmaları aaid gayri menkuller için hane, dükkân gibi mebanî âzamî yüz altın lirayı, arazide beher dönümü elli madeni kuruşu tecavüz etmemek üzere karaine müsteniden kıymet takdir olunabilir. Bu karinede mevcudiyeti sabit ve muhakkak gayri menkulün bulunduğu mahal ahalisinden ve tercihen cemiyet azasından takdir kıymet komisyonunda münhasıran bu gibi ahvalde aza sâfatile bulundurulacak bir zattan istihsal edilecek malûmattan ibarettir.)

Ispanyadan dönüş

Alman gönüllüleri dönüyorlar, İtalyan gönüllüler de bu ay içinde memleketlerine dönecekler

Paris 23 — Resmen bildirildiğine göre İtalyan gönüllüleri bu ay içinde Kadix limanından Napoliye nakledileceklerdir. İspanyadaki Alman gönüllülerini almak için Vigs limanına beş Alman vapuru gelmiştir. Alman gönüllülerinin irkâbına bugün başlanacak ve perşembe günü bitirilecektir.

Franconun Hitler'e telgrafı

Berlin 22 (A.A.) — Zafer geçid resmi münasebetlerle Hitler, Franco'dan şu telgrafı almıştır:

«Harbin çetin anlarında bize karşı bu kadar çok sempati göstermiş olan Alman milletini ve onun Führerini bu zafer gününde bütün İspanya, benimle beraber hatırlıyor.»

Fransız - Gal memleketi maçı

Paris 22 (A.A.) — Futbol: Fransa, Gal milli takımına 2 - 1 galib gelmiştir.

Alman - İtalyan ittifakı dün imza edildi

Hitlerle İtalya Kralı ve Mussolini arasında telgraflar teati edildi

Berlin 22 (A.A.) — Alman Hariciye Nazırı B. Von Ribbentrop ile Kont Ciano, Başvekilât süfere salonunda saat 11,06 da İtalyan - Alman askeri misakımı imzalamışlardır.

İki nazır, radyo ile neşredilen hitabelerinde Mihver devletlerinin tesanüdünden ve menfaatlerinin her gün daha ziyade sıkışan birliğinden bahsetmişlerdir.

Berlin 22 (A.A.) — Alman - İtalyan paktında Alman - İtalyan hududunun daimi olarak tesbit edilmiş olduğu kaydedilmektedir. Alman ve İtalyan milletleri hayatî sahalarını temin ve sulhü idame etmek üzere istikbalde müştereken hareket etmeğe karar vermişlerdir. Pakt, 7 maddeyi ihtiva etmektedir.

3 üncü madde, tarafeynden biri bir ihtilâfa sürüklendiği takdirde diğerinin bütün hava, kara ve deniz kuvvetleriyle derhal ona yardım etmesi derpiş edilmektedir.

1 inci maddede iki tarafın müşterek emniyetleri veya Avrupa vaziyeti hakkında daimî temas halinde bulunacakları zikredilmektedir.

2 inci maddede, müşterek menfaatleri tehdit edildiği takdirde iki tarafın derhal yekdiğerle istisarede bulunacağı tasrih edilmektedir. İki taraftan biri tehdit edildiği takdirde diğeri ona diplomasi ve siyasi sahada yardım edecektir.

4 üncü maddede, askerî ve harp ihtisadiyatı sahasında iki tarafın aralarındaki iş birliğini derinleştirecekleri kaydedilmektedir. Bu işle meşgul olmak üzere iki memleket Hariciye Nazırlarının riyasetinde daimî komisyonlar teşekkül edecektir.

5 inci maddede, ihtilâf zuhurunda iki tarafın ayrı sulh imza etmemegi ve

dost devletlerle münasebetlerini müştereken tanzim etmeği teahhüd ettikleri bildirilmektedir.

7 nci maddede, paktın imza edildiği günden itibaren kabili tatbik ve 10 sene müddetle muteber olduğu ve tecdid edilebileceği kaydedilmektedir.

Telgraflar teati edildi

Berlin 22 (A.A.) — B. Hitler, kont Ciano'ya şimdiye kadar verilen en büyük Alman nişanı olan altın büyük Alman kartalı nişanını vermiştir.

Ciano, von Ribbentrop'a Annonciade kolyesini vermiştir. Bu nişanı hâmil olanlar İtalya kralının yeğeni muamelesini görürler.

Paktın imzası münasebetle bir taraftan Hitler ile İtalya kralı, diğer taraftan da Hitler ile Mussolini arasında telgraflar teati edilmiştir.

Japon hükümeti eski kararında musırdır

Tokio 22 (A.A.) — Havas muhabiri bildiriyor: İyi haber alan mahfillerde kati surette ifade edildiğine göre, Japon hükümeti, Almanya ve İtalya ile bir askerî ittifak imzalamamak hakkındaki 22 mart tarihli kararında musırdır ve Almanya ve İtalya ile otomatik mahiyetli teahhütlere girmeğe muhaliftir.

Dün geceki ziyafet

Berlin 23 — Von Ribbentrop dün akşam Kont Ciano'nun şerefine büyük bir ziyafet vermiştir. Bu ziyafette B. Hitler de hazır bulunmuştur. Bütün Alman gazeteleri, bu ittifakın ehemmiyetini tebarüz ettirmektedir. Deutsche Allgemeine Zeitung yazdığı bir makalede diyor ki: «İttifak bir tehdit değil, Garbi Avrupada vaziyetin sulh dairesinde inkişafı için bir zaman teşkil eder.»

Danzig Âyan Meclisi resmî bir tebliğ neşretti

Tebliğde cebren kabul ettirilen bu rejimin devam edemeyeceği beyan edilmekte ve Leh kontrolünün kaldırılması istenmektedir

Varşova 23 — Danzig âyan meclisinin neşrettiği tebliğde şehrin rejimine aid olan satırlar dikkati çaptır. Tebliğde Versay muahedesinde Danzig şehrine cebren kabul ettirilmiş olan rejimin idame edilemeyeceği beyan edilmekte ve Danzig erazisi dahilinde Leh gümrük memurları tarafından yapılan kontrolün kaldırılması istenmektedir.

Varşova 22 — Danzigteki Polonya komsieri Danzig âyan meclisine bir nota vermiştir. Notada Polonya gümrük bürosuna yapılan taarruzu protesto etmiş, mücrimler hakkında tahkikat yapılmasını ve neticenin bildirilmesini istemiştir. Polonya bundan başka zarar ve ziyan da istemektedir.

Polonya bu gibi hadiselerin tekrarrı etmiyeceği ve Polonyalıların emniyeti hakkında teminat verilmesini istemektedir. Notada deniliyor ki:

«Kalthod Polonya hudud gümrük idaresine taarruz yapanlar arasında polis üniformasını giymiş kimseler de vardı. Yapılan taarruz, Polonyanın haklarını tehlikeye düşürmek için mahsus tertip edilmiş görünmektedir. Polonya gümrük memurlarının vazifelerini emniyetle yapabilmeleri temin edilmelidir. Hâdisse, alâkadar makamların Danzig serbes şehri mntakasında asayişini temin edemediği veya etmek istemediği hissini vermektedir. Bundan serbes şehir memurları mesuldur.

Polonyalı memurların akibeti hakkında haber almak üzere mahalline giden Polonya ikinci komiserinin otomobiliyle yapılan taarruz mesuliyeti artırmaktadır. Bu taarruz üzerine memurlar mukabele etmeğe mecbur ol-

muşlar ve mütearrızlardan birini öldürmüşlerdir.

Berlin 22 — Bir taksi ile Kalthod'a giderken Polonyalı diplomatlara aid otomobilden atılan kurşunlarla öldürülmüş olan adamın Grünber adında biri olduğu haber verilmektedir.

Varşovada endişe

Varşova 22 — Nazilerin bir Polonya gümrük bürosunu yakmalarını müteakip diğer bazı hâdiseler vukua gelmesi Almanların niyet ve tasavvurları hakkında endişe uyandırmıştır. Almanların Danzig gümrüklerinin kontrolünü ellerine geçirmek istedikleri zannediliyor.

Varşova 22 — Danzig arazisinde Polonyalıları aleyhinde vukua gelen hadiseler, bütün gazetelerin dikkatlerini celbetmekte berdevamdır.

Gazeteler, bütün bu hadiselerin birer tahrik eseri olup mesuliyetin tamamen Danzig memurlarına terettüp etmekte olduğunu beyanda mütefiktirler.

Bir binada mahsur kalan Polonyalı gümrük memurlarına yardım edildi

Varşova 22 — Danzig zabıtası, Piekle adındaki mevkiye bulunan gümrük binasında mahsur kalmış olan Polonya gümrük memurlarının yardımına koşmuştur. Polisler müvasalat eder etmez, Naziler «Tekrar geleceğiz» diye bağırarak dağılmışlardır.

Polisin harekete geçmesi, Polonyalı gümrük memurlarının himayesi temin edilmediği takdirde Polonyanın icabeden tedbirleri alacağını bildirilmesi neticesidir.

Devrilmiş bir sandal

Pavli adası civarında bulundu içindekilerin akibeti meçhuldür

Bu sabah Pavli adası civarına avlanmağa giden balıkçılar deniz üzerinde bir sandalın kapaklanmış bir halde olduğunu görmüşler, zabıta'yı haberdar etmişlerdir.

Sandal sahile çekilmiş, yepyeni ve henüz numarası dahi konulmayan bir sandal olduğu görülmüştür.

Yapılan ilk tahkikatta, sandalın içinde üç kişi bulunabileceği tahmin edilmektedir. Fakat bunlar hakkında bir şey öğrenilememiştir. Zabıta tahkikata devam ediyor.

Sandal içindekilerin, dünkü lodos fırtınasına kapılarak feci bir akibete sürüklennmiş olmalarından endişe edilmektedir.

Milletler Cemiyeti konseyi dün kısa bir celse akdetti

Cenevre 22 (A.A.) — Milletler Cemiyeti konseyinin 105 inci içtima devresi, öğle vakti ruznameyi tesbite tahsis edilmiş olan kısa bir celse açılmıştır.

Mühendislik ve mimarlık ruhsatnamelerinden alınacak harçlar

Ankara 22 (Telefonla) — Mühendislik ve mimarlık ruhsatnameleri hakkındaki nizamnamenin bugünden itibaren meriyete konulması Vekiller Heyetince kararlaştırılmıştır. Nizamnamenin bir maddesine göre yüksek mühendislik ve yüksek mimarlık ruhsatnamelerinden 20, mühendislik ve mimarlık ruhsatnamelerinden 15 lira maktu harç alınacaktır.

İki romorkör çarpıştı

Denizbanka aid 20 ve 30 numaralı romorkörler bu sabah Köprü gözünde müsademe etmişler, her ikisi de ehemmiyetli surette hasara uğramışlardır.

Mussolini Romaya döndü

Roma 22 (A.A.) — Mussolini, Piemont'a yaptığı seyahatten dönmüştür.

Milletler arasında ticarî münasebetler

Amerika Hariciye Nazırı mühim bir nutuk söyledi

Vaşington 22 — Amerika Hariciye Nazırı B. Hull, Amerikan ticaret haftasının başlaması münasebetle B. Roosevelt'in bir mesajını okumuştur. B. Roosevelt, bu mesajında diyor ki:

«Sulhperver münasebetler, hâlâ dünya ekseriyetinin ülküsünü teşkil eder ve Amerikan harici siyasetinin en belibaşlı hedefidir. Ümid ve temennilerimiz, sulhperverane mübadelelerin tekrar normal bir şekil almasıdır.»

Müteakiben B. Hull, bir nutuk söyleyerek iki taraflı ticaret mübadelelerinden herkes için doğacak faydaları göstermiş ve demiştir ki:

«Sulh kelimesiyle, faik kuvvete inkiyadı, ve münakaşaların yerine slâh tahdidinin kalmı olmasını değil, fakat anlayış ve şura dayanan bir sulh kaydediyoruz. Memleketler arasındaki tehlikeleri tahdid ve nihayet izale edecek bir itilâf hasıl olmalıdır. Bu itilâflara vardığımız zaman ve bugünkü karşılıklı emniyetsizlik havası ortadan kalktıktan sonra dünya hakiki servetini ve neşesini arttıracaktır.

Takip ettiğimiz plân budur. Kendimize ve vaziyetimize itibarile dünyaya karşı vazifemizi ifa etmek için takip etmeğe mecbur olduğumuz plân budur.»

İngiliz kiral ve kraliçesinin seyahati

Kingston 22 (A.A.) — İngiliz hükümdarları Kingston'u kısaca ziyaret ettikten sonra saat 21,30 da - mahalli saat - Cobourg'a hareket etmişlerdir.

Hükümdarlar, Kingston'da askerî koleji ve belediyeyi ziyaret etmişlerdir. Geceyi, Coburg'da geçirmişlerdir.

AKŞAMDAN AKŞAMA

Türk milletine yapılan
komplimanlar

Bir kadına:

— Güzelisiniz! - demek onun mane-
viyatını yükseltir.

Fakat iki türlü kompliman vardır. Sahte ve samimi... Sahteleri bile hoş gider... (Söyle, Tataragasi! hikâyesinde olduğu gibi...) Amma, böyleleri du-
daklardan dökülür... Ancak yakın menfaati olanların mutabasıbı fısıltı-
ları halinde işitilir... Heyhat, insanla-
rın çoğu haşındır: «Gönül kırılacak!»
diye düşünmezler. Şayed kadın çir-
kinse, tek tük sahte komplimanlara
rağmen ekseriyet yüz ekşitir, burun
kırar. Bu istihfaf edici isimazlar da,
kadının gözünden kaçmaz. Yüreğine
kasavet çöker. Ve anlar:

— Ben çirkinim!

Böyle bir hissin gelmesi kadar kötü
birşey yoktur. Artık gün geçtikçe in-
san kendini koyuverir... Koyuverdikçe
de çirkinleşir...

Bizim de halimiz, millî hareketin
zuhuruna kadar böyleydi. Bütün dün-
ya halimize bakıyor; sahte komplima-
na bile lüzum görmeksizin, hemen he-
men ittifaqla hükmünü veriyordu:

— «Hasta adam!» Yarin öbürğün

ölecek... Mirasını nasıl pay etmeli?

Pierre Loti gibi garabet sever birkaç
«dostumuz» vardı amma, onlar da
âdeta paradoks olsun diye bize zahir
çıkyorlardı. (Nurullah Ataçın acıap
yazıları takdir etmesi kabilinden!)

Cihanın istihfafı karşısında ken-
dimizde de «Bizden hayır yok!» kana-
atı hasil olmuştu.

Millî mücadelenin parlak neticeleri;
içtimai inkılaplarımızın iktisadi kal-
kınınamızın biribiri ardı sıra tahak-
kuku; hele Atatürkü kaybetmemez-
den sonra millî vahdetimizin devamı
üzerine, dünyanın bizi telâkkisi, git-
tikçe başkalaştı; gün geçtikçe daha
fazla beğenildi; hayranlık mütema-
diyen arttı. Eskiden sahtesine bile na-
il olamadığımız komplimanların en
samimilerini, en karşılık beklemeyen-
lerini, uzaktan yakından işitiyoruz.
Sabık düşmanlar, lâhik bitaraflar ve
dostlar tarafından yazılanları topla-
yıp bir araya getirsek koskoca bir kü-
tüphane teşkil eder.

Amerika hükümeti murahhasının
New-York sergisinde söylediklerini bu-
günkü nişhamızda okuyacaksınız:

— Türkiye on beş yıl içinde baştan
başta modernleşti; eski şark ve esrar
romantizm örtüsünü kaldırdı; Ame-
rikahların taptığı sulh, terakki, de-
mokrasi prensiplerine kendini ha-
rettir. Memleketimiz, snai ve siyasi
terakkinin bize hayret verici bir misa-
lini hazırlamıştır. Biz terakkinin sü-
ratine alışmış. Fakat Türkiye cümhu-
riyetinin terakki sahasında gösterdiği
sürat bizi hayretlere düşürmüştür.
Türkiye son senelerdeki inkışaflarla
hakkile iftihar edebilir.

Dünya efkârı umumiyesinin ayna-
sında bu şekilde görünmek değme mil-
lete nasip değildir. Bilhassa eskiden
o derece fena tesir ederken, şimdi bu
kadar iyi bir intiba bırakmak için, bir
mevcudiyet, behemehal hakikaten de-
ğişmiş olmalı.

Esasen bunu biz de hissetmiyor mu-
yuz? O eski bedbinliğimize bedel, şim-
diki neslin Türkü her milletten üstün
görmesi nedendir?

İyi intiba bırakıyoruz; çünkü mü-
kemelleşiyoruz. Mükelliğimiz ise bu-
gün ulaştığımız, yarın ulaşacağımız
merhaleleri kâfi bulmamakla, beğen-
memekle, milletler arasındaki yarışın

ŞEHİR HABERLERİ

Acaba neden?

35 liralık sütunlar
Belediyeye 130
liraya mal olmuş

İstanbulun karanlık sokaklarını
aydınlamak üzere elektrik şirketi ile
belediye arasında yeniden iki bin lîm-
ba tesisi için bir mukavele yapılmış-
tı.

Her elektrik sütununun 30,35 lira
masrafla yerine konulması mümkün
olduğu halde yapılan mukaveleye gö-
re beher lîmba sütunu belediyeye yüz
otuz liraya mal olmuştur. Bu şekilde
mukavelenin tanzim edilmiş olmasın-
da bir yolsuzluk olduğu iddia edildi-
ğinden belediye bu mukavelenin na-
sıl tanzim edildiği ayrıca tedkik edil-
mek üzere belediye müfettişleri tahki-
kat yapacaklardır. Tahkikat safhası
sırasında keyfiyet riyaset makamını
alâkadar edecek mahiyette görülürse
işe belediye muamelatını tedkike me-
mur olan mülkiye müfettişleri el koya-
caklardır.

Tütünlerimizin yeni
müşterileri

Geçenlerde şehrimize gelen Mısır
Millî bankası müdürü Zülfikar bey
tütün piyasasında yaptığı tedkikler-
den sonra İnhisarlar idaresiyle de te-
maslarda bulunmuştur. Mısır Millî
bankasının 500,000 kilo kadar tütün
alacağı anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Polonya monopolu,
mümessillerinden birini şehrimize
göndermiş ve bu zat İstanbul piyasa-
sında yaptığı tedkikten sonra Ege
tütünlerini görmek ve tacirlerle te-
maslarda bulunmak üzere İzmir git-
miştir.

Kömür depoları

Nereye nakledileceği henüz
belli değil

Kuruçeşme kömür depolarının kal-
dırılması hakkındaki mahkeme kara-
rından sonra eski Liman işletmesi mü-
dürlüğü depolar civarındaki bütün ev
ve araziyi istimlakı muvafık bulmuş,
bilâhare faaliyete geçen Denizbank da
buna karar vermişti. Denizbankın
lâgından sonra vaziyetin ne şekil ala-
cağı bilinmemekle beraber ay başın-
dan itibaren faaliyete geçecek olan
Limanlar umum müdürlüğünün Mu-
habere ve Münakale Vekâletile te-
maslar yaparak bu hususta bir karar
vereceği zannedilmektedir.

Şehircilik mütehassısı B. Prost'e
imar planında limanı Yenikapıya nak-
lettikten kömür depolarının da o
tarafa kurulmasına taraftardır. Li-
manın Yenikapıya nakli uzun senele-
re mütevakıf bulunduğundan liman-
cılar depoların başka tarafa nakledil-
mesine imkân olmadığını söylüyorlar.
Depoların nakledileceği yer hakkında
henüz bir karar verilememiştir.

İnsanlığa faydalı kısımlarına cesaret
ve azimle iştirak etmekle kaimdir.

Müterakki ve hayırhah milletler
arasında bıraktığımız bu iyi intiba ile
ne kadar iftihar etmek yeridir.

(Vâ-Nû)

Karilerimizin
mektupları
Eksik ilânlar

Seyahat müesseselerinin gazetelere
verdiği ilânlar halkın en mühim ihtı-
yaçlarından birini karşılamak için-
dir. Bu sebepten bu ilânların çok et-
raflı düşünülmesi, kusursuz olması
lazımdır.

Halbuki bizim millî müesseseleri-
mizin seyahat ilânları bu dikkat ve
itinadan uzaktır. Meselâ geçen gün
Denizbank'a aid büyük bir gazete
ilânı gördüm. Bu ilânda İstanbuldan
o hafta içinde kalkacak vapurların
günleri ve saatleri yazıldığı halde di-
ğer memleket limanlarından İstan-
bula hareket edecek vapurların gün-
leri ilân edilmemiştir. Bu ilâna, bu
tafsilâtın ilâvesi de mümkün ve fay-
dalıdır sanırım. Keza Mudanya va-
purunun da falan günü falan saatte
İstanbuldan hareket edeceği yazılı.
Fakat İstanbulun neresinden?

Sirkeçiden mi, Kadıköyden mi, Top-
haneden mi, Karaköyden mi?.. Bir
yabancıyı bunu tahmin etmesine
imkân yoktur. Buna dair tafsilât ta
ilânlara ilâve edilebilir sanırım.

Hakkı

Belediye kadrosu

Açıkta kalacak memurlara
ikişer aylık tazminat ve
yarımışar aylık maaş
verilecek

Belediye kadrosunda yapılacak de-
ğişiklikler için dün vali ve belediye reisi
doktor Lütfi Kırdar tarafından ted-
kik ve tasvip edilmiştir.

Memuriyetinin lâgı, tekaüd yaşını
doldurması ve liyakatsizliği yüzünden
açıkta kalacak memurlar 1 haziran-
dan itibaren vazifeleri başından ayır-
lacaklardır. Bunun için bütçenin ve-
kâletçe tasdikini beklemeye ihtiyaç
görülmemektedir. Ancak yeniden ih-
das edilen ve münhal bulunan vazife-
lere yapılacak tayinler için yeni bütçe-
nin tasdik edilip belediye reisliğine
tebliğ edilmesi lazımdır. Açıkta kala-
caklardan başka yirmi kadar memur
da başka vazifeye nakledileceklerdir.
Bu nakiller vali tarafından tasdik
edildiğinden bugün alâkadarlara teb-
liğ edilecektir. Belediye merkez ve su-
be kadrolarında otuz kadar memur
tekaüde sevk edilecektir.

Memuriyeti lâğvedilmek ve ehliyeti
kâfi görülmemek suretile büsbütün
açıkta kalacak olanlar 70-80 kişi ara-
sındadır. Açıkta kalacaklara 30 mayıs-
ta tebliğat yapılacaktır. En çok açık-
ta kalan memurlar muhasebe ve İkti-
sad müdürlüğü teşkilâtında bulunan
memurlardır. Bunlara ikişer aylık taz-
minat, iki aydan sonra yarımışar ay-
lık açık maaşı verilecektir. Maamafih
belediye, yeni kadro geldikten sonra
açıkta kalacak memurlardan bir kısmı-
nı da gene münhallere tayin etmek
çaresini araştıracaktır.

Ada halkının Valiye
teşekkürü

Belediyenin Büyükdada biran ev-
vel su verilmesi için hararetle çalış-
tığını, bu arada Nizam caddesine doğru
boru döşeme işine başlandığını dün
yazmıştık.

Haber aldığımız göre Büyükdada
halkı İstanbul Valisi B. Lütfi Kırdara
bir telgraf çekerek Adanın su derdine
karşı gösterdiği bu yakın alâkadan
dolayı teşekkürlerini bildirmiştir.

Bütçe ve istikraz
Vali dün
akşam Ankaraya
gitti

Vilâyet ve Belediye bütçelerinin
tasdikini temin etmek Belediyeler
bankasından yapılacak istikrazı neti-
celendirmek ve şehre terk edilecek
Taksim kırsalile İstablâmire bina-
larının devir muamelelerini tamam-
lamak üzere Vali ve Belediye reisi
doktor Lütfi Kırdar, dün akşamki
trenle Ankaraya gitmiştir. Muhasebe
müdürü B. Muhtar da Valiye refakat
etmektedir.

Vali, dün Belediye fen heyetinde
ve muhasebe müdürlüğünde meşgul
olmuş, Ankaradan avdetine kadar
yapılacak işler etrafında alâkadar-
lara talimat vermiştir. Vali, dört,
beş gün sonra şehrimize dönecektir.

Gazi köprüsünün müteharrik
kısmı 28 haziranda yerine
konacak

Gazi köprüsünü yapan Alman fir-
ması Belediyeye müracaat etmiş,
köprünün açılıp kapanmasında kul-
lanılacak müteharrik dubaların ha-
zırlanmasını ve bunların 28 haziran-
da yerlerine konacağını bildirmiştir.
Bu dubalar konduktan sonra köprü
yekpare bir hale gelecektir. Dubala-
rın açılıp kapanmasını temin edecek
iki romorkör şartnameye uygun gö-
rülmediğinden Belediyeye kabul edil-
memiştir. Şirket, bu romorkörlerdeki
noksanların tamamlandığını Beledi-
yeye bildirmiştir.

Bisiklet çarpması

Şehrin muhtelif yerlerinde
beş kişi yaralandı

Evvelki gün akşam üzeri şehirde
muhtelif bisiklet kazaları olmuştur:

Erenköyünde oturan Zeki ve Şaban
isimlerinde iki kişi, beraberce bindik-
leri bir bisikletle, Üsküdar Pazarba-
şından geçerlerken, Tahsin isminde
birine çarparak muhtelif yerlerinden
yaralanmasına sebep olmuşlardır.

İsak ve Hayim isimlerinde iki genç
beraberce kiraladıkları bir bisikletle,
Gümüşsuyu yolu üzerinden inerlerken
Salâhaddin isminde bir gence çarpıp
başından yaralanmışlardır.

Artin isminde biri, Bisikletle Be-
yoğlunda Cumhuriyet caddesinden
geçerken iki çocuğa caddenin bir ta-
rafından diğer tarafına geçmekte olan
Fatma adında bir kadına çarpmış;
gerek çocuklar, gerek kadın yaralan-
mışlardır.

Polis suçluları yakalamış, yaralıları
da tedavi altına almıştır.

İnhisarların yeni kadrosu

İnhisarlar idaresi müdürler encü-
meni dün toplanarak muhtelif işler
ve bilhassa hazırlıkları bitirilen yeni
kadro üzerinde görüşmüştür. Encü-
menin dünkü toplantısına riyaset
eden İnhisarlar umum müdürü B.
Adnan Vekâletle temaslarda bulun-
mak üzere bir iki güne kadar Anka-
raya gidecektir.

İSTANBUL HAYATI

Hizmetçi dedikodusu

Gözüm o kadar yıldı ki, «hizmetçi»
kelimesini duyunca tüylerim dikenle-
niyor. Meğer, içlerinde ne yaman de-
dikodu kumkumaları varmış!... Bir
defa ağzını açmaya görsün. Tam mâ-
nasile; bir dokun, bin âh dinle kâsel
fagfurdan...

Bir ahabın bahçesinde oturuyor-
duk. Sevine sevine:

— Oh, dedi. Çoktanberi hizmetçi
arıyorduk, nihayet bulduk. Bir ahab
vasıtasile iyi bir hizmetçi elde ettik,
bu sabah geldi.

Biraz sonra elinde kahve tepsisile
kıta kıta yeni hizmetçi karşımıza
dikildi. Kendisini birkaç sene evvel
başka bir dostun evinde görmüştüm.
O da beni tanıdı, yılışık bir tebessüm-
le sözkün ona selâm verdi ve anlatmı-
ya başladı:

— Bay (M...) lerin yanında üç sene
kaldım amma, doğrusu ya, bir türlü
ismamadım oraya. Baydan çok mem-
nundum. Velâkin bayanla annesi çok
geçimsiz şeyler. İkisi bir olup zavallı
baya neler yaptılar! bilerseniz... Sizin
de bulunduğunuz akşam misafirler
dağılıp gittikten sonra evin içi alt üst
oldu. Güya bizim bay, misafir bayan-
lardan birine fazla sokulmuş, ondan
sonra efendicazıma söyleyeyim; limo-
nata verirken bana da acayip acayip
gültümsemiş. Ana, kız adamcağızı bir
döğüş döğdüler ki...

Yılan derisi iskaripnlerinin çar-
pık ökçelerini birbirine vurarak sür-
meli gözlerini süze süze devam etti:

— Evdeki bu dirliksizliğe dayana-
madım, oradan çıkıp Şişlide bay (A...)
ların yanına girdim. Benim gibi çalış-
kan kadın işsiz kalmaz ki. Bay (A...)-
larda rahatım çok iyi idi. Velâkin on-
ların hali de daha başka türlü idi. Bay
biraz fazlaca cimri idi. Karısına bir
iskarpın almaya kadar kıyametler
koparırdı. Bayan da ona yapacağını
yapardı ha... Gece kocası uyuduktan
sonra o yavaşça kalkar, adamın çan-
tasından para asırıp saklardı.

Kadın anlattıkça ev sahibi asabile-
şiyor, susturmak için hazırlanıyor, fak-
kat ben göz işaretile mâni olup kadını
teşvik ediyordum:

— Yaa... Demek kocasının cebin-
den para çalıyordu öyle mi?...

— Aman efendim. O da birşey mi?
Daha neler gördüm neler... Son defa
bir evde iki ay kaldım, az kalsın ak-
lını oynatıyordum. Bay zengin mi
zengin. Fakat karısı...

Garip bir dudak büküşile gözlerini
süzdü:

— İşte, anlarsınız ya... Çok hiyanet
ediyordu adamcağıza. Bay evden çı-
kar çıkmaz bir sürü delikanlı misafirler
toplardı, radyo açılır, vur pa-
lasın, çal oynasın. Bayan çok kurnaz.
Akşam baya birşey söyleyemiyim diye
beni de aralarına alırdı. Eh, elim aya-
ğım düzgün olduğu için gelen misa-
firler bana de pek hor bakmazlardı.

Kadın daha neler anlattı neler... Bir
apartımanda evin kızının, seyyar seb-
zeci delikanlı ile sevişerek evden öte-
beri çalıp ona verdiğini mi istersiniz;
başka bir yerde evin bayının, üst ka-
taki kiracının kızile gece merdiven
aralığında konuşurken karısı tarafın-
dan yakalandığını mı sorarsınız. An-
lattı da anlattı.

O ayrıldıktan sonra dostuma:

— Maşallah, dedim. Hizmetçimiz
pek zeki birşey.

— Evet... Amma, bu kadar zekâ ba-
na yaramaz azizim. Şimdi hesabını ke-
seceğim.

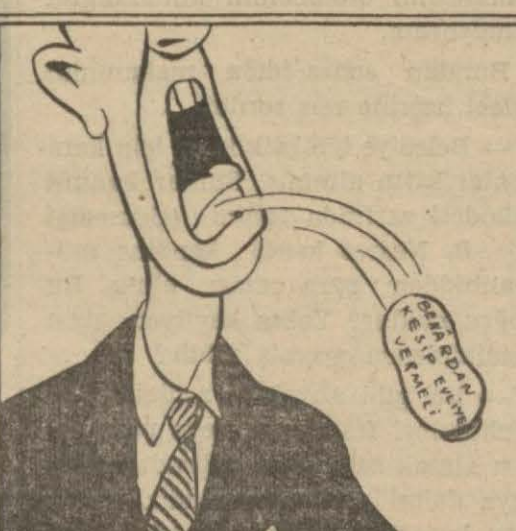
Diye hiddetle eve koştu.

Cemal Refik

Bay Amcaya göre!..

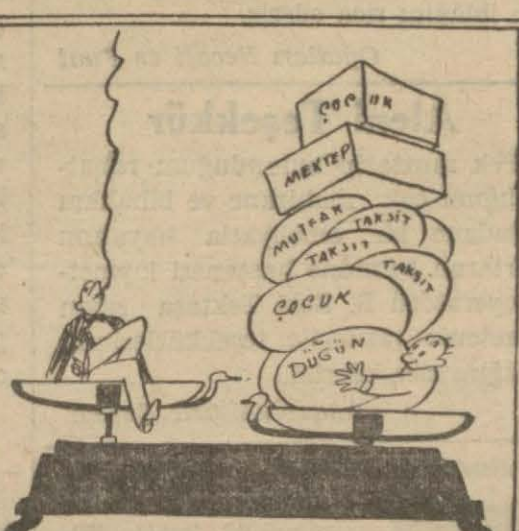
— Yem borusu gibi bu vaitler de
olmasa evlilerin hali duman bay
Amca...

... Allah razı olsun, şu bakla ara-
sıra, kimin dilinin altından çıkıyorsa
çıkıyor da...

... Evlilik dünyasında bir ümit yıldı-
dır parlıyor...

... Tabii efendim, bekârla evlinin
maaşı nasıl bir olabilir? Bekârdan ke-
sip evliye vermeli... Hem bu suretle
evlenmeler de artar!...

B. A. — Bilâkis!... Bir bekâra, ev-
lendikten sonra bekârların yardımına
muhtaç kalacağını göstermek, onu ev-
lenmekten caydırmak demektir!

Nafia Vekâletine tevdi olunan iş ve vazifeler

Teşkilât kanununun encümenlerce müzakeresi bitti, lâyiha Meclis ruznamesine alındı

Lâyhada, memuriyet dereceleri yükselen memurlar hakkında muvakkat bir madde vardır. Elektrik işleri etüd idaresi Nafiaya bağlanıyor

Ankara 22 (Telefonla) — Nafia Vekâletinin teşkilât ve vazifeleri hakkındaki kanun projesinin encümenlerce müzakeresi bitmiş ve proje Meclis ruznamesine alınmıştır. Yeni proje ile Nafia Vekâleti tam mânâsile bir (inşa) Vekâleti haline getirilmektedir. Bütçe encümeninin bazı tadiller yaptığı bu projenin birinci maddesinde Nafia Vekâletine tevdi olunan iş ve vazifeler birer birer tasrih edilmiştir.

Bu vazife ve işler şunlardır:

Demiryollar ve limanlar inşaat işleri, su işleri, şose ve köprü işleri, yapı ve imar işleri; nafia şirket ve müesseseleri işleri, umumî ve hususî kanunların tahmil eylediği diğer işler; bu işleri görmeğe ehliyetli fen memurlarının yetiştirilmesi ve bu işlere müteallik her türlü şartname, mukavelename tipleri nizamnameler ve talimatnameler ihzârı.

Müteakib bir maddesinde de bu iş ve vazifeleri yapacak nafia teşkilâtı gösterilmiştir. Bu teşkilât merkezde: 1 - Demiryolları ve limanları inşaat reisliği; 2 - Su işleri reisliği; 3 - Şose ve köprüler reisliği; 4 - Yapı ve imar işleri reisliği; 5 - Nafia şirket ve müesseseleri reisliği; 6 - Yüksek fen heyeti; 7 - Teftiş heyeti; 8 - Hukuk müşavirliği; 9 - Hususî kalem müdürlüğü; 10 - Zat işleri müdürlüğü; 11 - Malzeme müdürlüğü; 12 - Neşriyat müdürlüğü; 13 - Seferberlik müdürlüğü; 14 - Evrak müdürlüğü ve taşrada da Nafia müdürlükleri; Millî şose ve büyük köprüler mntaka müdürlükleri; Nafia şirket ve müesseseleri komiserlikleri; Su işleri müdürlükleri; Yüksek mühendis mektebi ile Teknik okulundan ibarettir.

Elektrik etüd idaresi de Nafiaya bağlandı

Projenin bütçe encümeninde müzakeresi sırasında evvelce İktisad Vekâletine bağlı olarak kalmışa tenzib edilmiş olan elektrik işleri etüd idaresinin Nafia Vekâletine bağlan-bunu temin edecek bir hüküm ilâve edilmiştir.

Bütçe encümeninin bir tadili

Nafia Vekâletinde halen ücretle müstahdem bulunan bir kısım memurların, yeni teşkilât dolayısıyla almakta bulundukları ücretin tekabül eylediği maaş derecelerine geçirilmesi hususunda Vekâlete salâhiyet verilmesi hakkındaki muvakkat madde bütçe encümenince kabul edilmi-yerek projeden çıkarılmıştır.

Bununla beraber bütçe encümeni bu yolda istisnai olarak verilmiş olan salâhiyetlere müsteniden tayin edilmiş olanlara, vaziyetlerini bozmamak düşüncesiyle, aynı vazifelerde kaldıkları müddetçe almakta oldukları ücretlerin verilmesine devam olunma-sını muvafık görmüş ve projeye bu-nu temin edecek bir fıkra eklemiştir.

İhtisas makamları hakkında

Hükümet teklifinde ihtisas makamları gösterilmemiş ve sadece kadro cetvelinde mühendis, mimar ve emsali meslek unvanları zikredilmekle iktifa edilmiştir. Bütçe encümeni bun-tatbikatta bazı güçlükler doğu-racağını nazarı dikkate alarak kadro cetvelinde hangi mevkillerin ihtisas mevkii sayılacağını açıkça tesbit etmiştir. Bu makamlar şunlardır:

Demiryolları ve limanları inşaat dairesi reisliği ve bu reisliğin iki muavinliğinden biri; etüd ve istikşaf fen heyeti reisliği; limanlar inşaat fen heyeti müdürlüğü, şose ve köprüler dairesi reisliği; köprüler fen heyeti müdürlüğü; şoseler fen heyeti müdürlüğü; yapı ve imar işleri dairesi reisliği; şehircilik fen heyeti müdürlüğü; su işleri dairesi reisliği; na-

fia işleri ve müesseseleri dairesi reisliği; fen heyeti müdürlüğü; demiryolları ve limanları inşaat baş müdürlüğü ve sular şube müdürlükleri.

Bütçe encümeni ihtisas makamlarında bulundurulacaklara kadrolardaki maaşların ne suretle verilebileceğini de tesbit etmiş ve bu hususta yeni bir madde hazırlayarak lâyiha-ya eklemiştir.

Bu madde de şöyledir:

«İhtisas mevkii oldukları bu kanuna bağlı cedvelde işaret olunan memuriyetlerde istihdam olunacaklar, 1452 sayılı kanundaki evsaf ve şerait tâbi olmaksızın müktesup hak teşkil etmemek üzere kadrolardaki muayyen maaşları verilebilir.

Memuriyet derecesi yükselenler

Yeni teşkilâtla memuriyet dereceleri yükselen memurlar hakkında projede şu muvakkat madde mevcuttur:

«Muvakkat madde — İşbu kanuna bağlı cedvele göre memuriyeti derecesi yükselen memurların yeni derecelerine muhassas maaşları alabilmeleri, hâlen almakta oldukları maaşlarda 1452 sayılı kanun hükümleri dairesinde müddetlerini ikmal etmiş bulunmaları mümkün olur.»

Mülga Nafia fen mektebi mezunları

Mülga Nafia fen mektebi mezunlarının teknik okulunda açılacak kurslara biran evvel devamlarını temin maksadile projeye şöyle bir hüküm konulmuştur.

«Mülga Nafia fen mektebinden mezun olup da halen bîlûmum devlet teşkilâtında maaş veya ücretle müstahdem bulunan ve 12/XII/936 tarihinde kırk yaşını geçmemiş olanlar arasında mühendislik tahsil etmeğe kabiliyeti görülenler asıl vazifeleri müsaide bulundukları mektebe başladıkları tarihten itibaren bir sene için maaş veya ücretleri tam olarak verilme ve bu müddetçe memuriyetlerine aid bütün hakları mahfuz kalmak şartile teknik okulunda açılan kurslara gönderilebilirler. Bu evsafı haiz olup da belediyelerde veya belediyelere bağlı müesseselerde veya serbes çalışanlar dahi işbu kurslara kabul olunabilirler. Kursta muvaffak olanlar teknik okulu mezunlarının haklarından istifade ederler. Muvaffak olmayanlar bir daha kursa iştirak edemezler. İşbu kurslara devam etmek isteyenler 31/XII/1939 tarihine kadar Nafia Vekâletine yazı ile müracaat mecburiyetindedirler. Aksi takdirde kursa devam hakları zail olur.»

TEŞEKKÜR

Merhum babamız Trabzon mebusu Süleyman Sırrı Gedğin cenaze merasimine bizzat iştirak etmek, mektup ve telgrafila taziye de bulunmak suretile büyük acımızı tadil ve tahfife medar olacak tesellileri veren muhterem zevata ayrı ayrı teşekkürle tes-sürümüz mâni olduğundan muteber gazetenizin vasıtasile teşekkürlerimin iblağımı rica ederiz.

Oğulları Necati ve Fuat

Aleni Teşekkür

Pek muhtarip bulunduğum rahatsızlığımı çok mahirane ve bihakkın üstadane bir ameliyatla hayatımı kurtaran Nümune hastanesi kıymetli operatörü B. Zeki Tektaş sayın gazeteniz vasıtasile teşekkürlerimin iblağımı rica ederim.

Anadoluhisarlı Emine

Şehzadebaşı (TURAN) Tiyatrosunda
Bu gece: Heryer 20,
paradı 10, localar 100.
(AĞUSTOS BÖCEĞİ)
Büyük vodvil, okuyucu
Ayşel, Macar varyetesi.

İktisadî meseleler

Devlet sanayii ve hususî teşebbüsler

İnhisarlar idaresi kolonya yapacağı için, kolonya yapanlar endişeye düşerek sanayi birliğinde toplanıyorlar. İnhisar kolonya yaparsa, halk daha ucuz kolonya sarfeder. Bu suretle kolonya ucuzlamış olur. Bu ayrı bir meseledir. Fakat şu hadise bize, devlet teşebbüslerle, hususî teşebbüslerin hududunun, tayin edilmediğini ifade etmektedir. Mesele kolonyacılar aid bir mesele değildir. Sanayi âleminde bir prensip meselesi olarak, devlet teşebbüslerle, hususî teşebbüslerin hududunu tayin etmek çok lüzumlu bir iştir. Vakia partimizin şiarlarında hususî müteşebbislerin başaramadığı işleri devletin yapacağına dair umumî bir ifadeye tesadüf ediyoruz. Fakat hususî müteşebbislere bir emniyet vermek için devletin yapacak olduğu işlerle, hususî sermayedarların yapacağı işleri yekdiğerinden tefrik edemiyoruz.

Kolonya hadisesinden başka misaller daha bulabiliriz. Malatya pamuklu kombinasi, İstanbuldaki pamuklu dokumacıların çeşitlerini yapacaktır. Bir kaç ay evvel, İstanbuldaki pamuklu dokumacılar bundan endişeye düşmüşlerdi. Bu gibi hadiseler karşısında, hususî sermayedarlar tereddüd içinde kalıyorlar.

Bir misal daha, bir glikoz fabrikatörü, malını reklam ettirmiyor. Sebebini sorduğum zaman dedi ki:

«— Bu işten kâr ettiğim duyulursa, bu işe de devlet sermayesi karışır, sonra ben ne yaparım?»

Belki de fabrikatörün endişesi fazla idi. Fakat hususî sermaye ile fabrika işletenlerde, bu nisbette değışle de buna yakın bir endişe olduğunu itiraf etmeliyiz.

Hususî teşebbüsleri arttırmak ve hususî teşebbüslere daha geniş bir inkişaf imkânı vermek için, sermayedardaki bu tereddüd ve endişeyi ortadan kaldırmalıyız.

Devlet neler yapacak, hususî sermayedarlar neler yapacak? Bunu katî surette ilân etmek zamanı gelmiştir. Devlet teşebbüslerle, hususî teşebbüslerin hududları katî olarak tayin edildikten sonra herkes ne yapacağına daha ziyade emin olabilir. Sermaye de her şeyden evvel emniyet içinde sanayi sahasına yatabilir.

Hüseyin Avni

Ankara Borsası

22/5/939		
1938 % 5 İkramiyeli		19.—
Ergani		19.08
Sivas - Erzurum 5		19.72
PARA ve ÇEKLER (Kapanış fiatleri)		
Londra	1 Sterlin	5.93
New-York	100 Dolar	126.675
Paris	100 Frank	3.3550
Milano	100 Lire	6.6625
Cenevre	100 İsviçre Fr.	28.50
Amsterdam	100 Florin	67.9375
Berlin	100 Rayhsmark	50.825
Brüksel	100 Belga	21.5650
Atina	100 Drahmi	1.0825
Sofya	100 Leva	1.56
Madrid	100 Pезeta	14.035
Vargova	100 Zloti	23.845
Budapeste	100 Pengo	24.9675
Bükreş	100 Ley	0.9050
Belgrad	100 Dinar	2.8925
Yokohama	100 Yen	34.62
Stokholm	100 İsveç Kr.	30.545
Moskova	100 Ruble	23.9025

Bir ölüm dolayısıyla

Sirasız ve saygısız bir ölüm kocam Abdülcebbarı toprağın kanmıyan ve dolmak bilmiyen uçurumuna götürdü. Onun hastalık ve ölümüne candan alâka gösteren Boğaziçi liseleri, muhtelif okul idareleri, öğretmen arkadaşları ve talebelerine ve cenaze-sine iştirak eden dostlarımıza, bizzat ve bilvasıta bizi teselliye koşan akrabalar ve arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür borcumu ifya duyduğum acı ve düştüğüm takatsizlik imkân bırakmadığından muhterem (AKŞAM) gazetesinin tavassut lûtfuna müracaat ediyorum.

Merhum Abdülcebbarın eşi Nevber ve oğlu Rabin

1 Hazirandan itibaren

(Yedikule Pınar sinemasında)

başlıyor. Muayyen günlerde diğer yazlık yerlerde... İllüryonist Emin Atabay birlikte.

Belediye makine şubesi müdürünün muhakemesi

Dün eski Vali ve Belediye Reisi B. Muhiddin Üstündağ şahid sıfatile dinlendi

Yukarıda B. Nusret ve avukatı B. Sadi Rıza, Belediye avukatı B. Rami, aşağıda şahid sıfatile dinlenen eski Vali ve Belediye Reisi B. Muhiddin Üstündağ izahat veriyor

Vazifesini ihmal, suiistimal ve hakikate muhalif beyanatta bulunmak suçlarından maznunen mahkemeye verilen Belediye makine ve sanayi şubesi müdürü B. Nusretin muhakemesine dün asliye birinci ceza mahkemesinde bakılmıştır. Dünkü celsede şahid olarak eski İstanbul vali ve Belediye reisi B. Muhiddin Üstündağ dinlenmiştir. B. Muhiddin Üstündağ ifadesinde demiştir ki:

— Maznunun vazifesini ihmal, suiistimal ve hakikate muhalif beyanatta bulundukuna dair bir kanaatim yoktur. Bilâkis kendisini namuslu ve vazifesine devamlı bir memur olarak tanıırım. Otomobil meselesine gelince; B. Nusret Belediye makine ve sanayi şubesi müdürü idi. Bir aralık Belediye temizlik işleri müdürlüğü de münhal kaldı. B. Nusret vazifesinas bir memur olduğu için temizlik işleri müdürlüğünü de vekâleten kendisine verdik. Bu vaziyette B. Nusretin işi çok artmış oluyor ve mütemadiyen sesaiti nakliye ile dolaşmak mecburiyetinde kalıyordu. Buna mukabil biz de kendisine kanunî harcırahını veriyorduk.

Bir gün kendisi bana geldi ve; «Ben vazife için dolaşırken behemehal tak-si otomobiline binmek mecburiyetinde miyim? Şayed bu dolaşmalarında her hangi bir müessesenin nakil vasıtasından istifade edersem harcırahım gene verilir mi?» dedi. Ben de iş için yaptığı seyahatlerde her hangi nakil vasıtasından istifade ederse etsin harcırahının verileceğini bildirdim. Fakat kendisinin hususî bir otomobili olup olmadığını veya iş bankasının otomobilini kullandığını bilmiyordum.

Bundan sonra iddia makamının talebi üzerine reis sordu:

— Belediye temizlik işleri için kamyonlar satın alınmış. Bunlar kanunî müddeti zarfında teslim edilmediği için B. Nusret kendi kendine müteahhiden para cezası almış. Bu doğru mudur? Yoksa keyfiyet sizin tasdikinizden geçmiş midir?

— Bu gibi ahvalde müteahhidle mukaveleyi feshetmek veya para cezası almak salâhiyeti doğrudan doğruya daimî encümene aittir. Encümen karar vermedikçe bu işler yapılamaz. Temizlik kamyonları içinde B. Nusretin daimî encümenden karar alıp almadığını da bilmiyorum.

Diğer şahid itfaiye müdürü B. İhsan da ifadesinde, bir itfaiye motörünün tamiri meselesinden dolayı maznun B. Nusretle aralarının açıldığını ve hâlen de kendisine husumeti olduğunu söyledikten sonra:

— Ben maznunun vazifesini ihmal, suiistimal ettiğini ve hilâfı hakikat beyanda bulundukunu bilmiyorum.

Dedi ve maznun tarafından sorulan bazı suallere cevap verdi.

Bundan sonra Belediye müfettişlerinden B. Kâzım ve B. Kâmil şahid olarak dinlendiler. Bunlar dava mevzuu etrafındaki malûmatlarını mahkemeye verilen tahkikat fezlekesinde kaydettiklerini söyleyerek scrulan suallere cevap ve izahat verdiler.

Belediye vekili avukat B. Rami de mahkemeye bir istida vererek Belediye namına müdahil sıfatile mahkemeye kabulünü istedi, mahkeme bu talebi kabul etti.

Maznun B. Nusret mahkemeye verdiği istidasında bazı hususların muhtelif makamlardan tahkik ettirilmesini ve gösterdiği bazı müdafaa şahidlerinin de çağırılıp dinlenmelerini istedi. Vakit geç olduğundan mahkeme bu hususta görüşüp karar vermek üzere muhakemeyi başka güne bıraktı.

ALKAZAR

Sineması YARIN Matinelerden itibaren

Mevsimin ilerlemesine rağmen Sinemamız görülmemiş yeni filimlerinden bir tanesi daha

KANLI İNCİLER

Baş Rollerde: George Huston-ruth Coleman

Havayan adalarında yapılmış mevsimin en güzel kahramanlık ve sergüzeşt filmi.

Üsküdar Halkevinden:

26/5/939 cuma günü saat 21 de Evimiz salonunda konservatuvar müdürü B. Yusuf Ziya tarafından (Türk halk musikisi tedkikleri) mevzuu dahilinde konferans verilecektir. Konferansı müteakib Evimiz Ar kolu tarafından muhtelif klâsik parçalar çalınacaktır. Herkes gelebilir.

Yeni ittifaklar

Dün Berlinde Almanya ve İtalya Hariciye Nazırları tarafından imzalanan muahede; bu iki devlet arasında siyasi ve askeri sahalarda tam bir ittifakı tesis etmiştir. Bu ittifak ile eski iş birliği arasında büyük bir fark yoktur. Yalnız şu veya bu mesele ve hareket arasında ileride aralarında sulh-tefeühüm çıkması ihtimali bertaraf edilmiştir. Çünkü siyaset, askerlik ve harp iktisadî cihetinden nasıl hareket edecekleri ve birbirlerine ne suretle yardım gösterecekleri evvelden tesbit edilmiş oluyor.

Almanya ile İtalya büyük ve küçük diğer devletleri de aralarına almağa çalışıyorlar. Herseyden evvel Japonya'yı bu askeri ittifak zümresi içine almağı düşünmektedirler.

Ahvalin inkişafı ile İngiltere ile Fransa arasındaki iş birliği de her türlü siyasi ve askeri sahalara şamil bir ittifak şeklini almıştı. Bu iki devlet de Sovyetler birliği ile beraber hareket etmeğe fevkalâde ehemmiyet vermekteler.

Şu kadar var ki, bu iş birliğine verilecek şekil hakkında henüz anlaşma olmamıştır. Lehistan ile Romanya Şark komşuları ile bağlanmağa ötedenberi muhalif idiler. İngiltere ile Fransa bu iki memleket dolayısıyla Sovyet Rusyası ile sarıh bir surette bağlanmak istemiyorlar.

Sovyet hükümeti ise mayısın on beşinde verdiği cevapta bildirdiği ve ahiren Londra sefiri vasıtasıyla tevdi ettiği nota ile teyid eylediği veçhile İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği arasında karşılıklı yardım esası üzere bir ittifak misakın akdinde ısrar etmektedir. Böyle bir ittifakın meydana gelmesi için Lehistan ile Romanya'nın rıza ve muvafakatları icap eylediğinden şimdi İngiliz ve Fransız diplomatları bütün gayretleri ile bu iki hükümeti iknaa çalışıyorlar.

AKŞAM

Nevyork sergisinde millî kıyafetler

Akşam kız sanat mektebinde hazırlanan kıyafetlerden birkaçı

Nevyork sergisinde Türk pavyonunda bulunacak kızların Türk kıyafetleri giymeleri münasip görülmesi üzerine bu kıyafetlerin desenlerini hazırlaması için İstanbul Kız Sanat mektebi moda öğretmeni bayan Pervin İrtem'e müracaat edilmiştir.

Bayan İrtem bu kıyafetlerin modernize desenlerini dört tip üzerine tersetmiş gibi kumaş ve tezyinatın tedarikile de uğraşmış ve elbiseler İstanbul Kız Sanat mektebinde yapılmıştır.

Alınan haberlere göre Anadoludan toplanıp sergiye gönderilmiş olan millî Türk elbiselerle kadınlarımızın eski kıyafetlerinin bu modernize şekilleri zarafet ve ahenk itibarıyla Nev-yorkta pek beğenilmektedir.

İstanbul Akşam Kız Sanat mektebinde hazırlanan elbiseler tecrübe için talebeye giydirilmişti. Bunların grup halinde iki resmini dercederken bu muvaffakiyyetinden dolayı bayan İrtem'i tebrik ederiz.

Millî kıyafetlerden diğer birkaç model

GÜNÜN ANSİKLOPEDİSİ

Cenevrede toplanan Afyon konferansı münasebetile

AFYON

Dün Cenevrede 24 üncü afyon konferansı toplanarak müzakerelerine başladı. Tabiiyetle geniş mikyasta istifade edilen afyon haşhaşın olgun hale gelmeden bir kaç gün evvel kesilen zarlarından akan usaredir. İlk zamanlarda süt gibi beyaz olan bu usare sonra havanın ve güneşin tesiriyle koyulaşır ve kahve rengi olur. Afyoncular bilâhare bunları haşhaşların üzerinden çakı ile kazıyarak toplayarlar. Hamur halinde yuvarlanıp afyon topakları elde edilir.

Afyonun acı bir lezzeti, keskin bir kokusu vardır. Muhtelif kimyevi muamelelere tâbi tutulunca afyondan morfin, kodein, narkotin gibi uyuturucu tebain ve lodanozin gibi âsabi tahrik edici maddeler istihsal edilir. Afyon eczacılıkta fazla miktarda kullanılır, müthiş bir zehirdir.

Afyonun en makbul çeşitleri memleketimizde, bilhassa İzmir ve Aydında yetişir. Bundan başka İranda, Mısırdaki Hindistan ve Çinde yetişen afyonlar da aranan cinstendirler.

Afyon Türkiyenin en mühim ihraç maddelerinden biridir. Senevi istihsal 300-400 bin kilo arasındadır.

Türk afyonlarının iki cinsi vardır. Birincilerine kaba afyon derler ki bunlar haşhaşın zarfı ile beraber kazınmış olanlardır. İkincisi ince afyondur, bunlar daha ihtimamla toplanmışlardır.

En ziyade afyon Aydında çıkarılır. Kaba

afyon çıkaran yerler: Afyonkarahisar, Akşehir, İğün, Konya, Yalvaç, Bolvadin, Çay, Sandıklı, Eskişehir, Mihallıçık, Sivrihisar, Bilecik, Geyve, Beypazarı, Çubuk, İnegözüdür.

İnce afyon çıkaran yerler de Hacıköy, Merzifon, Zile, Tokat, Amasya, Erdek, Erbaa, Çorum, Yozgad, Niksar, Nizipdir. Malatya başlı başına bir afyon merkezidir.

Devletler umumi harptenberi afyon, kokain, morfin gibi uyuturucu maddeler iptilâsının önüne geçmek ve yalnız tababetin muhtaç olduğu afyonu tedarik edecek şekilde istihsalâtı tahdid etmek için çalışmaktadırlar. Bu hususta ilk mukavele 1912 de imzalanmış, 1914 de de bir protokol kabul edilmiştir. 1919 sulh muahedeleri bunlara riayet şartı koymuşsa da uzun müddet neticesiz kaldı. Nihayet bu işle meşgul olmak vazifesi Milletler Cemiyetine verildi. Burada bir büro tesis edilerek dünya afyon vaziyeti etrafında etüdler yapıldı.

Milletler Cemiyeti tarafından 1924 - 1925 de bir konferans akdedildi. Bu konferans 1925 şubatında bir uzlaşma mukavelesiyle neticelendi. Buna biz de iştirak ettik.

Dün Cenevrede toplanan konferans, afyon ve muzır maddeler ticareti etrafında alınacak tedbirlere müteallik mahiyette bir toplantıdır. Müstahsil ve müstehlik 16 memleket iştirak etmiştir.

Askerlik Bahisleri

Almanya neden uzun bir harbi göze alıramaz ?

Çekoslovakyanın parçalandığını görenler derhal şu hükmü vermişlerdi:

— Hitlerin bundan maksadı Karpatlar Ukraynası vasıtasıyla Ruslarla temas temin etmek ve Rusyaya hücumu geçektir. Zaten kitabında da geniş ve istismar edilmemiş Rus topraklarını Almanlar için ideal bir ülke olarak göstermiyor mu?

Buna karşılık Stalin şu cevabı verdi:

— Almanyanın bize doğru geleceğini hiç zannetmiyorum.

Ve hakikaten de öyle oldu. Almanya Karpatlar Ukraynasını Macaristana pişkes çekti, Rusya ile temas noktasına asla yanaşmadı. Dünya üzerinde Bolşevizmi biricik düşman olarak göstermesine, Rusyayı iki taraftan tazyik için Japonya ile anlaşmış bulunmasına rağmen bu teması arıyacağı da pek benzemiyor. Çünkü bu temas uzun harpleri intaç eder ve Almanya ise böyle birşeye muktedir değildir. O; ses çıkartmadan yolunabilen «alaminüt» lokmaları ister. Neden?

Sebeplerini araştıralım:

Bu işi evvelâ iktisadî bakımdan müतालâ edelim. Herkes bilir ki, Almanya daha huzur zamanında demir, petrol ve gıda maddelerinin büyük kısmını dışardan tedarik eder. Bir uzun harbin devam ettirilebilmesi için hiç değilse bu üç madde, sulh zamanından birkaç misli fazlasıyla, temin edilmiş bulunmalıdır. Aksi takdirde ne topa cephane, ne tayyareye benzin ve ne de çarşıcağ insanın gıda temin edilemez ve bir memleket bu yüzden (1918 de Almanyanın olduğu gibi) mağlûp olur, teslim olur.

1914 de Vilhelm Almanyası harbe girdiği zaman bu hususlardaki noksanını bilmez değildi. Fakat evvelâ bankalarındaki altın mevcudu, depolarındaki malzeme mevcudu ve nihayet harbin devam müddeti hakkındaki yanlış hesabı kendisini bir harbe atılmaya sevketti. Fakat Hitler Almanyasında bunların hiç biri yoktur.

Evvelâ kasasında altın yoktur. Ticareti ancak sanayi istihsalâtının ihracı suretile mübadeleye dayanır. Dışarıya Alman emeği satar. Harp halinde ise bu emek cepheye hasredilmek zorunda kalır. O halde ihraç edecek mal bulamaz ki buna karşılık ithalât yapabilsin. Bu öyle bir mecburiyettir ki, demokrat devletlerin deniz ablukası olmasa dahi Almanyanın ihtiyaçlarını tedarik etmesine engel olur. Meselâ 1914 - 1918 senelerinde Almanya Hollandadan altın mukabilinde gıda maddeleri, İsveçten demir, Danimarkadan yağ alabildiği halde yarın harp patları patlamaz bunların hiç birini bu memleketlerden alamaz. Vakıâ doktor Şaht kurduğu mübadele sistemine bakarak:

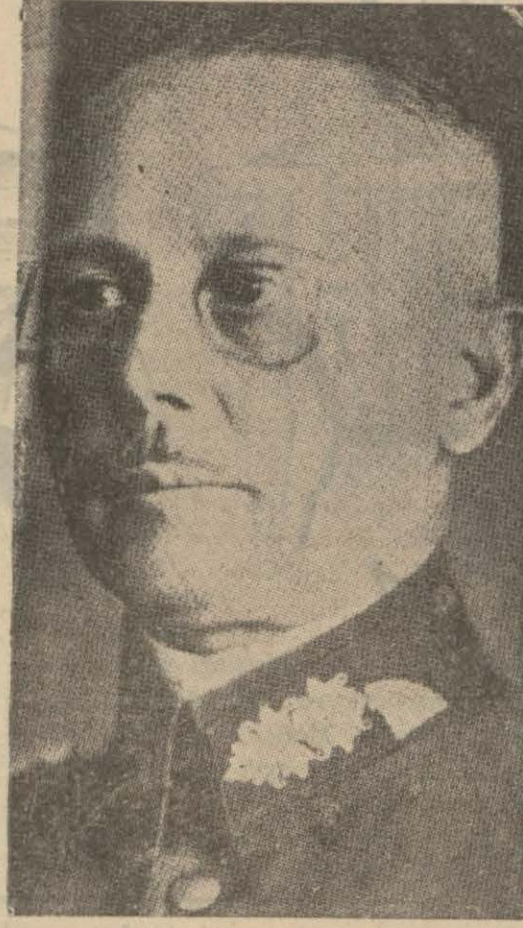
— Biz artık altının iktisadî yükselmede lâzım olmadığını isbat etmiş bulunuyoruz.

Demişti amma, bu sulh ve sükun içinde geçen seneler için vakidir. Harp patlayıp bütün istihsalât harp maksadına tahsis edildikten sonra haricîten mal cimbî imkânını veren yalnız dünya mikyasında kıymeti olan altın ve dövizdir. Yoksa bugün bile Alman hududlarının dışında kıymeti olmayan kâğıd markla hiç birşey tedarik edilemez.

Teferrüata geçelim:

Almanya huzur zamanında dahi demir ihtiyacının yüzde kırkını haricîten tedarik eder. Bugün Almanyada demir cevherleri fabrikalara vesika ile tevzi edilir ve kâfi demir kontenjanı alamadığı için siparişler kaybeden Alman fabrikaları biliyoruz. Halbuki harp denilen nesne herseyden evvel demire dayanır. Bir harp halinde Almanya 1914 - 1918 deki gibi muhasara altına düşeceğinden en çok muharebenin ikinci ayında demir ve çelik skıntısı kendisini gösterecektir.

Bütün gayretlerine ve dahilden istihsale rağmen petrol ve benzin ihtiyacının yüzde otuzu dahi dahilden temin edilemez.

Alman ordusunun henüz harbe hazır olmadığını ileri sürdüğü için kumandanlıktan azledilen general Von Friç

Yazan :

M. Şevki Yazman

darık olunamamaktadır. Gıda maddeleri de aynı şekildedir. Bugün ve sulh zamanında dahi Alman halkı tereyağı, yumurta ve buna benzer maddeleri kâfi derecede bulamamaktadır. Bir harp halinde bu ihtiyaç birkaç misli artacaktır. Buna karşılık köyden ve fabrikadan eksilecek, cepheye gidecek kolalar ise bugünkü istihsalî de yapamıyacaktır.

Bu ham madde meselesi. Bir de hazır harp malzemesi faslı var. Meselâ bidayette tayyare kuvvetleri bakımından Almanya ve İtalyanın mevcudunu İngiltere ve Fransanınki ile müsaavi addedelim. İlk ay zarfında bu kuvvetlerin hiç değilse üçte biri saftan çıkıyor. İkinci ayda merkezî devletler yalnız kendi fabrikalarına dayandığı halde, demokrat devletler Amerika ve Rusyadan mümkün olduğu kadar çok tayyare tedarik edeceklerdir. Topçu malzemesi, cephanesi, motörlü vasıtalar bakımından da iş bu safhada-dır.

Almanyanın bidayette kaydetmesi muhtemel ileri hareketler (meselâ Romanya, Macaristan, Hollanda ve saire istikametlerinde) de bu hususta kendisine hiç bir menfaat temin edemez. Medenî milletler düşman istilâsına karşı hiç değilse pasif mukavemetler

gösterirler ve müstevli ordulara asla yardım etmezler. Bunun misalini Almanlar gayet güzel bilirler.

Büyük harpte sanayice çok ileride bulunan Belçika, ziraî mahsulât itibarıyla bereketli olan Sırbistan işgal olundu. Fakat ne beriki, ne de ötekisi Almanyaya bir menfaat temin etmedi. Sırbistanda harap olmuş ve boşaltılmış köylerin tarlaları hiç bir zaman ekilmedi ve Almanlar demiryol istasyonlarını bile telörgüler ile müdafa etmek zaruretinde kaldılar. Romanya petrol kuyuları o derece tahrip edilmişti ki, bunlar da Alman motörlü vasıtalarını doyuramadılar. Almanya ufak memleketlerin çabuk istilâlarına da ümid bağlayamaz (Çekoslovakya sulh zamanında istilâ edilmiş olmasına rağmen hayatın pahalılaştığını, bolluğun ortadan kalktığını ve sanayinin kısmen felce uğradığını haber alıyoruz.)

Görülüyor ki, işin maddî ve iktisadî tarafı Almanyaya uzun bir harbe dayanma imkânını vermemektedir. Bu bakımdan Almanya 1914 - 1918 senelerine nazaran bir ilerileme değil çok büyük bir gerileme kaydetmektedir. Büyük harbin neticesi ise göz önündedir.

Ordusunun yetişmesi ve malzeme ihtiyacı bakımından da Almanya büyük harbe nazaran geridedir. Kırk sene müddetle ve bir zaferin verdiği kuvvet ve kudretle talim görmüş, yetişmiş depolarını doldurmuş Vilhelm ordusuna mukabil bugünkü ordunun mecburi askerliği ancak dört sene evvel ilân ettiğini unutmuyalım. Bu ordunun henüz harbe hazır olmadığını ileri sürdüğü için azledilen Alman kara ordusu komutanı von Friç asla dar görüşlü bir komutan değildir. O; tam bir meslek adamı idi.

Manevî cephe de bugünkü ordu 1914 deki ile mukayese edilemez. Daha bidayette etrafı çevrilmiş, bütün dünyanın kendisinden yüz çevirmiş olduğu bir cephe de bulunmak iyi şey değildir. Sonra atılmak için gösterilen hedef nedir? Alman birliği temin edilmiştir, Alman vatani tehlikede değildir. Bu şartlar altında çok kahraman olduğunu bildiğimiz Alman askerlerinin meselâ «nasyonal sosyalizm» ideolojisi için aynı şiddetle harp edeceğine aklımız pek ermiyor. Keza kendî refah ve saadetine birşeyler katması şüpheli olan medenî milletlerin tahrib ve imhası da bu kültürlü insanlara şevk ve heyecan veremez. O halde ne maddî ve ne de manevî bakımdan Alman ordusu uzun bir harbe muktedir değildir. 1918 de Alman bahriyelilerinin isyanı da sefalet ve felâketten ziyade artık harbi kazanmak ümidinin kalmamasından ileri geldiğini unutmuyalım.

İki kadın arasında kavga

Hürriyetiebediye tepesinde gezmekte olan Gülizar ve Dudu isimlerinde iki kadın bir meseleden birbirleriyle kavga etmişler, neticede Dudu, Gülizari taşla başından yaralanmıştır. Polis, bu zorlu kadını yakalılarak mahkemeye vermiştir.

Bir işçi kurduğu merdivenden düşerek yaralandı

Salâhaddin isminde biri, Yenimahallede bir evin camılarını temizlemek üzere kurduğu merdivenden müvazenesini temin edemiyerek düşmüş, muhtelif yerlerinden tehlikeli surette yaralanmıştır.

Polis, yaralı işçiyi hastaneye kaldırmıştır.

Bir çocuk rıhtımdaki vinç üzerinden düştü, ağır yaralandı

Galatada oturan Jak isminde biri, rıhtımdaki bir vinç üzerinde oynamakta iken düşmüş, ağır surette yaralandığından Sen Jorj hastanesine kaldırılmıştır.

Samatya açıklarında birçok zift tenekeleri toplattırıldı

Mahmud isminde bir kayıkçı dün Samatya polis merkezine müracaat ederek denizde, açıklarda bir çok zift tenekelerinin yüzmekte olduğunu haber vermiştir.

Polis memurları bir sandalla bu tenekeleri toplattırmışlardır. Şimdi, bu tenekelerin hangi şerait altında denize döküldükleri araştırılmaktadır.

At nalları altında can verdi

Aydın (Akşam) — Şehrimize 10 kilometre mesafede ve hat güzergâhında bulunan Umurlu köyünde Giritli bahçıvan Hüseyinin henüz mektepte okuyan Nahit adındaki çocuğu otlaktan her zaman getirmekte olduğu atlarını gene getirmek üzere iken at ürkmüş ve vücudünün bağlı olduğu at Nahidi sürüklemeye başlamıştır.

Hayvan hızla koştuğça yerlerde süren zavallı çocuk üstelik arasına tekmeler de yemiş, beyni dağılmış ve vücudünün muhtelif yerlerinden yaralanmak suretile pek feci bir şekilde ölmüştür.

EV KADIN MODA

ÇİÇEKLER

Bunlardan muhtelif şekilde istifade edilebilir

İlkbahar ve yaz çiçeklerinden muhtelif surette istifade etmek mümkündür. Bunlardan reçel, şurup, ç evirme, tatlı ve sirke yapılabilir.

Menekşe ve gülden gayet nefis reçeller yapılır. Gelincik ve gül şurubu meşhurdur. Gül, menekşe, lavanta çiçeği, karanfil, zambak gibi çiçeklerden tuvalet sirkesi yapılır. Yüz yıkamırken bu sirke ile içine damlatılınca cild yumuşar ve beyazlaşır.

Çiçeklerle yapılan bu sirkeler hep aynı surette hazırlanır. Halis üzüm sirkesi içerisine çiçek yaprakları atılmalı ve kapalı şişe içinde bir kaç gün güneşte tutulmalıdır.

Bir çok rahatsızlıklarda friksiyon için kullanılan gül sirkesi şu tertiple yapılır: 70 derecelik ispirto 100 gram, gül suyu 20 gram, gül yaprağı 20 gram, (acide acetique) 10 gram.

Tuvalet için kullanılan sirkeler içerisinde en güzel kokulu şu suretle yapılır: Bir kilo halis üzüm sirkesi, 100 gram kokulu kırmızı gül yaprağı, 20 gram yasemin çiçeği, 20 gram biberiye. Bunları reçel kavanozuna koyup ağzını sıkı kapamalı ve bir ay güneşte bıraktıktan sonra filtre etmelidir.

Lâtin çiçeği marul salatasına karıştırılırsa yenirken gayet hoş bir yakarlık verir.

Biberiye zayıf ve yorgun olanlara faydalıdır. Bir avuç biberiye bir şişe beyaz şarap içine atarak sekiz gün bırakmalı. Filtre ederek süzmeli. (Yaprakları iyice sıkmalı). Her yemekten evvel bir küçük şarap kadehi bu şaraptan içilirse çok istifade edilir.

Şişmanlamak isteyenler için çok basit bir ilaç: Her gün sabah saat onda ve öğleden sonra saat beşte bir tutam kantaron çiçeğini çay gibi haşlamak ve içmek pek az zamanda insanın kilo almasına yardım eder.

Diş fırçalarını nasıl muhafaza etmeli?

Diş fırçalarının daima sert kalması için her diş silindikten sonra bol soğuk su ile yıkamalı ve temiz bir havlu ile kurulamalıdır.

Tırnak etrafındaki deriler

Tırnak etrafındaki deriler kesilirse kanatılırsa mikrop kaparak enfeksiyon olabilir. Buna mani olmak için parmak kanayınca limon suyu sürmek gayet iyi bir tedbirdir.

Tayörle giyilen bluzlar

Tayörle giyilen bluzları ensiz antrödö dantelleri ve nervürle süslemek çok modadır. Modelde görülen bluzların hepsi aynı ayrı şekilde nervür ve dantelle dikilmiştir:

1 — Açık pembe krep jorjet bluz. Pembe antrödö arasına verrev alınmış

nervürlerle süslenmiştir. Kendi kumaşından kaplanmış küçük düğmelerle iliklenmiştir.

2 — Siklamen muslininden bluz. Nervürlerin üzerine büzülmüş aynı renk ensiz kenar danteli dikilmiştir.

3 — Beyaz krep damurdan bluz.

İki antrödö arasına nervürler yapılmıştır. Yakasına büzülmüş dantel konmuştur.

4 — Mavi krep saten bluz. Aynı renk antrödö arasına biçimli nervürler yapılmıştır. Aynı kumaştan ince biyelerle önden bağlanmıştır.

Sarı saçların renginin koyulaşmaması için

Sarı saçların saçlarının rengi koyulaşmaması için limonlu şampuan çok faydalıdır.

Saçları her zaman gibi yıkayıp kuruttuktan sonra bir yumurtanın yalnız sarısını bir çorba kaşığı zeytinyağı ile çırpmalı ve yarım limonun suyunu ilâve edip karıştırmalı.

Saçları yol yol ayırıp bu mahlûtu sürmeli ve köklerine de masaj yapmalı. Ilık su ile çalkalamalı. (Su sıcak değil, ılık olmalıdır.) İkinci çalkalama suyu dayanılacak kadar sıcak olmalıdır. Üçüncü çalkalama ise gene ilk su içine sıkılan bir limon suyu ilâvesiyle yapılmalıdır.

Hangi şekeri nerede kullanmalıdır?

Tatlı, reçel, kek gibi şeyleri yapanlar hangi şekerin nerede kullanıldığını öğrenmelidirler.

Toz halinde kristalize şeker ancak reçel, şurup, komposto, mahallebi ve kaynayan, pişen tatlılarda kullanılır.

Bütün pastalar, gatolar, kekler, bisküviler için Amerikan şekeri denilen ince şeker kullanılmalıdır.

Lokum şekeri denilen en ince nişastalı gibi olan pudra şekeri ancak gatoların üstüne serpilir ve yapılacak glasürlerde kullanılır.

Çilek reçeli

Çilek mevsimindeyiz. Bu aylarda bol bol yenilen meyvaları kışın reçel olarak güzel kokusu ile tekrar bulmak büyük bir zevktir. Ağdal şurubu içinde tane tane ve diri diri duran çilek reçelini en iyi şu suretle hazırlamak mümkündür:

Satın alınan çileklerin taze olmasına dikkat etmeli. Taze meyva dan yapılan reçel fazla dayanır ve daha güzel olur. Bayat meyva ezilir ve ne kadar iyi kaynatılırsa bozulmak, ekşimek ihtimali vardır.

Satın alınan çileklerin irilerini ayırmalı. Bir makasla saplarını ve küçük yapraklarını kesmeli, sonra tartmalı. Bir kilo çilek için iki kilo şeker almalı.

Derin bir kap içerisine bir kilo şekeri koymak, üzerine çilekleri yerleştirmeli, düz silme olarak bir çorba kaşığı (crème de tartre) krem tartarı her tarafına serpmeli, diğer bir kilo şekerle üzerini örtmeli.

Gece yapılan bu hazırlık sabaha kadar böylece kalmalı, sabah ateşe koyup başka hiç su ilâve etmeden kaynatmalıdır. Kıvamına gelince ateşten indirmelidir.

Hasır koltukları nasıl temizlemeli?

Yazın bahçelerde, balkonlarda kullanılan hasır koltukları yaz iptida-sında temizlemek lazımdır. İlk sabunlu suya batırılmış bir süngerle koltuklar yıkanmalı, bol soğuk su ile çalkalanmalı, sonra gölgede ve rüzgârlı, yani kuranderli bir yerde bırakarak kurutulmalı.

Eğer hasırlar biraz sararmış ise çalkalama suyuna bir kaç damla oksijenli su ilâve etmeli.

Göz altlarındaki kırışıklıklar

Otuz yaşını geçen kadınlar mutlaka gece yatarken göz atlarına yağlı bir krem, hattâ saf zeytinyağı sürmelidirler. Yüzde ilk kırışma alâmi göz altında başlar.

Bunun cildi ince olduğu için, burasını yağlamak, yumuşaklığını ve elastikiyetini muhafaza eder, kırışıklara mâni olur.

Pirinçin böceklenmemesi için kolay bir usul

Uzun müddet kullanılmadan duran pirinç böceklenir. Bilhassa bir seneden diğer seneye kalırsa... Buna mâni olmak için pirinç içerisine bir çorba kaşığı ince tuz karıştırmak kâfidir.

Moda haberleri

★ Çiçekli muslinden yapılan elbiseler birkaç kat volanla süslenmektedir.

★ Yazlık eldivenler bej, yahut beyaz keten tiresinden örülüyor. Elbisenin garnitürü renginde, yahut kundura, şapka renginde tirden yapılırsa daha şık olur.

★ Gayet ince ve açık renk Ankara yününden örülen yazlık bluzlar çok modadır.

★ İpekli lase ile örülen şapkalar rağbettedir.

★ Birkaç renk ensiz grogren kurdelesini saç örgüsü gibi örüldükten sonra gayet şık kemer yapılmaktadır.

★ Yalnız tülden yapılan şapkalar beğenilmektedir. Bunlar dört beş renk tülün bir araya getirilerek vücuda getiriliyor.

★ Manto ve tayör reverine ilâzilecek çiçekler renkli ipekle ve tiğ ignesi ile örülmektedir.

MÜŞKÜLLERE CEVAP

Çoraptan ilmek kaçması

Nişantaşı, Selma: 1 — Çorapların ilmek kaçması en fazla korsenin jaretelinin ilâzileti yerden olduğuna yazıyorsunuz. Bunun çaresini bir kaç defa yazmıştık. Çorabın yukarısında ve iki jaretelin geldiği hizaya bir parmak yüksekliğinde ikiye katlanmış bir kurdele dikeniz jaretelleri bu kurdelelere ilâztirseniz katıyen ilmek kaçmaz.

2 — Resmi ziyaretler öğleden sonra yapılır. Bu muvafık saatler dörtten yediye kadardır. Daha erken ve daha geç gidilmez.

3 — Başta şapka olması şarttır. Resmi bir ziyarete çıplak baş gidilmez.

4 — Boyunuz 1 metre 68, kilonuz da 66 olduğuna nazaran katıyen şişman sayılmazsınız.

Odaları havalandırmak

Göztepe, E. V.: 1 — Uzun zaman kapalı kalmış olan odaları havalandırmak için pencereleri ve kapıları açınız, bir kaç saat odada cereyan oluncaya havası değişir. Ateşte kızdırılmış bir kürk içine toz şeker atıp yakınız. Yahut bir pamuk parçasını kolonyaya ile iletiniz ve bir tabak içinde yakınız. Bu iki usul de iyidir.

2 — Ütülerken yanan yatak çarşafının yanık yeri kahve rengi ise ne yaparsanız renk açılmaz, çünkü o yerde kumaş tamamıyla yanmıştır. Yıkamırken delinir, yırtılır. Hafif bir yanık (borate de soude) denilen ilaçtan alınır. Bir çorba kaşığı, bir eltası su içerisine koyunuz ve lekelenen yer bu su içerisine batırınız.

Lekelerden temiz su ile çalkalayınız ve tamamiyle kuruduktan sonra ütölünüz.

Tefrika No. 4

Ç E T E

Yazan: REFİK HALİD

Bir aralık kanapeye bağdaş kurup oturdu, kürek ve ipekten bir demet oldu. Sonra bir ayağını kenara dayadı, öbürünü sipsivri üstüne dikti, vücudunu kemiksiz bir yumuşaklıkla kadifeye gömdü; meydana bacaklar kaldı. Bir de, yalnız ucundan parmaklara tutturulmuş bir kumaş flâma, terliğin teki... Bundan da baktı, elleri arkasında, uzun ağızlığa takılmış cigarası ağzında, delikanlı tavrile sokaktan geçenlere baktı; CUNİYE körfezine doğru denizi seyretti. Sannın dağının karlı tepesi suya öyle bir berraklıkla aksetmişti ki denizi beyaz bulutlu bir bahar gölüne çevirmişti.

Kapı vurulunca Nina arkasına, pijama kumaşından ve gene öyle küreklerle çevrilmiş bir pelerin attı; ayakta durarak «Giriniz!» dedi.

Giren Bekiroftu. Hanımın tâ yamına, kulağının dibine yanaştı; oda-da kendilerinden başkaları var da işit-

tirmek istemiyormuş gibi fısıldar gibi konuştu:

— Çeteler daha birkaç gün evvel Halep - Adana arasındaki demir yolunu bozarak bir asker trenini durdurmuşlar, esir, top, mitralyöz almışlar. Şimdi bu yol tamir edilmişse de gene tehlikelidir.

— Başka?

— Beyrut'tan Trablus'a otomobil yolu güzel, fakat Lâzkiye arasındaki bozuktur. Maamafih bu mevsimde gidebilir. Lâzkiyeden Antakya'ya çamlık dağlar geçerek uzun, arızalı bir at yolu vardır. Antakya - İskenderun arası otomobille kısa, lâkin çetelerle doludur. [1]

— Başka?

— Beyrut'tan İskenderun için vapura hususi müsaade ile bindirirler. Asker ailelerine, kadınlara, şüphelilere yasaktır.

— Başka?

Nina, anlaşıyordu ki, Tatarın mu-

hakkak bir emniyetli yol bulduğuna kani idi.

— Türkiye'deki ormanlardan Suriye iskelelerine kıyı boyu kereste getiren ufak, fakat sağlam gemiler vardır. Bunların birini kiralamak ve Yumurtalığa çıkmak. Fırtınaya ras gelmezse en rahat, emin, kestirme yol budur.

Nina'nın kaşları hafifçe çatıldı. Bunun ne demek olduğunu bilen Tatar, hemen ilâve etti:

— Geminin sahibi Kırım'dır.

Ufak bir sükût. Sonra kadın kutudan bir cigara aldı; Bekirof kibritini yaktı.

— Pekil!

O kadar... Nina şimdi balkonda idi; açıkta, rüzgârsızlıktan yelkenleri sönmüş hareketsiz gemilere bakıyordu. Yeni başlayacak olan sergüzeştini düşünerek cigarasının dumanını içine çekti, çekti ve burnunun deliklerinden, dünyaya meydan okurcasına, bir istim gibi havaya fırlattı. Döndü ve sordu:

— Ne zaman gideceğiz?

— Gemi kalafattadır. Bir hafta bekliyeceğiz. Bir de fırtınanın geçmesi lazım.

Kadın bu durgun havada fırtınadan bahsedilmesine şaşmadı; denizciler şubatin sayılı günlerini bekliyorlar, diye düşündü.

Uzun müddet, kan ve ateş içinde ölüme meydan okumuş ve gizli, tehlikeli işlerde çalışmaya alışmış bu iki insanın anlaşmak için fazla konuşmağa ihtiyaçları yoktu.

Fazla ve yüksek sesle konuşmanın da ne kadar zararlı olduğunu biliyorlardı.

— 2 —

Tabanca namlusunda gelen mektup [2]

Adana sultanisi fransızca hocası Nezihi Suad, o akşam, geç vakit kahveden çıkıp dar ve kasvetli sokaklardan Yeşilmesictekteki evine dönerken kapısının önünde bir karaltının dikilip durduğunu farketti; yüreği hopladı.

Son haftalarda, işgal ordusunun göz yummasından cesaret alan Ermeni gençleri, dört, beş Türkü böyle, sokak içlerinde uluorta vurup kollarını salıya salıya yürüyüp gitmişler, takibe ve cezaya uğramamışlardı.

Nezih, önce tersyüzüne dönüp, iğri büğrü yollardan dolana kıvrıla aydınlık caddeye yetişmeği, kaçmağı düşündü. Sonra bir tevekkül duydu, yürüdü. Dört yıl, en ileri harp cephelerinde bulunup hemen birteviye dövuştüğü halde hiç bir yara almaması onu talihine güvendimişti. Kapıya yaklaşıncaya karşısındaki karaltının peçesi

inik bir kadın olduğunu gördü, ferahladı.

— Kimi bekliyorsun, bacı? diye sordu,

Kadın elini ağzına götürdü, sus demek ister gibi...

Ve birbirlerine yaklaşıncaya kalın bir erkek sesile fısıldadı:

— Demir beyin selâmını getirdim, seninle konuşacağım.

Nezih çarçabuk anahtarını çıkartıp kapıyı açtı ve tanımadığı çarşafı adamı içeriye itti; kendi de arkasından girip kol demirini vurdu. Şimdi, merdiven ayağına koyduğu ufak petrol lâmbasını, el yurdamile bulmuş, yakmıştı. Tahtaları gıcırdatarak üst kata çıktılar. Tek bir oda. Ayakta durdular. Lâmbanın ışığı kireç badanalı duvara, biri sivri ve uzun, öbürü kalın ve şişkin - dev aynalarındakini hatırlatan - iki dejenere insan krokisi karalamıştı. (Arkası var!)

[1] Bu yol tarifleri romanın geçtiği tarihe aittir. Sonradan bütün yollar mükemmel surette yapılmış, Fransız mandası altındaki erazide, askeri noktadan önünülerek, çoğu yerli asfalt bir şose yapılmıştır.

[2] Romanın BULUŞMADAN ÖNCE başlıklı bu birinci kısımdaki her bab, bekayenin kahramanları olan kadın ile erkekten yalnız birinin macerasına hasredilmiştir; başlangıçta kadın Lübnan'dadır; erkek ise Adana ve Hatay'da.

Tazelenen bir eski iddia

“Nazar haktır!”, diyenler
acaba haklı mı çıkacak?Bazı gözlerden neşredilen seyyaleler bazı insanlar
üzerinde pek fana tesirler yapabiliyor

Bir âlim tedkikte bulunmuş. Meğer nebatlar sesten müteessir oluyormuş. Bilhassa keman bazı çiçekleri şaşıracak tesirler altında tutuyormuş.

Musiki, zavallı menekşeciğin «kalbine» pek dokunuyor olmalı ki incecik boynunu öteye çeviriyormuş; sonra, veremli gibi soluyormuş. Uzun süren bir musiki faslı hemen bütün çiçekleri üzüyormuş.

Yalnız gül bu kaideden müstesna imiş. Aşığı Bülbül ona sazi sevdirmiş olacak!

Bir efsane daha tahakkuk etti demektir.

Fakat asıl «nazar değmek efsanesi» nin tahakkuk edişine - yahut böyle iddia edilmesine - ne dersiniz?

İnsanlar, ötedenberi «uğursuz» bazı maddelerin, hattâ şahısların bulunduğu itikad etmişlerdir. Bilhassa «nazar» ın «hak» olduğuna inanana pek çoktur. Daha doğrusu çoktu. Her memlekette bunlara raslanıyordu. On dokuzuncu asrın ikinci yarısında zühür eden âlimler, böyle bir itikadı hamakat saydılar. «Batıl itikad sahibi» diye nazara inananlarla alay edip durdular.

Lâkin bir Avrupa mecmuasının yazdığına göre, «nazarı değen» insanların mevcudiyeti yeni âlimlerce muhtemel görünüyormuş. Hattâ bu hususta tecrübeler de yapılmış.

Otto Rahm isimli Amerikan bakteriyologu, bazı insanların bakışlarında korkunç bir kudret olduğu kanaatine varmıştır. Öyle bir kudret ki, bir hayata mahvedebilir. Öyle gözler varmış ki, şayet yaşayan mikropalara uzun bir müddet bakarlarsa, bunları öldürüyorlarmış. Aynı nazarlara maruz kalan nebatlar soluyormuş. Sonra da ölüyorlarmış. Hattâ sahiplerinin fena niyeti olmasa bile, gözler, fenalığı gene yapıyorlarmış...

Maamafih bu tesirler yalnız göz vasıtasıyla yapılmıyormuş. Bazı ahvalde ellerde de bu tahrip edici kuvvet varmış. Parmaklardan zehirleyici seyyaleler akabiliymiş.

Bir insandan çıkan meşum seyyaleler o kadar çok olabiliymiş ki koskoca mahlûkları öldürür, mahvedebiliymiş. Bazan da hastalandırabiliymiş.

Vücuddan intişar eden seyyaleler yalnız sıhhat üzerine değil, hayatın diğer vakaları üzerine de tesir edebiliyormuş. Eskilerin «uğur» dedikleri mefhum bundan zühür etmiş.

İddia şöyledir:

— «Uğurlu» ve «uğursuz» insanlara, eşyalara raslamayan, bunun ne olduğunu iyi bilmez. Bilhassa âsabi çok hassas olan kadınlar bunları sezer.

Hind filozoflarına nazaran canlı cansız bütün mevcudat beş seyyarelerden birinin neşrettiği şuaa benzer şua neşreder. Bazı ahvalde, bizim neşriyatımızla civarda bulunan eşyanınki uyuyor, bazı ahvalde uymuyor. Yıldızlarla da öyle. Demek ki, eskilerin «yıldızı barışmak» dedikleri bundan zühür ediyor.

Şayet kendimizin neşriyatımız, yaklaşılan yıldızınki ile barışksa işlerimiz iyi gider, barışık değilse fena giderim.

Bütün bu eski iddiaların tazelenmesi üzerine, beşeriyeti asırlarca işgal eden eski tecrübelerin hepsine birden:

— Doğru değildir! - demenin doğru olmadığı anlaşıldı; lâakal on dokuzuncu asır nokta nazarı çürümüş oldu.

Bazı eller de değdikleri vücudü sıhhatlendirilirmiş. Hastalarını iyileştiren, yanık acılarını geçiren, hümayı dindiren hassalar varmış. Ve bu hassalar - iddiaya nazaran - âlede fışkırıyormuş.

Hindliler bu seyyalelere «Tatvas» ismi veriyorlar.

Bu kadar izahattan sonra şu sual kendiliğinden doğuyor:

— Öyleyse, fenalık getiren seyyalelere karşı kendimizi nasıl koruyalım?

Buna, Fransız mecmuası: — Pek kolay değil! - diye cevap veriyor.

Kurşun bazı seyyalelere karşı iyi gelmekteymiş. (Ne garipli Bizde de nazara karşı kurşun dökmeler mi?)

Fakat yıldızların tesirine karşı bir siperi saika bulunmamış. Şayanı dikkati de şu ki, insan kendini onların tesirinden kurtarmağa uğraştıkça, daha ziyade tesir altına düşermiş... (Asıl buna inanmalı!)

Eskiler tılsımlar kullanmışlardır. Bunlarla mânevîyatlarını yükseltmişlerdir. Biz de bütün bu hikâyelere şimdilik katı surette inanmamağı bir tılsım diye dimağımızın içinde taşıyalım.

Evet, en iyi ilâç, mânevîyatı yüksek tutmak, böyle şeylere ehemmiyet ver-

memektir. Maamafih:

— Bunlar yoktur, saçmadır! - diye kestirip atmak ta bir nevi cehalettir. Ne yeni şeyler keşfediliyor. Bilhassa seyyale cihetinden...

Cisimlerden, vücudlerden çıkan türlü türlü dalgaların mevcudata türlü türlü tesir edeceğini iddia etmek tamamiyle boş olmasa gerekir.

Fakat bu iddialar bizi birtakım evhama kaptırmamalı, hayatımızın değişmesine sebep olmamalı.

Bakalım, fen, ileride ne diyecek? Böyle zehirler varsa, panzehirleri de keşfedilir. Y. Ç.

Yerli kumaşları İngiliz
kumaşı diye satanlarTicaret odasınınca yapılan
tahkikat bugünlerde
neticelenecek

Yerli kumaşlara «İngiliz mah» damgası vurup piyasaya sürenler hakkında Ticaret Odası tarafından yapılan tahkikat inkişaf etmektedir.

Bu cihet hükümetin de nazarı dikkatini celbetmiş ve İktisad Vekâleti Sanayi tedkik heyeti azasından B. Hikmet tedkikler yapmak üzere şehrimize gönderilmiştir. Müfettiş piyasada yaptığı kısa bir tedkikten sonra Ticaret Odası ile temaslarda bulunmuş ve yapılan davet üzerine Ankara'ya dönmüştür.

B. Hikmetin bu mesele üzerinde esaslı surette tedkikat yapmak için tekrar şehrimize geleceği zannedilmektedir. Ticaret Odasının açtığı tahkikat neticelenecek üzere.

Galatasaraylıların
pilâvıGalatasaraylılar önümüzdeki
pazar günü Galatasaray
lisesinde toplanacaklar

Galatasaray mezunları müttad pilâvlarını bu ayın yirmi sekizinci pazar günü Galatasaray lisesinde yiyeceklerdir. Pilâv yenmeden evvel geçen seneki pilâvda çekilen film gösterileceği gibi pilâv hatıraları da filme çekilecektir.

Bu sene pilâvlar muayyen miktarda hazırlanacağından ziyafete iştirak edecek eski Galatasaraylıların davetiyelerini biran evvel almaları lüzumu bildirilmektedir. Bu davetiyeler Galatasaray yurdunun eski karakol karşısında Raşid paşa apartmanında 1 numaralı merkezinde ve Galatasaray klübünde verilecektir.

Bulgaristanın istekleri

Bir Fransız muhabiri diyor ki: Bulgarlar Trakya'da
bir liman ve Cenubî Dobriceyi istiyorlar

Merkezi Avrupada, Arnavutlukta bir tedkik seyahati yapmış olan Paris'te çıkan Petit Parisien gazetesinin hususî muhabiri B. Louis Rouband Sofya'ya da uğramış ve Bulgaristanın talepleri ve emelleri hakkında tedkikat yapmıştır. Fransız muharriri, Bulgarların Adalar denizinde bir mahareç istediklerini kaydettikten sonra bazı Bulgarlarla yaptığı temaları hülasa ediyor. Fransız muhabiri Bulgarların Adalar denizinde bir maharece nail olmak taleplerine karşı:

— Buna imkân yoktur. Atınadan geliyorum. Ne Metaksas ve ne de diğer bir Yunan hükümeti Yunan toprakları arasından, Yunanlılarla meskûn böyle bir koridor vermeği düşünemez bile... deyince Bulgar muhatabı kendisini şu cevabı verdi:

— Venizelos, 1913 senesinde mebusan meclisinde irad ettiği nutukta, Şarkî Trakyanın Yunanistanın olması aleyhinde bulunurken bu ihtimali Pekâlâ deriş etmişti. Esasen taleplerimizde, milliyet prensibini ileri sürmek niyetinde değiliz. Biz hissi siyasetten vaz geçmek istiyoruz. Fakat realiteler vardır, bu realitelerin birincisi, yaşamak ihtiyacıdır. Avrupanın bize tam ve normal bir varlık temin etmekte bizden daha az menfaati yoktur. Bu suretle asgari bir hadde indirilmiş olan taleplerimiz, tamamen realisttir. Yani iktisadî bir mahiyeti haizdir: 1 — Beynelmîl ticaretimiz için Trakya'da bir liman sahibi olmak, 2 — Dobricede buğday ambarına malik olmak. Bunun birçok ahaliyi ihtiva eden geniş bir sahaya şamil olduğunu zannetmeyiniz. Ne Dedeağaca, ne de Köstenceye gitmek istemiyoruz. Haritaya bakınız. Trakya'da bugünkü hududumuz, Porto-Sagos körfezinde Yunan sahilinden 20 kilometre uzakta bir noktaya kadar uzuyor. Bu körfezden evvel mevcut göl ile de münakale temin edilebilir. Araba ile yarım satılık bir yol. Bize Adalar denizine, Akdenize, dünyaya kapı açacak koridorun uzunluğu bu kadardır. Bu mahareç mevcut oldukça, sahilden ancak 20 kilometre uzakta bulunan bir emtiamız Atlas aşırı memleketlere ihraç edilebilmek için kamyon veya şimendifer ile Karadenizde Burgaz limanına kadar 400, Çanakaleye kadar 300 ve menşinden otomobile ancak yarım saatlik bir yol ile ayrıldığı Porto - Sagosa kadar tekrar 200 kilometrelik bir mesafa katetmek mecburiyetindedir. Komşumuz Yunanlıların ihtiyar edecekleri asgari bir fedakârlıktan edeceğimiz muazzam istifalar.

Süt işi hakkında tedkikler

Süt komisyonu dün sütçüler cemiyeti idare heyeti âzasını çağırarak fikrini sormuştur. Bu arada şehrimizde süt istihsal eden ve tevzi işlerini yapan belli başlı esnafın adreslerini almıştır. Bunlar da davet edilerek mütalâaları alınacaktır.

Şimdiye kadar yapılan tedkikat neticesinde şehrimizde beş bin baş inek olduğu anlaşılmıştır. Komisyon, süt ineklerini bir yerde toplamak suretile bir ahırlar semti vücuta getirmek fikrindedir. Aynı zamanda süt tevzi için Salıpazarında büyük bir santral yapılacaktır. Bu husustaki tedkikler bir haftaya kadar tamamlanacaktır.

Ankara ve Babiâli caddelerinin inşası üç aya kadar bitecek

Ankara ve Babiâli caddelerindeki asfalt ve mozaik inşaatının nihayet üç aya kadar ikmal edilmesi kararlaştırılmıştır. Asfalt ve mozaik zemini teşkil edecek beton inşaatı on beş güne kadar bitecektir.

Edirnekapi cinayeti faili
adliyyeye verildi

Edirnekapıda bir kadın meselesinden aralarında çıkan kavgada arkadaşları Caferi bıçakla yaralayan Gaffar hakkında zabıta tahkikatı ikmal edilmiş, kendisi dün adliyyeye verilmiştir. İkinci sorgu hâkimliğinde yapılan isticvab neticesinde Gaffar tevkif edilmiştir.

deyi görünüz.

Rumenlerden de istediğimiz şey, kendileri için ehemmiyetsiz, fakat bizim için ehemmiyetlidir.

Yeniden tesisini istediğimiz 1913 hududu, bugün tabii gıdasından mahrum bir muntakanın iktisadî hayatını temin edecektir.

Büyük sınaî ve zirai bir merkez olan Varna limanı, bugün ölü bir şehirdir. Varnayı, muntakasile beraber canlandırmak için Romanyanın bize 6,000 kilometre murabbalık araziyi iade etmesi lâzımdır. Bu, iyi münasebetlerin, dostluğun ve sulh ve müsalemetin iadesine değmez mi?

Muhatabım, sözlerini böyle bitirdi. Komşu Yugoslavlar ile iyi münasebetlerin ve dostluğun arazi terkedilmeksizin temin edilebileceğini söyledim.

— Evet, bu hal, siyasetimizin realizmini gösterir. Sırp dostlarımızın hâkimiyeti altına bir çok Bulgarlar terkettiler. Zira hissiyatı, sulh davasına feda ettik bu çorak topraklara ihtiyacımız yoktur. Birkaç kayalık için menşelerinin, ahlâklarının ıslanlarının birbirini bu derece yaklaştırdığı iki kardeş millet arasında suitefahhümü idame etmek istemedik.

Mütakiben Petit Parisien muhabiri mütalâalarına devamla diyor ki:

Bulgaristanın dostları, Bulgar taleplerine katı surette mümanaat etmekte olan, ne Rumenler, ne de Yunanlılar olamazlar. Ağlebi ihtimal, Sofya, Atınaya ve Bükreşe karşı Berlin - Roma mihverine meyledecektir. Esasen Bulgaristan, iktisadî şeraiti ve coğrafyası itibarile Almanya ile devamlı ve sıkı münasebetler idame ediyor. Tamamen çifci bir memleket olan Bulgaristan, mahsulâtını ecnebi piyasalarına ihraç suretile yaşayabilir. Yalnız Alman piyasası Bulgaristana açıktır.

Fransız muhabiri, Bulgaristanın Almanyaya ihraç ettiği mahsulât hakkında uzun uzadıya izahat verdikten sonra müşahedelerini şöyle hülasa ederek bitiriyor:

— Bulgaristan iktisadî istiklâlini tekrar kazanmak için bir limana ve bir buğday ambarına muhtaçtır. Bu limanı ve ambarı Yunanlı ve Rumen dostlarımız onlara hiç bir zaman vermiyeceklerdir. Bu istiklâl mevcut olmayınca Bulgaristan Almanyanın iktisadî ve siyasi hâkimiyeti ile uyumak mecburiyetindedir. Büyük Almanyanın kuvveti, Bulgarlar üzerinde tesis icra ediyor. Fakat kardeş İvan dedikleri Rusyayı sevmeye devam ediyorlar.

Yeni binalar için oturma
ruhsatiyesi nasıl verilecek

Şahıslara aid ev ve apartmanların inşaatı bittikten sonra oturma ruhsatiyesi alınmak üzere Belediye merkez heyeti tarafından bir mimarın rapor vermesi lâzımdır. Belediye reisliği bu usulü kaldırmıştır. Bir bina inşa edildikten sonra mahallî Belediye şube mühendisi rapor verecek, bu rapor üzerine fen heyeti tarafından bir mühendisin reisliği altında bir heyet binanın ruhsatiye hükümlerine uygun olarak inşa edilip edilmediğini tedkik edecek ve uygun görülürse ikamete müsaade edilecektir.

Bir araba bir kadına
çarparak yaraladı

Büyükadada Sahane sokağında oturan bayan Nazire, evvelki gece Kumsal caddesinden geçmekte iken Mehmed isminde bir sürücünün idaresindeki yük arabasının sadmesine uğramış, muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

Polis, bayan Nazireyi tedavi altına almış, arabacıyı da yakalamıştır.

Galatada bir cadde daha
asfalt yapılacak

Köprüden gelip de Beyoğluna çıkacak otomobillerin Galatadaki rih-tım caddesini takib ederek Denizbank önünden Karaköye çıktıkları eski Gümrükler caddesinin asfalt olarak inşası edileceği kararlaştırılmıştır.

Türkiye lehinde hararetli sözler

Nevyork sergisindeki paviyonumuzun açılış resmi büyük tezahürata vesile oldu

Amerika hükûmeti murahhası söylediği nutukta diyor ki:

"Türkiye 15 yıl içinde ortaya yeni ve aydın bir millet çıkardı. Biz terakkinin süratine alıştık. Fakat Türkiye Cumhuriyetinin terakkî sahasında gösterdiği sürat bizi hayretlere düşürmüştür. Türkiye son senelerdeki inkişafı ile hakkile iftihar edebilir.,,

Nevyork mayıs — Nevyork sergisinde Türk paviyonunun açılış resmi çok parlak olmuştur. Büyük elçimizle Türk heyeti sabahleyin altı otomobile binerek sergi dairesine gitmiştir. Otomobillerin önünde ve arkasında, ellerinde Türk ve Amerikan bayrakları bulunduran motosikletli polisler gelyordu. Alay şehrin başlıca caddelerinden geçerek sergi yerine gelmiştir.

Hava çok güzeldi. Paviyonumuzun önü ve büyük hol davetlilerle dolmuştu. İptida Amerika hükûmeti namına murahhas Edvard Flynn bir nutuk söyledi. Herkes üzerinde büyük tesir yapan ve çok alkışlanan nutuk aynen şudur:

Edward Flynnin nutku

Türk komisyon reisi, bayanlar, baylar: Türk sergisinin resmi açılış merasiminde Birleşik Amerika devletleri, komisyon adına sizi selâmlamakla büyük bir zevk duymaktayım. Burada temsil edilen bir çok milletlerin arasında bilhassa Türkiye'yi memnuniyetle karşılıyoruz, çünkü Türkiye'nin sergisinde Nevyork sergisinin «Yarının dünyası» şiarının elle tutulur şekilde tahakkukunu görüyoruz.

Mazide Türkiye'yi büyük Osmanlı ve Şarki Roma imparatorluklarının yurdu ve Uzak Şarka bir kapı olarak düşünmeğe alışmıştık. Avrupa daha olgunlaşmadan asırlarca önce sizin milletiniz kemale gelmiş bulunuyordu. Fakat bugün bizi alâkadar eden modern Türkiye'dir, çünkü sinai ve siyasi terakkinin bize hayret verici bir misalini hazırlamıştır.

Son on beş yıl içerisinde ve merhum Cümhurreisimiz Kemal Atatürk'ün ilham-kâr önderliği altında Türkiye ulusal hayatının mahiyetini baştanbaşa modernleştirmiştir. Eski şark esrar ve romantizm örtüsünü kaldırmış, ve Birleşik Amerika devletleri halkının taptığı sulh, terakkî ve demokrasi prensiplerine ken-

Açılış resminde Amerika hükûmeti murahhası nutuk söylüyor.

rada sulh meydanında bir araya getiren uluslar arası sulh ve hüsnüniyet davasına hizmet edeceğine inanım vardır. Birleşik Amerika Devletleri hükûmeti namına Türkiye'yi en samimi şekilde selâmlarım.

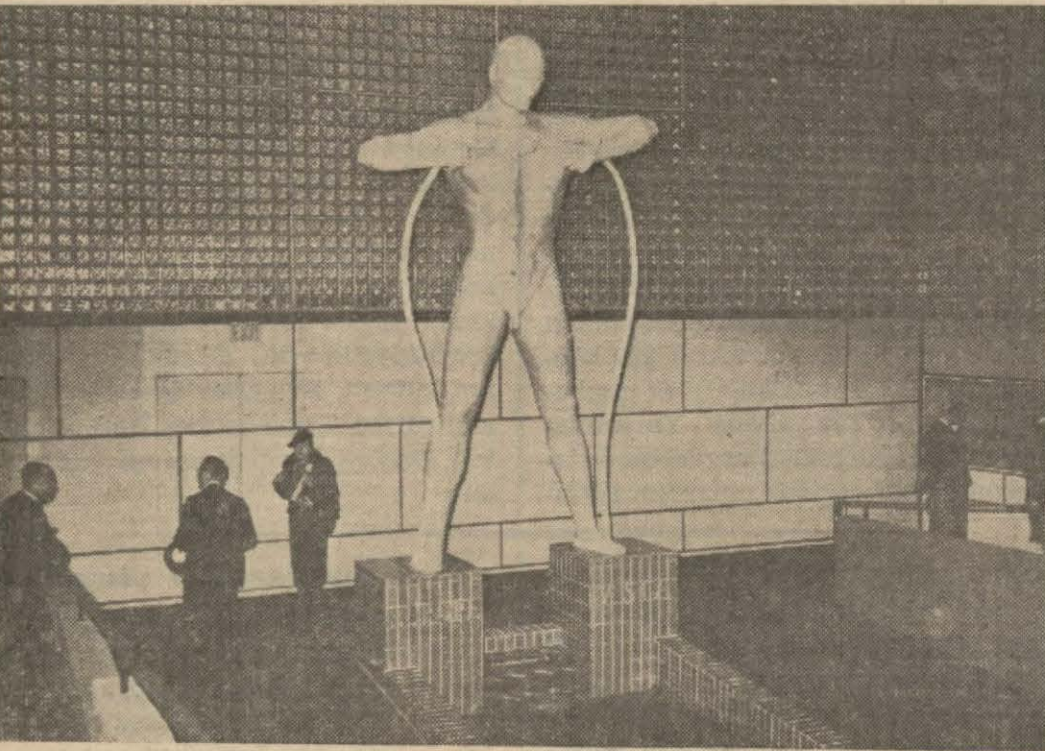
Sergi reisi B. Grover Whalenin nutku

Bugün resmen açtığımız Türk paviyonunun içinde yüz kadem yürüyünce yedi bin senelik Türk tarihi gözümüzün önünden geçer. Bir kaç dakika içinde tarihî bir milletin Hittit zamanlarından bugüne kadar olan terakkisini gözden geçirmek ve Türkiye'nin istikbalı hakkında bir kanaate varmak mümkündür. Türk devlet paviyonunun duvarında Türkiye'nin şiarı olarak «Yurdda sulh ve dünyada sulh» diye bir yazı gördüm, bundan büyük bir haz duydum.

Bu dost devletin gayesi, Türkiye'yi şark ve garp arasında temsil eden ve elinde düğümli bir bağ tutan bir insan heykeliyle ifade olunuyor.

Türkiye ilk defa olarak bir dünya sergisine iştirak ediyor. Bu büyük şereften dolayı sergi heyeti teşekkür duymaktadır. Eminim ki Amerika halkı burasını geniş kitleler halinde ziyaret etmekle takdirlerini ifade edecektir. Türkiye'nin sergiye iştirakı «Barış meydanında» ki devlet paviyonundan ibaret değildir. Kanalı diğer tarafında güzel bir paviyon daha vardır ki sergiye gelen halkın dikkatini sıkı surette işgal ediyor.

Bu ikinci paviyonda eski kumaşlar, halılar, elle işlenmiş madeni eşya şeklinde Türk hazineleri teşhir edilmiştir. Bu eşsiz eşya, bugünkü Türk medeniyetinin dünün başarıma ve kültür ananeleri içinde kuvvetli bir kökü bulunduğunu orta-

Asya ile Avrupayı barış içinde birleştiren Türkiye

Türkiye'ye bağlayan ticaret münasebetlerinde misalini görmekteyiz. Amerika mütehlikleri için tütün, halı, Ankara tiftiği, incir ve baharat üzerinde Türk etiketi daima yüksek kalitenin alâmeti olmuştur. Ve komşunuz Sovyet Birliği ile beraber, idhalatınızın mühim bir kısmını bizden temin etmekteyiz.

Bütün bu ve bunun gibi bir çok müşterek alâkalardan dolayı, ve biz Amerika halkının kültürel ve sinai terakkiye verdikleri ehemmiyetten dolayıdır ki hükûmetinizin bize verdiği bina ve sergiler için minnettarlık duyuyoruz.

Milletler holündeki binanızda bulunan heykel Türkiye'nin Asya ve Avrupa arasında kültürel ve coğrafi bir bağ olarak haiz olduğu eşsiz rolü güzel bir şekilde temsil etmektedir. Paviyonunuzun mimarisinde de Türk mimarisinde eski ve modern cereyanları takip etmek suretile aynı motifi devam ettirmiş oluyorsunuz.

Serginizin mükemmeliyetinden dolayı heyet reisini tebrik ederim. Türkiye'nin Nevyork dünya sergisinin terbiye ve hedeflerine olan bu hizmetinin, Birleşik Devletler halkını büyük demokratik Türk milletine karşı daha sıkı dostluk hisleri ile bağhyacağına ve bu suretle bizi bu-

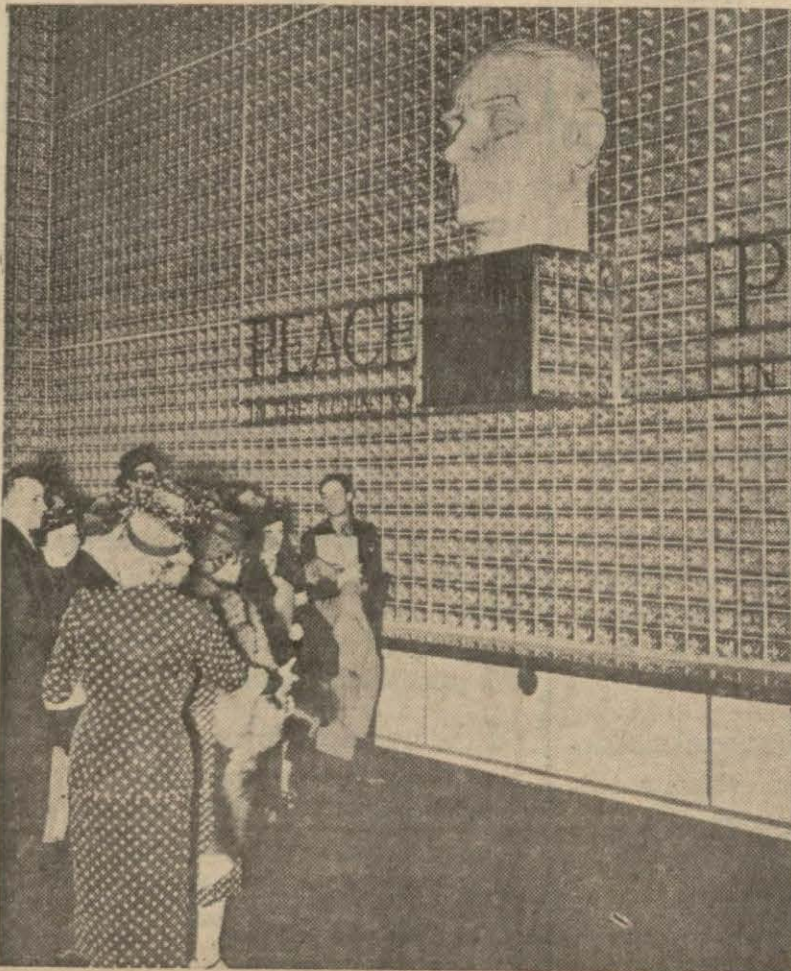
Paviyonumuz üzerinde boyskotların kordonu

dini hasretmiş yeni ve aydın bir millet çıkarmıştır. Bu terakkiler karşısında Cümhurreisî İsmet İnönü'nün kudretli önderliğinin işaret ettiği müstakbel yükselişi karşısında hükûmetinizin bu sergiye iştirakini memnuniyetle selâmlıyoruz.

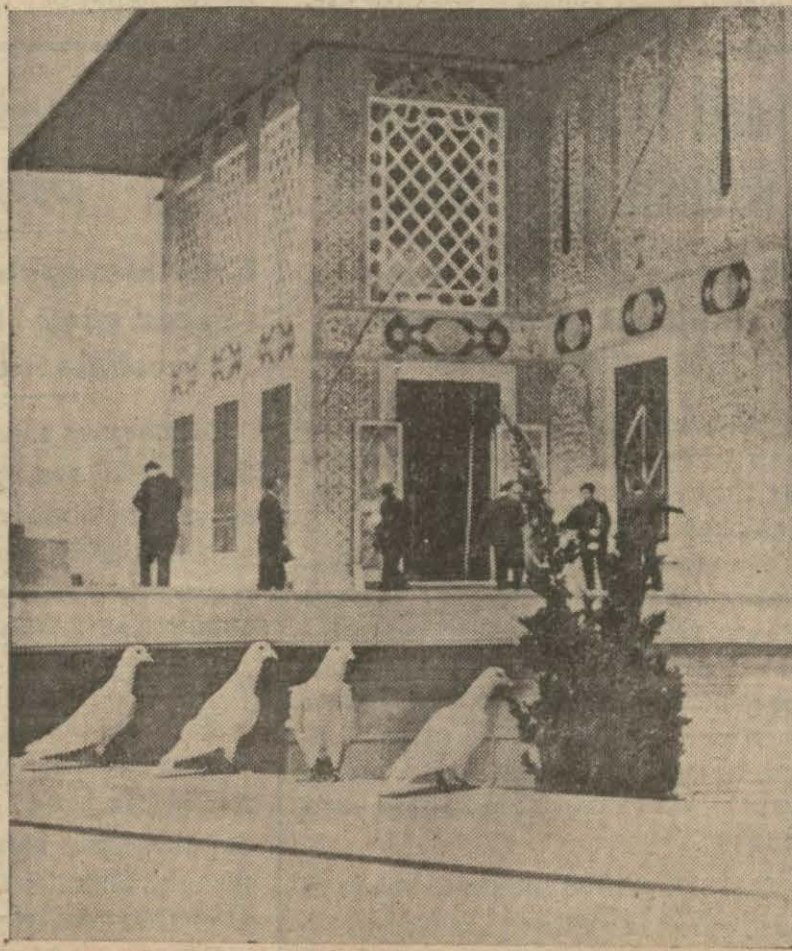
Amerikada biz sosyal ve sinai terakkinin süratine alıştık, fakat Türkiye Cumhuriyetinin terakkî sahasında gösterdiği sürat bizi hayretlere düşürmektedir. On beş yıl gibi kısa bir müddet zarfında hükûmet mekanizmasını baştanbaşa değiştirdiniz, demokratik milletler kardeşliğine ihtihak ettiniz. Bilhassa kadınlarımızın kurtuluşunu temin etmek ve onların memleketin sosyal, siyasi ve iktisadi hayatına iştiraklerini temin etmek suretile memleketin sosyal hayatını tamamlamış garıpladınız. Aynı zamanda Türkiye'ye karşı büyük bir alâka uyandırılmış ve yeni alfabe kabul etmek suretile diğer milletlerle irtibatınızı kolaylaştırdınız.

Bundan mada, hükûmetin sanayi planının bir kısmı olarak yeni fabrikalar kurulmuş, memleketin zengin tabii mem-balarını işletmek yolunda madenler açılmıştır. Nihayet şehirler, bilhassa büyük hükûmet merkezi Ankara, modernize edilmiş, demiryolları yapılmış, ziraat usullerine birçok mihanikli yenilikler getirilmiştir. Bütün bu büyük başarılar için Türkiye pek haklı olarak Amerika milletinin hayranlığını kazanmış ve iki milletin terakkisine eskisinden çok daha sıkı ve tam bir anlaşmağa götüreceğini ümid etmemizi mümkün kılmiştir.

Bu anlaşmanın daha şimdiden bizi

Paviyonda Atatürk küşesi

Türk paviyonu ve barış timsali beyaz güvercinler

ya koymaktadır. Bu eşyayı vüde getiren ellerin yarın dünyasını kurmağa da hizmet edeceğine takdir için eşyayı kısaca gözden geçirmek kâfidir.

Benim kanaatime bizim nesle mensup olanlar bile istikbalde mühim hadiseler görebileceklerdir, çünkü modern malzeme ve vasıtalarla vüde getirilen modern inkişaf, tarihin eski gidişine nisbetle çok büyük bir süratle cereyan etmektedir. Bu inkişafın bir takımı vardır ki âdetâ mucize tesiri yapmaktadır.

Türkiye son seneler içindeki inkişafında hakkile iftihar etmektedir ve paviyonlarında bunları kudretle ifade edecek şekilleri bulmuştur. Bu büyük milletler arası serginin gayelerinden biri böyle inkişafın ifadesidir. Şunu şimdiden söyleyebilirim ki sergi açılalı bir hafta olduğu halde, altmış milletin, Milletler Cemiyetinin ve Pan - Amerikan Birliğinin elele vermesi insanlık hesabına şimdiden menfaatler hasıl etmektedir.

Bay büyük elçi, bu bir kaç sözü size ve sizin vasıtanızla Türk milletine hitap etmek benim için büyük bir hazdır. Ümid ederim ki terakkî ve barışın canlı nümuneleri halinde bu milletler arası sergiye getirdiğiniz kıymetler karşısında duyduğumuz minneti bu sözlerimle hakkile ifade edebildim.

Paviyonumuza rağbet

Sergiden herkes büyük bir memnuniyetle ayrılmıştır. Paviyonumuza halk büyük rağbet göstermektedir.

Haftanın mizahı

(Yazı ve karikatürler: Cemal Nadir'in)

Vasfı Rıza ile mülakat!..

Yıldızların aydınlattığı salon! - Hem uşak, hem efendi, hem hizmetçi! - Newyork sergisine hazırlık! - İktisadî bir etüd! - İngilizce kelimeler! - Bir hesap meselesi!..

Büyük sanatkarın Mecidiyeköyündeki evine girerken Hâzım:

— Gördün mü modern sanatkarı, dedi, oturacağı köyün bile (mecidiye) sini seçmiş!

Bizi kapıdan karşılayan uşağın arkasından salona girdik. Fevkalâde ekonomik döşenmiş bir salon. Bütün duvarlar baştanbaşına cam!.. Bir köşeye büyük bir palmiye saksısı yerleştirilmiş. Dışarıdan bir boru ile gelen yağmur suları palmiye kendi kendine suluyor!.. Uşak çekilip gitti. Hâzımın kulağına yavaşça fısıldadı:

— Biz billür köşkerin hayalile avunurken bak!.. Hâzım:

— Sebep var, dedi, gece burada hiç lâmba yanmaz, her yer ayın, yıldızların ışığıyla bedava aydınlanır!

Duvarların birinde büyütmüş bir fotoğraf asılı. Levhada üç kişilik bir grup görünüyör. Ortada bay Celâl Muhtar, sağda bay Halil Lütfi, solda Vasfı Rıza.

— Akıllıydılar? diye Hâzım sordum:

— Evet, dedi, yüzleri benzemez ama huyları eşit!

Birden salonun kapısı açıldı. Ev sahibi sahnede görülen daha sevimli, henüz makyaflanmış yüzle içeri girdi:

— Affedersiniz dostlarım, dedi, kıyafetimi değiştireyim derken sizi beklettim galiba!..

— Gecelle mi idiniz yoksa üstad? diye sordum. Sualime Vasfıdan evvel Hâzım cevap verdi:

— Hangi gecelik kıyafeti yahu, kendine gel, demin bizi kapıdan karşılayan uşağı görmedin mi?..

Hayretle karışındakilerin yüzlerine bakarken Vasfı:

— Ya!.. İşte bendim o birader!.. Ne yaparsın, ır yıl değil kâr yılı!.. Elin ne idiği belirsiz heriflerine hem meram anlat, hem para ver, olur iş mi bu?.. Uşağın işini de ben yapıveriyorum işte!..

Gülüşerek koltuklara oturduk.

— E.. Hoş geldiniz bakalım, sebebi teşrifinizi sorabilir miyim?

Üstad bir taraftan hatır sorarken bir taraftan ceplerini karıştırıyordu. Nihayet yeğelinin iç cebinden bir on bir buçukluk sigara çıkarıp bana uzattı, tam elimi uzatırken:

— Buyurun diyeceğim ama zatiâliniz içmezsiniz!.. Bari sen al Hâzım!..

Arkadaşıma bir sigara ikram etti, tekrar kutuyu kıldiler gibi kapayıp iç cebine yerleştirdi. Ve masanın üstünde duran per-

tavsız bir köşeden süzülen güneşe tutarak Hâzımın sigarasını yaktı:

— Bari oldu olacak Hâzımcığım, duvarları bana doğru savur!..

Hâzım tarif üzere sigarasını tütürürken ben de ziyaretimin sebebi anlatmağa başladım:

— Efendim, Newyork sergisini görmeğe gidemiyoruz, bari Newyork sergisine gidecekleri görelim, dedim. İştigaline göre siz de böyle bir seyahat için hazırlanıyor musunuz!.. Doğru mu?..

— Doğru!.. Doğru amma bunda merak edilecek ne var?..

— Aman üstadım, biz şuracıkta, Ankara'daki kitap sergisine gitmek için -arada devlet yardımı olduğu halde- nasıl hazırlandık, bir görmeliydiniz! İçimizde büyük ziyafetlerin hülyası ile midelerini hazırlayanlar bile oldu!.. Sizin bu büyük seyahat için kimbilir ne büyük hazırlıklarınız vardır?.. Nasıl merak edilemez?..

— Ha, evet, hakkınız var!.. Durun, bir dakika!..

Kalktı, hızla kapıdan çıktı. Yalnız kalınca Hâzım da beni haklı bulduğunu söyledi:

— Bu kadar yakın arkadaşız, koskoca Şehir Tiyatrosunun yükünü nasıl çektiğimizi yakından biliriz. Fakat Vasfının böyle bir seyahate nasil çıkabileceğini bilmiyordum. Merak etmekte hakkın var!..

Aradan beş dakika geçmedi. Salonun kapısından ay parçası gibi bir hizmetçi girdi, elindeki tepsiyi kırıta kırıta önümüzdeki masanın üstüne bırakarak döndü, gitti. Tepside bir fincan köpüklü kahve vardı. Hâzımla ben birbirimize «sen buyur!.. Sen buyur!..» der gibi bakışırken Vasfı yüzünün pudralarını, rujlarını sile-

rek tekrar içeri girdi:

— Hizmetçi derdini de böylece hallettik baylar!.. Ne yaparsın, ır yıl değil kâr yılı!..

Karşımıza oturdu:

— Efendim, filvaki böyle bir seyahate hazırlanıyorum. Bunu herkese ilân edebilirsiniz. Fakat maksadım gidip Newyork sergisini görmek değil, bazı iktisadî meseleler üstünde ufak bir etüd yapmak!..

— Meselâ?..

— Meselâ, bir Amerika yolculuğu esnasında bir insan en aşağı kaç gün aç durabilir?.. Herkesin avuç dolusu para harcayarak gittiği bu yerlerden avuç dolusu para toplayarak gelmenin çareleri nelerdir?.. Bir insan midesi Tahran yolunda mı, yoksa Newyork yolunda mı daha çok ye-

mek ister?.. İşte kendime mahsus usullerle bunları ve bunlara benzer meseleleri etüd edeceğim!.. Maksadım bu!

— Mükemmel!.. Acaba usullerinizden birini öğrenebilir miyim?..

— Gayet basit, meselâ transatlantige girer girmez, kamarama çekilip Newyorka varıncaya kadar sırt üstü yatacağım!.. İşte bu kadar!..

— E, bundan ne çıkar?..

— İnsaf birader, zırt zırt ayakta gezen insanın sarfedeceği kalori bir midir?..

— Peki, Newyorka gitmeğe hazırlananların çoğu aylardanberi harıl harıl İngilizce öğrenmeğe çalışıyorlar. Hatta Burhan Felek bile bir Londra seyahati şerefine bu kulfete katlanmış, terziliğe, kumaşlara, modaya aid İngilizce kelimeler öğrenmiştir. Siz de!..

Sualimi tamamlamadan büyük sanatkar ceketinin cebinden bir defter çıkarıp açtı:

— İşte, dedi, hiç hazırlanmaz olur muyum?.. Enayi gibi gittiğim yerde bir de tercüman parası mı vereceğim?..

Hâzımla ben merakla defterin üstüne eğildik. Sahifelerdeki İngilizce kelimelerin karşısında şu Türkçe kelimeleri okuduk:

«Benim karnım tok!..» «Bu çok pahalı!..» «Bunu ben alamam!..» «Param yok!..» «Yarı fiatle olmaz mı?..» «Yemem!..» «İçmem!..» «Bana ucuz bir yer!..» «Daha ucuz!..» «Daha daha ucuz!..» ilh..

Ziyaretimizin bir saati bu defteri okumakla geçti. Üstadı fazla rahatsız etmemek için müsaadesini diledik. Zaten Hâzım da gışesine uğrayıp amortileri dağıtacak.

Ev sahibi önde biz arkada geldikimiz kapıya yürüdü. Vasfı Rıza kapıyı açtı. Elini sıkıp ayaklarımızı eşige basarken kolumuza yapıtı:

— Durun yahu, durun, ne yapıyorsunuz?..

İkimiz de irkilerek durduk:

— Ne oldu, ne yapıyoruz?..

— Az kaldı, eşige basıp da çıkıyordunuz. Şöyle atlayıp da geçerseniz!.. Günde iki kişi eşige bassa bir senede yedi yüz yirmi kişi basacak demektir. E bu kadar kuvvette de bizim ev değil kale olsa dayanmaz!.. Yıkılır!..

Yanlış hesap değildi. Sıra ile eşigi atlayıp dışarı çıktık.

Hâzım yolda kulağıma eğildi:

— Üstad bizi gene atlattı bayım!.. dedi.

“Edebî parmak izleri”, bürosu!..

Birinci neşriyat kongresinde görüşülen meselelerden biri de «telif hakkı» idi. Maarif Vekâleti bu mesele etrafında verilen kararların tatbikine başlamış, fikir ve eser sirkatlerinin önüne geçmek maksadıyla bir «Edebî parmak izleri» bürosu tesis etmiştir.

Resmimiz, büro şefliğine tayin edilen bay Yaşar Nabi Nayırı yeni vazifesi başına gösteriyor! Pek yerinde gördüğümüz bu teşebbüsten dolayı Maarif Vekilimizi tebrik eder, bay Nayıra başarılar dileriz!

(Köylüler ucuz elbise giyebilecekler) — Gazetelerden —
Köylü — Bana bak hemşeri, sen hangi şehirdensin?..

Osman Cemal — Edebî mülkiyet ne demek Mahmut? — Ben ne bileyim birader, hanım yok, apartimanım yok!..

(Hikâyecî Ömer Seyfeddinin kabri Asri mezarlığa nakledilecek) — Gazetelerden —
Asrileşen edebiyat!..

★ Dün kalabalık bir tramvayda oturan gençlerden biri kalkıp yerini bir kadına ikram etmiş ve bu hareketinden sonra da kadıncağzın tepesinde dikilip kalmamıştır!

Bay Amca'dan rivayet

BABIÂLİ CADDESİNİN TALİHİ

Papatyaların açıldığı, güllerin gonca döktüğü bir ilkbahar günü. Göz masmavi, her yer günlük güneşlik. Tam böyle bir günde asfalt döşemek için Babiâli caddesi de-lik deşik ediliyordu. Yol boyunca hendekler açılmış, lâğunlar kazılmış, mecralar taşmıştı!.. Her çukurun başı meraklılarla dolu. Ve her kafadan bir ses!.. Çukurlar arasından yol bulup geçmek isteyen muharrirlerden biri caddenin haline baktı baktı da:

— Yahu, dedi, şu bizim Babiâli caddesinin talihine ne dersin!.. Bu mevsimde her yerde çiçekler açılırken bizim caddede bak neler açılıyor!

TÜRKÇE

İstanbullu ile Marsilyalı çene yarışıyorlardı. Marsilyalı şöyle bir attı:

— Bizim Fransada tam üç çeşid Fransızca vardır!..

İstanbullu büyük altundan gülerek:

— Hih, dedi, o bir şey değil, sen bizim Türkiye'de kaç çeşid Türkçe vardır, bilir misin?..

Marsilyalı:

— Tabii bilirim! İstanbul Türkçesi, Anadolu Türkçesi!..

İstanbullu bu sefer kahkaha ile güldü:

— Hay cahil hay, Türkiye'de tam dokuz çeşid Türkçe vardır, dedi ve saymağa başladı: İstanbul Türkçesi, Anadolu Türkçesi, okul Türkçesi, Şehir Tiyatrosu Türkçesi, serbes nazım Türkçesi, Esad Mahmud Türkçesi, tabelâ Türkçesi, Büyükkada Türkçesi, radyo Türkçesi!..

PATRON

Neşriyat kongresine davet edilen muharrirlerden bir grup İsmet paşa kız enstitüsünü geziyordu. Sıra dışı

atelyesine geldi. Mektebin müdürü bayan Ayşe bay İzzet Melih'in kadın işlerine dair vakıfane suallerine birer birer cevap verdikten sonra masaların üstüne serilmiş ince kâğıttan elbise kalplarını göstererek:

— Bunlar da patronlar, dedi, talebe bunları keserek biçkiye alırsın!..

Bu izahatı dinleyenlerden bir gazete patronu hemen yere diz çöktü, ellerini göğe kaldırdı ve titrek bir sesle:

— Sana bin şükür yarabbi, dedi, iyi ki, muharrirliğe alışmak için de patron kesmek âdet olmamış!..

RESİM SERGİSİNDE

Geçen cumartesi günü Galatasaray lisesi talebesi yıllık resim sergilerini açtılar. Törende bulunanlar arasında ressam Sami Boyar, ressam Nurullah Cemal, Âbidin Dino gibi sanatkarlar da vardı.

Davetliler, kurdela kesildikten sonar salona girdiler. Kapının sağında ve solundaki duvar boşluklarına karikatürler dizilmişti. Âbidin Dino sağa sola baktı, Ali Sami Boyar'ın kulağına eğildi:

— Görüyor musunuz, dedi, sanat karikatürle başlayıp karikatürle bitiyor!..

Ali Sami fırsatı kaçırmadı, modernistlere olan sevgisini hemen izhar etti:

— Himmetinizle başla son arasında da devam ediyor!..

DOLAP

Kongre davetlilerinden bay İlyas fırl fırl dönen bostan dolaplarını görünce başını vagon penceresinden içeriye çekti:

— Müjde çocuklar, İstanbula yaklaştık!..

— Apartmanlar mı göründü?..

Diye sordular. Bay İlyas:

— Hayır, diye cevap verdi, dolaplar göründü!..

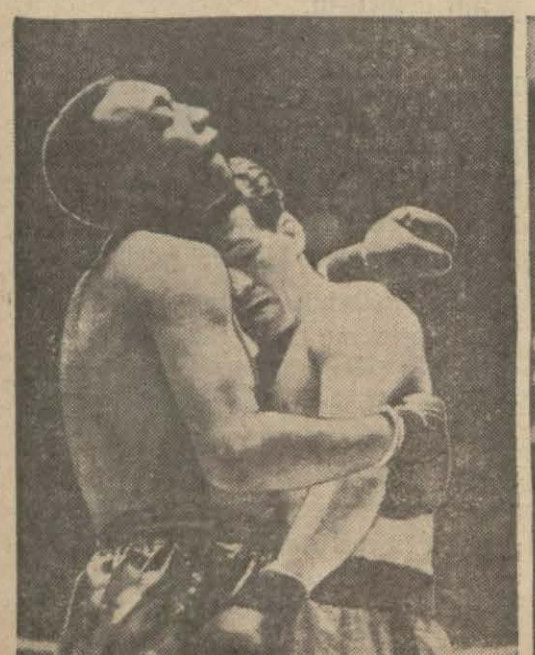
Ölağan İşler

★ Geçen sabah süt için bir İstanbullu zahirenmediği görülmüştür!

★ Bir adam sokakta giderken yere tükürmüştü de aldırın olmamıştır!

★ Dört defa imtihan oldukları halde gene sınıf geçemiyenlerin iki defa daha imtihana girebileceklerini öğrenenlerden bir kafiye Maarif Vekâletine müracaat etmiş, ve lise diploması almak için altı defa imtihanın da kâfi gelmeyeceğini, bu miktarın millî irfan namına artırılmasını rica etmiştir. Her satırda beş imlâ yanlış ile yazılan bu istidaya vekâletin acı bir sükutla mukabele edeceği tahmin edilmektedir!..

★ Şehirimize oturan Arnavutlar belediye bir teessüf mektubu göndermişlerdir. Öğrendiğimize göre bu mskupta, belediyenin şehir yollarını parke ve asfaltla çevirmek suretiler Arnavud kaldırımlarına karşı açtığı mücadeleden pek dilgir oldukları yazılmaktadır.

Tesbihte hatâ olmaz!

Ispanya sefirine göre harb ihtimalleri azaldı

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

General Franco'nun eski umumî ajanı Atina sefirliğine tayin edildiğinden B. Palonsia önümüzdeki cuma günü Yunanistana gidecektir. Aynı günün akşamı yeni sefirin Ankaraya hareket etmesi muhtemeldir.

Ispanyanın yeni Türkiye elçisi dün kendisiyle görüşen gazetecilere sunları söylemiştir:

— Türkiye ile İspanya eski dostlardır. Bu tarihî dostluk münasebetlerinin bir kat daha inkişafına çalışmak başlıca gayemdir. Bunun için elimden gelen gayreti sarfedeceğim ve gene bunun için Türkiye'ye elçi olarak gönderildiğime pek memnûn. Birkaç gün sonra Ankaraya giderek Resicümhurunuza itimadnamemi takdim edeceğim.

Sizce şunu söylemek isterim ki, İspanya Türkiye gibi sulh içinde memleketi refah ve imara kavuşturmak emelindedir. Avrupada vaziyet eskisine nazran sakin görünüyor ve şu sıralarda umumî harp uzaklaşmış gibidir. Vaziyet daha iyicedir. Fakat ilirisi için ne söylenebilir? Hiç şüphesiz şimdiden birşey kestirilemez.

Ankaraya gittikten sonra Türkiye - İspanya ticarî münasebatı hakkında da temaslara yapacağım. İki memleketin ticarî münasebatı da eskidir ve vakit vakit inkişaf etmiştir. Yeniden esaslı bir münasebet tesisi için herhalde bir ticaret anlaşması yapmak lazımdır.

Yeni sefir B. Dorica ve refikası

Diğer taraftan verilen malûmata göre İspanya hükûmeti hükûmetimize müracaat ederek bir ticaret anlaşması akdini teklif etmiştir. Sefirin Ankarada yapacağı temaslardan sonra vaziyetin inkişaf edeceği bildirilmektedir.

Cenevrede çok mühim görüşmeler oluyor

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

«Cumartesi günü Lord Halifax ile Fransız nazırları arasında Pariste yapılan görüşmede bir uzlaşma şekli bulunmuştur. Cenevrede bu şekil görülmüş ve gerek Lord Halifax, gerek B. Maiski bunu hükûmetlerine bildir-me karar vermişlerdir. Londra ve Moskovadan hemen talimat gelmesi ümit edilmiyor. Müzakereye İngiliz Hariciye Nazırının arvadından ve İngiliz Kabinisinin çarşamba günkü toplantısından sonra Londrada devam edilecektir.»

İngiliz murahhas heyeti mahafilî pek yakında bir anlaşma olacağı kanaatinde.

Siyasî görüşmeler

Cenevre 22 — Burada mühim siyasî görüşmeler oluyor. Fransız Hariciye Nazırı bu sabah Sovyet delegesi B. Maiski, müteakiben İngiliz Hariciye Nazırı ile görüşmüştür.

Öğle vakti Milletler Cemiyeti umumî kâtibi B. Avenol tarafından İngiliz, Fransız ve İsveç Hariciye Nazırları B. Maiski şerefine bir ziyafet verilmiştir.

Görüşmelere büyük ehemmiyet veriliyor. Bu hafta zarfında bir anlaşma olması bekleniyor.

Cenevredeki muhabirler nikbin görünüyorlar

Paris 22 — Büyük gazetelerin Ce-

nevreye gönderdikleri muhabirler Cenevre görüşmeleri hakkında umumiyet itibarıyla nikbin görünüyorlar.

Petit Parisien gazetesinde Bourgu-es yazıyor:

Maïski, Sovyetlerin bir ihtilâl halinde üç tarafı tam bir müzaheret başka her türlü formüle tercih etmeleri sebebinin açık surette Halifax'a anlatmıştır. Üç büyük devletin delege heyetleri neticeden nikbindirler. Filhakika üç memleket barış cephesinin azamî derecede takviyesi lüzumunu anlamaktadırlar.

Le Jour gazetesinde Pobers yazıyor: Umumi itiba sudur: Danzig hadiselerinin çoğalmasi hâlen yapılmakta olan görüşmelerin süratle neticelenmesini pek ziyade temenniye şayan kılmalıdır.

Ordre gazetesinde Pertinax yazıyor:

Daladier cumartesi günü İngiliz - Sovyet müzakerelerinin ilerlemesini temin için mühim bir gayret sarfetmiştir. Kabinedeki birçok arkadaşları gibi uzun zamandanberi bu lüzuma kani bulunan Halifax'ın nihayet şefini iknaa muvaffak olacağı ümit olunuyor. Zaman vardır fakat çabuk hareket etmek icabeylemektedir. Danzig hadiseleri bizi endişeye düşürüyor. Çünkü kasıtlı bir sistem dahilindedir.

Sofya üniversitesinin ellinci yılı

Sofya 22 — Sofya üniversitesinin ellinci yıldönümü şenliklerine dün, kralın üniversite salonunda çok alkışlanan bir nutku ile başlanmıştır. Merasimde kraliçe, hükûmet azası, kordiplomatik, profesörler, üniversiteyi temsil eden 50 mümessil hazır bulunmuşlardır. Kraldan sonra Marif Nazırı da bir nutuk irad etmiştir.

Yugoslavyada feyezan

Belgrad 22 (A.A.) — Moravya eyaletinde kâin Bellapalanka şehrinde sel gibi yağın yağmurlardan 45 ev harap olmuştur. 18 kişi ölmüştür.

getirildiği ve geçen sonbaharda tertib edilen kanser haftasının muvafakiyetle başarıldığı görülmüştür. Raporlardan sonra eylülde Amerika-da toplanacak olan enternasyonal kanser kongresine iştirak görülmüş, bu mesele ile diğer idarî meseleler komiteye havale edilmiştir.

Kasımpaşa cinayeti

Suçlu cürmünü itiraf ile
cinayetin sebebinin anlattı

Kasımpaşada Kâzım adında birini bıçakla tehlikeli surette yaralayan Cevdet dün adliye'ye teslim edilmiştir. Cevdet Sultanahmed birinci sulh ceza mahkemesinde yapılan sorgusunda cürmünü itiraf ederek:

— Kâzım evvelce birkaç defa karım Hayriye'ye taarruza kalkışmış ve bu yüzden mahkemeye düşmüştük. Bu defa ben yumurta vesaire almak üzere Yalovaya gitmiştim. Oradan dönüp Kasımpaşadaki evimin önüne geldiğim zaman içeride karımın bacağımı duydum ve derhal eve girdim. Kâzım odada zorla karım Hayriye'ye taarruz etmek istiyordu. Bu çirkin vaziyet karşısında kendimi kaybettim. O sırada yerde bir kama buldum ve Kâzımın üzerine atıldım. Bundan sonra ne yaptığımı bilmiyorum.

Demistir. Mahkeme Cevdetin tevkifine karar vererek Tevkifhaneye göndermiştir.

Piyasamızda canlılık artıyor

Son günlerde piyasamızda görülen canlılık artmaktadır. Büyük devletler muhtelif ticaret eşyalarına taleplerini fazlaştırmışlardır. Almanya, İtalya, İngiltere ve Amerika bunların başında gelmektedir.

Almanlarla İngilizler piyasadaki tiftik ve yapağı çekmektedirler. İtalyanlar da daha ziyade çavdar, ketentohumu, yulaf ve yumurta alıyorlar. Gerek Almanya ve gerek İtalya bırak arpayı da müşteridirler.

Ekspertler kurumu umumî heyeti toplandı

Yeminli ekspertler kurumu dün öğleden evvel ticaret odasında senelik umumî heyet içtimasını yapmıştır. Toplantıda yeni idare heyeti seçilmiştir.

Denizyolları umum müdürü Ankaraya gitti

Birkaç gün evvel Ankaradan şehrimize gelen limanlar umum müdürü B. Raufi. Manyas ve muavini B. Hâmid Saraçoğlu tekrar Ankaraya gitmişlerdir. Umum müdür ile muavini Denizbankın lâğvile 1 haziran-da faaliyete geçecek olan yeni limanlar umum müdürlüğü teşkilâtı ve hazırlanan kadrolar üzerinde Vekâletle temaslarda bulunacaklardır. B. Rauf ve B. Hâmid bir iki gün sonra şehrimize döneceklerdir.

Eğlentiden dönerken kavga çıktı

Kasımpaşada oturan Salih ile kardeşi Hasan dün beraberce bir eğlenti yapmışlar ve bu eğlentiye Halil isiminde bir çalgıcıyı da davet etmişlerdir. Eğlenti bir hayli sürmüş, fakat sonunda para meselesinden çalgıcı ile aralarında ihtilâl çıkmış ve çalgıcının iddiasına göre, iki kardeş tarafından yaralanmıştır.

Polis, bu iddia üzerine iki tarafı mahkemeye vermiştir.

Demirci ve dökmeçiler için Haliçe bir saha aranacak

Şehircilik mütehasısı B. Prost şehrin nâzım planını hazırlarken mesken ve ticaret mntakalarını ayrı ayrı tesbit etmişti. Bu arada Haliçin her iki tarafı da sanayi mntakası olarak tayin edilmişti.

Şehrimizdeki dökmeçilerle demircilerin işleri bakımından gürültü çıkarmağa müsaid olduğunu gören Belediye bunları bir araya toplamağa karar vermiştir. Belediye imar müdürlüğü B. Prostun planına göre Haliç sahilinde beş yüz dükkân alabilecek bir saha aramağa başlamıştır. Şehrin demirci ve dökmeçileri bu sahada toplanacaklardır.

Kaplan şilebi yüzdürüldü

Geçen kış Ereğli limanındaki şiddetli fırtınada karaya oturan dokuz şilepten şimdiye kadar ancak yedisi kurtarılabildi.

Dört aylık bir gayretten sonra Kaplan şilebi de Geyve tahlisiye gemisi tarafından yüzdürülmüştür. Galata vapurunun kurtarılması için çalışmalara devam edilmektedir. Yüzdürülen vapurlar tamir edildikten sonra esaslı bir muayeneden geçirilecek, çürük şileplerin sefer yapmalarına müsaade edilmeyecektir.

MEŞRUTİYETTE SARAY ve BABİALİ

Yazan: SÜLEYMAN KÂNİ İRTEM — Tercüme, ıktibas hakkı mahfuzdur.
Tefrika No. 36

Sulh ve itilâf cemiyetleri tesisi teşebbüsü - Bulgar meşrutiyet klüpleri ile temaslara

4 — Adam Mickiewicz hakkında İstanbul heyeti merkeziyesi ve Hüseyin Cahid beye yazılarak şairin oturmuş olduğu evin kapısına merasim ile türkçe bir plâk koyduruldu.

5 — Lehistana hoca göndermek meşihat makamına aid bir iş olması ile meclisi mebusan reisi Ahmed Rıza beye hitaben bir mektup verildi.

6 — Halife'ye takdim etmek istediği albüm için İstanbul'a giderken Gaştıfa meclisi mebusan reisi Ahmed Rıza beye hitaben bir mektup verildi.

7 — Ahmed Rıza beyin iş'arı üzerine Rusyanın Fransadan yapacağı istikraz işine dil ve kalem dokundurulmamak muvafık görüldü.

8 — Lehistana şehbender gönderilmemesi için izhar olunan arzu hakkında da Ahmed Rıza beye malûmat verilmekle iktifa edildi.

Lehlilerin bu Vatan cemiyetile merkezi umuminin münasebeti de bu radede kaldı.

Cemiyet ve (itilâfı anasır) siyaseti — Meşrutiyetin ilânından sonra gayri müslim unsurlar arasında bir amele hareketi başlamıştı.

Grevler ilân ediliyordu.

Selânikte intişar eden ve bir Musevî tarafından çıkarılan Progrès de Salonique gazetesi sosyalistlerin mürevvici ekârı olmağa başlayarak 21 kânunusani 324 - 3 şubat 1909 - tarihinde (Vatanın selâmeti, ahalinin istikbali için) diye İttihad ve Terakki cemiyetine amelenin ve müstahdeminin hallerini terfih lüzumunu gösteren uzun ve açık bir mektup neşreylemişti.

Bu gibi neşriyat ve metalip hakkında İttihad ve Terakki gazetesinde resen ve cevaben birçok makaleler yazılmıştı.

Cemiyetler kanunu memleket dahilinde içtimai ve siyasi teşekküllere bir rabita verecekti.

Kanunun dördüncü maddesine itiraz edilmek üzere Manastırdan bir müracaat vaki olmuş ve merkezi umumiye buna böyle bir itiraza iştirak edilemeyeceği cevabı verilmişti.

Selânikte gene bu maksadla muhtelif unsurlardan mürekkep bir heyet teşekkül ederek merkezi umumi dahi iştirake davet edilmiş ise de meclisi mebusanın ekseriyeti İttihad ve Terakki fırkasından bulunmasına mebnî merkezi umuminin böyle bir heyete iştirak etmemesi kabul olamayacağı cevabı verildi.

İttihad ve Terakki cemiyetinin esas maksadı Osmanlı unsurları arasında muhadenet ve uhuvveti teyid ettirmek olduğu için bu maksada hizmet etmeye üzere merkezi umumiye (Sulh ve itilâf cemiyetleri) tesisine lüzum görülmüyordu.

Bu işe Selânikte (Heyeti siyasiye) memur edildi. Manastır ve Üsküp heyeti merkeziyelerine de yazıldı. Heyeti siyasiye Selânikteki muhtelif unsurlara mensup klüplere davetnâmeler yazdı. Her klüpten gelen ikişer murahhas ile teşkil edilen heyet birçok defalar içtima etti.

Bu hüsnüniyet sonra bütün Balkanlardaki unsurlar arasında ve daha ileriye giderek Balkan hükûmetleri arasında umumî bir itilâf akdile uğraşacak bir komisyon dahi tevlid etti.

Fakat ne bu heyetten, ne bu komisyondan beklenen neticeler elde edilemedi. İhtimalar gevşetile, gevşetile heyetler de kendi kendilerine dağıldılar.

Merkezi umumiye merbut (Heyeti siyasiye) Bulgar meşrutiyet klüpleri ile temasta bulunuyordu. Bunlarla cereyan eden müzakereler esnasında kendilerinden memur tayin edilmemiş olmasından dolayı Bulgarların münfa il oldukları anlaşıldığından bu cihet merkezi umumiye İstanbul'a yazıldı. İlk fırsatta bu noktanın nazarı dikkate alınacağına dair cevap dahi geldi. Se de icraat Bulgarlardan nahiye müdüriyeti gibi küçük memuriyetlere birkaç kişinin tayinine inhisar etti.

Bulgar (Demokrat) partisi reislerinden Sandanski birçok talepleri havi birkaç mektup göndermişti. Merkezi umumi sadrazam paşaya bildirilmek

tüzere bunları Ahmed Rıza beye gönderdi.

Meşrutiyetten evvel olduğu gibi sonra dahi Makedonya siyasetinde virhivist ve santralist ihtilâfi en mühim bir âmil olmuştur.

Santralist veya demokratlar öteden beri İttihad ve Terakki cemiyeti ile müştereken hareket ettiklerinden daima cemiyetin yardımına mazhar oluyorlardı. Ancak çoğu cemiyetin teğviki ve yardımı ile açılmış olan Bulgar mekteplerine tayin edilen mualimlerden bir kısmının maaşları, tahsisatları henüz mahallî hükûmetlerine gönderilmemiş olmasına mukabil virhovistlere Bulgaristandan pek çok para geldiği haber alınmıştı. Bu sebeple naçar kalan demokrat daskalların da o tarafa teveccüh etmeleri pek muhtemel görüldüğü için Dahiliye ve Maliye Nazırlarının bu noktaya nazarı dikkatleri celbolundu. Dahiliye Nazırı bu sene için bin üç yüz lira tahsis olunduğunu bildirdi. Zaten daha evvelce bu parti reislerinden bazılarına cemiyetin yardımına orman, kaplıca gibi şeyler icar edilmiş, bu parti mensuplarından on polis memur ile iki tahsildar yazılmasına da delâlet edilmişti.

Bu suretle Bulgar demokrat - santralist partisinin kuvveti manen ve maddeten takviye edilmişti ve Makedonyanın Bulgaristana ihkaki emelini takipten vaz geçmeyeceği anlaşılınca virhovistlere karşı bir tevazün hasıl olmasına gayret edilmekte idi.

Rumların vaziyeti gittikçe şüpheli görülmüyordu. Hele Dramadaki Rum metropolinin hali tahammül derecesini aşmakta idi. Merkezi umumi bir taraftan Selânik valisi nezdinde, diğer taraftan İstanbulca teşebbüslerde bulunmaktan hali kalmıyordu. Nihayet metropolit azledildi de Drama ve havalisinde biraz sükunet hasıl olabildi. Yunanlıların memleket dahiline silâh ithal etmekte ve Rumları tahrik etmekte oldukları merkezi umumiye mektuplarla birkaç defa Ahmed Rıza beye bildirilmiş ve müfettişi umumi vekiline de malûmat verilmişti. Ahmed Rıza bey işi sadrazama söylediğini ve:

— Bu sırada Girid meselesi vardır. Bizi ihtilâl ile korkutmak istiyorlar. Ehemmiyeti yoktur.

Cevabını aldığını yazdı.

Yunan konsoloshaneleri komite yağı haline girmişti. Buraların tarassud altında bulundurulması icap ediyordu. Rumların çokça bulundukları vilâyetlerde bu işe münasip «kardeşlerin» memur edilmesi rumca bilenenlerin tefehhüslerde bulunarak alacakları malûmatı heyeti merkeziyelere iblâğ etmeleri bu vilâyetlerin heyeti merkeziyelerine bildirildi. Girid meselesi yüzünden Rumların büyük bir ihtilâl çıkarmaları melhuz bulunuyordu. İhtilâl mürettep ve âmilinin derhal idamı suretile şiddet gösterilmek elzem bulunduğundan bahisle idareî örfiye ilânı emrinin celbi merkezi umumiye müfettişi umumi vekâletine yazıldı. Müfettişi umumiye de sadaret makamından (icap etseyince hemen idareî örfiye ilânı ve divanı örfi azalarının şimdiden intihap ve tayini emri) alındı.

Bu haberin şuyuu Rumların vaziyetini değiştirdi.

Heyeti siyasiyeye Rumlarla meskûn köylere türkçe - rumca bir beyanname kaleme alındı; Selânik, Manastır, Yanya vilâyetlerindeki köylere heyetler gönderilerek bu beyannameler tevzi ettirildi. Bunun da Rum ekârını yatıştırıcı tesirleri görüldü.

Girid hakkında cenebi devletlere bir beyanname gönderilmesi merkezi umumiye tensip edildi. Ancak bunun muhtelif unsurlar mümessilleri tarafından imzalanması maksada daha iyi hizmet edeceği düşünülüyordu. İşin «sulh ve itilâf komisyonunda» müzakere edilmesi heyeti siyasiyeye havale edildi. Beyanname tanzim olundu. Ancak Rum klübü mümessilleri:

— Bu mesele hükûmete ve meclisi mebusana aittir.

(Arkası var)

Mecliste bütçe müzakeresi

(Baş tarafı birinci sahifede)

Sayın arkadaşlarım,

Yüksek tetkik ve tasvibinize arzolan 1939 yılı bütçesi 1938 bütçesine nazaran «11» milyon lira bir fazla ile bağlanmış bulunmaktadır. Her sene olduğu gibi, varidat tahminlerimiz eldeki tahsilat rakamlarına istinat ettirilmiş, muhtelif dairelere ayrılan tahsisat da buna göre hesap ve tesbit edilmiş ve bu suretle Cumhurbaşniyet devri bütçelerinin ana prensibi-ne bağlı kalarak huzurunuzda, yeni sene içinde hakiki ve samimi mânasile denk bir bütçe getirilmiştir.

Bütçe tahminimizdeki rakamlar, geçen senelerde olduğu gibi, tatbik edilmekte olan bütçenin toplanmış olan on aylık tahsilat rakamlarına bir evvelki senenin son iki aylığını ilâve etmek suretile tespit edilmiştir. Hiç bir sene bizi yanıltmamış olan bu esasın en doğru yol olduğunu zaman zaman fiiliyatla teyid etmektedir. Bu sayede, varidatımızın inkişafından mütevellit tahsilat fazlaları, sene içinde çıkabilecek zaruri bazı işleri karşılamaya imkân hasıl olabileceği gibi bu fazladan mütevellid tahmin farkı ertesi sene bütçesinde yeniden yer alınmasına lüzum görülen mühim devlet hizmetlerinin ifasına tahsis edilebilecek toplu bir varidat menbaı bulmaya da imkân vermektedir.

Gerek umumî hizmetlerin selâmetle ifasında, gerek hazine itibarının muhafaza ve takviyesinde muvaffakiyet temin eden bu yolda devam etmiş bulunuyoruz.

Geçen malî sene nihayetlerinde muhtelif mevzu ve matrahlarda ehemmiyetli nisbette vergi tenzilatı yapıldığı ve hiç vergi ihdas ve zammına gidilmediği halde 1938 malî senesinde tahakkuk eden ve yeni bütçe tahminine esas olan rakamın, cari sene bütçesine nazaran arzettığımız «11» milyon lira derecesindeki yüksekliği bir taraftan memleketin iktisadî hayatında görülen devamlı inkişaf ve diğer cihetten de malî mevzuu ve esaslarda takip edilen ıslahatın tabii neticeleri olduğunu ve her iki âminin de doğrudan doğruya Büyük Meclisin aldığı isabetli kararların mahsulü bulunduğunu tebarüz ettirmek benim için büyük bir vazifedir.

Yeni sene bütçesinin en bariz vasfı: Milli Müdafaa

Bütçe projesinin ana hatlarını tahlile girişmeden evvel derhal arz edeyim ki yeni sene bütçesinin en bariz vasfı nı, Milli Müdafaa hizmetlerinin azamî derece düşünülmüş ve karşılanmış olması teşkil etmektedir. Filhakika, bütçenin umumî yekûnunda geçen seneye nazaran fazlalık «11» milyon liradan ibaret olduğu halde Milli Müdafaa gruna hükûmetçe teklif edilen zam 11,5 milyon liradır. Görülüyor ki bütçe fazlası tamamen müdafaa hizmetlerine tahsis edildikten başka muhtelif daire bütçelerinden yapılan bazı tasarruflar da buna ilâve edilmiştir. «Bravo sesleri, alkışlar»

Bütçe lâihasının yüksek Meclise takdiminden sonra, yeni iki Vekâlet teşkilî gibi bilâhare çıkan bir kısım ihtiyaçlar için bütçe encümenindeki müzakere sırasında hükûmetçe teklif edilen bazı ilâveler muhterem encümenin aldığı izahat ve yaptığı tekerikat neticesinde kabul edilmekle beraber Milli Müdafaa grubu bütçelerine yapıldığını arzettığım 11,5 milyon lirahak zammın bir kısmının gerek hizmetin mahiyeti gerek bütçeye olan tesirinin muvakkat bulunması nazarı dikkate alınarak bundan üç milyon lirasının fevkalâde tahsisat ile karşılanması daha uygun görülmüş ve bu suretle, bütçe projesinde bilhassa Milli Müdafaa gruna yapılan zam tekliflerinin esas ve mahiyeti de değiştirilmeden yeni ihtiyaçların hükûmetçe hazırlanan bütçe yekûnu dahilinde karşılanması temin olunmuştur.

Yapılan zamların başlıcaları

Mevzuubahis yeni ihtiyaçlar için yapılan zamların başlıcaları şunlardır. Âza adedinin artması ve Meclis binasının inşaatı dolayısıyla Büyük Millet Meclisi bütçesine 500 kûşur bin lira, yeni iki Vekâletler bütçelerine 900.000 lira, muhtelif mülhak bütçelere ve teşekküllere yapılacak yardımlar ile devletin umumî bazı ihtiya-

yaçları karşılığı olarak malîye bütçesine 1 milyon 300 kûşur bin lira.

1938 malî yılına nazaran önümüzdeki sene bütçesinde yapılan diğer değişiklikler, bir kısım bütçelerde tasarruf edilen mebalîğin dahili emniyet ve asayiş ihtiyaçlarına ve maarif, sıhhat, ziraat, nafia hizmetleri gibi müsmir işlere tevzi edilmiş olmasından ibarettir. Arzettığım tasarrufların bir kısmı aynı bütçe içinde bir hizmetten tenzil, diğer bir hizmete zam suretile ıcrâ edildiği cihetle zahiren görülmektedir. Bu suretle görülen veya görülmeyen tasarrufların umumî yekûnu beş milyon lirayı müteavviz olup bunun bir buçuk milyonu maarif, «600.000» lirası sıhhat ve ictimai muavenet «600.000» lirası ziraat, (300.000) lirası nafia hizmetlerine «800.000» lirası emniyet ve jandarma bütçesine ayrılmış, bakiyesi de bilhassa kabul buyurduğunuz bazı kanunların icabı olarak muhtelif dairelerin zaruri ihtiyaçlarına karşılık tutulmuştur.

Bütçe projesinin masraflı kısmına aid maruzatını bitirmeden müsaadenizle, üç senedenberi fevkalâde tahsisatla idare edilmekte olan ve başta millî müdafaa olmak üzere nafia, ziraat, iktisad, sıhhat ve ictimai muavenet Vekâletinin fevkalâde mahiyetli haiz bulunan muayyef hizmetlerinin önümüzdeki sene de aynı suretle fevkalâde menâbiden elde edilecek karşılıkları temini için ayrıca kanun lâ-yihasının umumî hatları hakkında kısaca maruzatta bulunacağım.

Millî Müdafaaaya ayrılan miktar 26 milyon 310 bin lira

Umumî yekûnu 58 milyon liraya balığ olan fevkalâde tahsisatın en mühim kısmı millî müdafaaaya aittir. Filhakika demin arzettığım vechile, adı bütçede yapılan mühim zamdan millî müdafaa hizmetlerine fevkalâde tahsisattan ayrılan miktar 26 milyon 310 bin liradan ibarettir. Hükûmet, yüksek direktiflerinize teb'an, sulh ve emniyet gayelerimizin vasıta ve mesnedini teşkil eden millî müdafaa hizmetlerinin takviyesi için gerek adı gerek fevkalâde varidat menbalarını azamî müsaadesini istimal etmiştir. Fevkalâde tahsisatın 17 milyon 321 bin lirası demiryolları inşaatına tefrik edilmiştir. Bunun haricinde Sivas - Erzurum istikrazı ile ayrıca temin edilecek olan 4,5 milyon lira da buna tahsis edilecektir.

Demiryolları

Ticaret, Ziraat, Sanayi, Maden işlerimizin ve ictimai hayatımızın inkişafında olduğu kadar memleket müdafaaası imkânlarının tezyit ve takviyesinde de birinci derecede âmil olan demiryolları inşaatı, muhtelif kanunlarla kabul buyurduğunuz teahhüt selâhiyetlerine müsteniden çizilmiş olan program dahilinde devam etmektedir. Halen üzerinde çalışılmakta olan hatlar, biri Sivas - Erzurum hattı, diğeri Diyarbakırdan başliyerek Irak, ve İran hududlarına doğru giden hattır. Sivas - Erzurum hattının Erzuruma kadar olan kısmı geçen sene işletmeğe açılmıştır. Erzincanla Erzurum arasındaki 213 kilometrelik son kısmın da inşaatı önümüzdeki sene bitecek ve Cumhuriyetin 16 ıncı yıldönümünden evvel işletmeğe açılmış olacaktır.

Tunceli Nafia işleri ve hava yolları

Fevkalâde tahsisatın «2.500.000» lirası maden tetkik ve arama enstitüsü ile elektrik işleri etüd idaresi ihtiyaçlarına 1,5 milyon lirası muhacir iskan masraflarına 1 milyon lirası da Ankara tıp fakültesi inşaat ve tahsisatına, «1.020.000» lirası geçen sene verilen bir milyon liraya ilâveten Lüleburgaz - Edirne asfalt yoluna üç yüz bin lirası Ankara Gençlik parkı inşaatına, yedi yüz bin lirası yaş ve kuru meyvaların ıslahına, 387.000 lirası marif inşaatına, 1 milyon lirası ayrı bir kanunla vermiş olduğumuz teahhüt selâhiyetine müsteniden, Şark tan başlamak üzere ihtiyaca göre yaptırılmakta olan hükûmet konaklarına, «2» milyon lirası Tunceli mintakasına tatbik edilmekte olan ıslahat programı icabı olarak yapılan bilhassa yol ve köprü gibi mühim nafia hizmetlerine, «500.000» lirası da hava yolları devlet işletme idaresine tahsis edilmiştir.

Adı bütçeden de ayrıca 450.000 lira yardım görmekte olan bu hava yolları idaresinin dört yıllık bir programı başlanmış olan muntazam nesis-i sayesinde elyevm seyrisefere açılmış bulunan Ankara - İzmir ve Ankara - Adana hatlarına ilâveten Ankara - Samsun ve Ankara - Erzincan hatlarının da önümüzdeki sene içinde açılması mukarrerdır.

Şark ve Cenup memleketlerinin Avrupa hava hatlarıyla irtibatı

Memleketimizin esas anahtarları tesis ve vasıtalarımız program dairesinde ikmal edildikçe mukavele ile mütakabilen bağlı bulunduğumuz Avrupa hava yollarını Şarka ve Cenuba ve buralardan çıkacak yolları Avrupaya kendi vasıtalarımızla nakletmek ve bu suretle gerek memleketimizin, gerek Şark ve Cenup memleketlerinin Avrupa hatları irtibatını temin etmek imkânları elde edilecektir.

Bir kısmı İngiliz ve Alman malzeme kredilerinden karşılacak ihtiyaçlar

Varidat bütçesine aid maruzatına geçmeden evvel, adı bütçede ve fevkalâde tahsisat projesinde yer almayan, sanayi, maadin, deniz ticareti ve su işlerimize dair de biraz maruzatta bulunacağım.

Bu işlerin sarfını istilzam ettiği mebalîğ, kısmen muhtelif kanunlarda mevcut selâhiyet ve mezuhiyetlerin verdiği imkânlardan istifade suretile kısmen de İngiliz ve Alman malzeme kredilerinden karşılanacaktır.

Sanayi işleri

Tahakkuk ettirilmesi Sümerbanka mevdu olan sanayi tesisatı Yüksek Meclisin direktiflerine göre hükûmetin tanzim etmiş olduğu program dairesinde muntazam ilerlemektedir. Bu program meydanından bilhassa memleketin sanai ve iktisadî hayatında büyük bir rol alacak olan tesis ve işletme sermayesi 45 milyon liralık bir masraflı istilzam eden Karabük demir ve çelik fabrikalarının önümüzdeki ağustos ayında işletmeye açılacağını ve Türk - İngiliz iş birliğinin bu büyük eserinin başa-rılımsı bulunduğunu kayıd ve işaret etmek isterim.

Yapılan hesaplara göre ilk beş senelik sanayi programında dahil tesisatın tamamlanması takriben 117 milyon liraya mal olacağı anlaşılmaktadır. Bu tesisat için sarfına muhtelif kanunlarla mezuhiyet verilen 57 milyon lira kanunlarında yazılı menâbiden hazinece tamamilen temin edilmiştir. Önümüzdeki seneden itibaren programını tamamlanmasına mukte-zı sarfiyat için yeniden selâhiyet alınmasına lüzum görülmüş ve buna aid kanun lâ-yihası Yüksek Meclise takdim edilmiştir.

Maden işleri

Etibank tarafında idare edilmekte olan maden işleme idarelerimizde de tedricî terakkî ve inkişaf lar görülmektedir. İktisadî hayatımızda olduğu kadar döviz ihtiyaçlarımızın tatmin bakımından da malî vaziyetimizle çok sık alakası bulunan maden işletmelerimiz arasında önümüzdeki sene içinde Ergani bakır madeninde beklediğimiz istihsal miktarını elde edeceğimiz ve bunun döviz cephemizde selâh yardım olacağını ümid etmekteyiz.

Deniz ticaret işleri

Almanya'ya sipariş edilmiş olan muhtelif tipte ceman 29.500 tonluk 12 gemiden 6 sı memleketimize gelmiş ve seferlere başlamıştır. Diğer altısı önümüzdeki sene içinde gelecektir. Ayrıca yeniden bazı gemilerin daha İngiltere tezgâhlarına sipariş edilmesi mukarrerdır. Bu suretle sipariş edilmiş ve edilecek gemilen memcu tonajı mevcut posta vapurlarımızın tonaj yekûnunun yüzde seksenine tekabül etmektedir.

Bütün yeni vapurların ticaret filomuza ilthakile kapotaj hizmetimizin açıl ihtiyacı tatmin edilmiş olacağı gibi, deniz ticaretimizin mühim suretle inkişafı ve mallarımızın ihracı için ihtiyar edilmekte olan döviz sarfiyatında bir tasarruf da temin edilecektir.

Su işleri

1936 malî yılı sonlarında kabul buyurduğunuz 31 milyon liralık bir kanuna müsteniden sulama, kurutma ve ıslah gayeleriyle memleketimizin hemen her tarafına samil olarak başlamış olan beş yıllık büyük su işleri programının tatbiki faaliyete devam etmektedir.

Bütün havzalarda yapılacak su işlerine ait etütlerin mühim bir kısmı tamamlanmış ve inşaatı geçilmiştir. Bu suretle iki yıl içinde inşaatına geçilmiş olanların tutarı 18 milyon liradır. Projeler hazırlanarak ihale edilmiş veya edilmek üzere bulunanlar da 6,5 milyon liraya balığ olmaktadır. Böylece beş yıllık programa dahil işlerin beşte dördü iki sene içinde faaliyet sahasına intikal etmiş olacaktır.

Hazine hesabının mukayesesi

Bütçenin masraflı kısmına ve bununla alakadar muhtelif işlere aid maruzatına nihayet verirken Büyük Meclise takdim edilmiş olan 1937 malî yılı hazine hesabı umumîsile bir evvelki sene hesabı umumîsi arasında bir mukayese yapmaya da faydalı bulmaktayım.

1936 senesinde bütçeden ve fevkalâde menbalardan 271 milyon lira tahsil ve 240 milyon lira tediye edilmiştir. ki aradaki fark 31 milyon liradan ibarettir. Bundan sene sonunda bütçe

emanetine alınmak suretile ertesi seneye borç olarak devredilen 20,2 milyon lira indirilirse hesap devresi 10,8 milyon liralık bir fazla ile kapanmış demektir.

1937 senesinde yine bütçeden ve fevkalâde menbalardan 314,1 milyon lira tahsil ve 287,4 milyon lira tediye edilmiştir. Aradaki fark 26,7 milyon liradan ibaret olup bundan sene sonunda bütçe emanetine alınmış olan 16 milyon lira tenzil edilirse hesap devresi 10,8 milyon liralık bir fazla ile kapanmıştır. Demek oluyor ki 1937 tahsilatı bir evvelki seneden 43,1 milyon lira ziyade, tediya da 43,4 milyon lira fazladır. Ve hesap devresi her ikisinde 10,8 milyon lira bir fazla ile kapanmıştır.

Nakit vaziyetimiz

Vezne ve banka mevcutlarıyla yoldaki paralardan mürekkep olarak 1936 senesinden 1 haziran 1937 tarihine devrolunan mikdar 41,6 milyon lira idi. Sene nihayetinde bütçe emanetine alınmış olduğunu arzettığım 20,2 milyon lira ile fevkalâde tahsisat karşılıklarından ertesi seneye devredilen 13,1 milyon lira bundan tenzil edilirse 1937 senesine devredilen kabili istimal nakit mevcudü 8,3 milyon liradan ibaret kalır.

1937 malî yılından 1 haziran 938 tarihine devredilen vezne ve banka mevcutlarıyla yoldaki paralar ise 48,3 milyon liradır. Bundan bütçe emanetine alınmış olan 16 milyon ve fevkalâde tahsisat karşılıklarından ertesi seneye devredilen 16,1 milyon lira tenzil edilirse 1938 malî yılından müdevver kabili istimal nakit mevcudünün, bir evvelki senenin 8,3 milyonuna karşı hemen bir misli fazlasile 16,2 milyon liraya çıktığı görüldü. Bir kaç senedenberi hesap devrelerinin daima mühim fazlalarla kapanmakta olması ve nakit vaziyetimizin bir evvelki seneye nazaran böyle iki misline yakın bir fazla göstermesi münhasıran yüksek Meclisin bütçe müvazenesine verdiği ehemmiyetin ve bütçe rakamlarının tahmin ve tesbitinde gösterdiği ısa betin tabii bir neticesidir. Devlet malîyesinin sağlamlığını ve bu sayede umumî hizmetlerin sürat ve emniyetle ifasını temine bu halin ne derece müessir olduğunu izaha lüzum görmüyorum.

Varidat bütçesi

1939 malî yılı bütçemizin varidat kısmını 261 milyon lira olarak tahmin etmiş bulunmaktayız. 1938 yılı nın 10 aylık tahsilat rakamlarına istinaden yapmış olduğumuz bu tahminin 1938 yılı varidat bütçesine nazaran 10.951.000 lira bir fazlalık göstermektedir. Bu fazlalığın mühim bir kısmı kazanç vergisi ile hizmet erbabından alınan diğer vergilerden ve gümrük vergileri inhisarlar hasılatından ileri gelmektedir. Elimizde bulunan 11 aylık tahsilat rakamları bu tahminlerimizin tahkukunu ümit etmeye müsait bulunmaktadır. Gerçi son zamanda beynelmilel siyasi vaziyetin tevhit ettiği tereddüt ve endişeler 10 uncu ve 11 inci ayların gümrük varidatı üzerinde mahsûs bir tesir icra etmekten hali kalmamış ise de mayıs ayı tahsilatının 15 gün içinde geçen seneye nazaran üç yüz bin liraya yakın bir fazlalık kaydetmiş olması, bu tesirin muvakkat ve geçici olduğunu ve bu vaziyet dolayısıyla tahminlerimiz üzerinde her hangi bir tadil ıcrasına lüzum bulunmadığını göstermiştir.

Hükûmetin vergi hususundaki prensipi

Vergi hususundaki prensitimiz, vergilerimizi istihsalî tazyik ve istihlakî tahdit etmeyecek nisbette bulundurmaktır. Bu hususa azamî itina etmekteyiz. Tahakkuk ve tahsil şekillerinde daima mükellefler için kolaylık temin edecek usulleri araştırmak, ve bu gayeyi istihsal edecek suretle ıslah ve tensik tedbirlerini almak başlıca üzerinde durduğumuz ehemmiyetli mevzulardan birini teşkil etmektedir. Hedefimiz, devlet varidatının yeni vergilerle değil, mevcut vergilerin ıslah ve tekemmül ettirilmesi, mükelleflere kolaylık ve sadelik temini suretile arttırmaktır. Vergi nisbetlerinin bütçe imkânlarıyla teif edilmek suretile indirilmesi hususundaki mesaimize devam olunacaktır. Bu

sene yüksek heyetinizin de malûmu bulunan ahval ve şerait dolayısıyla bir kaç senedenberi devamlı olarak üzerinde yürüttüğümüz bu yolda her hangi bir tahvil yapmak imkânını elde edememiş olmakla beraber önümüzdeki senelerde bu mesaimizin daha müsait neticeler vereceğine şüphe etmiyorum.

Muhtelif vergilerden yapılan tahfiplerin şayanı memnuniyet neticeleri

Muhtelif vergilerden yapmış olduğumuz tahfiplerin memnuniyete şayan neticelerini bu münasebetle arz etmek isterim:

Hayvanlar vergisi, bu senenin elimizde bulunan kayıd neticelerine göre, vergiye tâbi hayvan miktarlarının geçen seneye nazaran 1.565.670 aded artmış olduğu anlaşılmıştır. Geçen sene bu vergi üzerinden yapılmış olan tahfiden mütevellid takriben 2.600.000 lirayı müteavviz varidat noksanının yüzde 56 sı bu suretle iki sene içinde telâfi edilmiştir. Bilhassa bu varidat noksanlığından bir kısmının at, eşek, katırların vergiden tamamen istisna edilmesinden mütevellid bulunduğunu ve bu noksanlığın dahi, diğer hayvanların gösterdiği artışla telâfi edilmekte olduğu görüldü, bu vaziyetin bir kat daha memnuniyeti mucib olduğu kolaylıkla anlaşılar.

Hayvanlar vergisi üzerinde devamlı şekilde yapılmış olan tahfipler, memleketimizin mühim bir servet menbaı olan hayvancılığın inkişafını temine çok yardım etmiştir. Hayvan vergisinden sonra mühim bir vatandaş kütlesini alâkadar eden kazanç vergilerimizde de devamlı bir artış müşahade edilmektedir. Yeni kazanç vergisi kanununun tatbikindenberi geçen beş senelik devre içinde bu vergi hasılatının dört milyon liradan fazla artmış olmasında iş hacminde görülen genişlemenin tesiri olmakla beraber verginin dayandığı esasların memleketin iktisadî bünyesiyle iyi bir şekilde imtizaç etmiş olmasının muhtelif tarihlerde bu vergi üzerinde yapılan tahfiplerin de büyük bir hissesi bulunduğu muhakkaktır. Aynı tezyüd hizmet erbabından alınmakta olan vergilerde de daha bariz bir şekilde görülmektedir. Bu itibarla bu neticenin de kayde değer şayanı memnuniyet bir hadise olduğunu arz etmek isterim.

Vasitasız vergilerimize gelince, bu vergilerimiz de aynı artma seyrini takip etmektedir. Evvelki sene petrol ve benzin üzerinde yapılan yüzde elli derecesindeki, tenzilatın sonra bu vergi hasılatında görülen artış devamlı surette yükselmekte olduğu gibi muamele vergisi de halkın ıstıra ve istihlak kabiliyetinin tezyüdü nisbetinde artmaktadır.

Şeker istihlak vergisinde yapılmış tenzilatın neticeleri yüksek heyetinizce de malûmdur. Dört sene evvel memleketimiz en az şeker istihlak eden memleketler arasında bulunmakta iken bugün oldukça mühim bir istihlak kabiliyeti ıktisap etmiştir. Dört sene gibi kısa bir zamanda şeker istihlakımızın 55 bin tondan 110 bin tona kadar yükselmiş, yani istihlak yüzde yüz nisbetinde artmıştır. Damga resminde geçen sene yaptığımız ehemmiyetli tahfife rağmen bu resim hasılatında tahfife mütenasip bir noksanlıkla karşılaşmamıştır. Önümüzdeki senelerde bu noksanlığın tamamen telâfisinin başka resim hasılatının tezyüdüne kuvvetle ümid etmekteyiz. İnhisarlar hasılatı da seneden seneye artmaktadır. Memleket mahsulâtının büyük bir kısmını kıymetlendiren ve müstahsile ehemmiyetli yardımlar temin eden inhisarlarımızda devamlı bir inkişaf müşahade edilmes menuniyete şayan bir neticedir.

Memleket sanayilni yakından alâkadar eden vasıtalı vergiler üzerindeki dikkatimiz, sanai hayatın bu yüzden ağır bir tazyike maruz kalmamasını tamine matuf bulunmaktadır. Memleket sanayinin muhtaç olduğu ve haricîten idhale mecbur bulunduğu ham ve yarı mamul maddeler üzerindeki gümrük resimleri asgari hadde indirilmiş olduğu gibi, yalnız Teyviki sanayil kanunundan istifade eden müesseseler vermekte olan makine, âlât ve edevat gümrük muafiyeti, bütün sanai teşebbüsler erbabının ve bilhassa küçük sanat ve hırfat sahiplerinin de istifadesini temin edecek yeni bir sisteme bağlanmıştır. Bunlar cüzî miktarda gümrük resmine tâbi tutularak buna mukabil idhalât muamele vergisinden tamamen istisna edilmiştir. Bu sistem dahilinde memleketin bütün sanayi erbabı muhtaç oldukları makine âlât ve edavatı ucuz bir surette tedarik edecek vaziyete getirilmiştir. Velhasıl vasıtasız vergilerimizde de hem mükelleflere kolaylık göstermek, hem de devlet varidatını artırmak gayelerinin tahakkuku için mümkün olan her türlü tedbirleri almaktan farîğ olmamaktayız.

Mahsulâtı arziyeden tayyare ianesi

Varidat hakkındaki maruzatıma nihayet verirken şu hadiseyi de huzurunuzda arz etmeliyim.

Hükûmet, bütçe imânları derecesinde vatandaşlar üzerindeki vergi yüklerinin tahfiğini düşündüğü sırada halkın Tayyare cemiyetine mahsulâtı arziyeden muayyen bir nisbette vermekte olduğu îane-lerin de müstahsil olan köylümüzün gelirine müessir olmakta bulunduğunu görmüş ve bunun köylümüzün kalkınması yolundaki mesai ve gayelerimize uygun bulunmıyarak yeni malî sene iptidasından

(Devamı 13 üncü sahifede)

HER AKŞAM
BİR HİKÂYE

DERD ORTAKLARI

Macid anlatıyordu:

— Beş sene evvel büyük bir şirkete çalışıyordum. İşimden son derece memnundum. Şirkette benim çalıştığım kısmın gayet babacan, ihtiyar bir şefi vardı. Bize istediğimiz zaman bol bol izin verirdi. Meselâ bazan ben saat on birde şirketten çıkar bir daha hiç uğramaz, ertesi günü gelirdim. Sıra ile bir iki gün şirketin semtine bile uğramadığım da olurdu.

Fakat bu iyi, babacan âmirimiz ihtiyarlığından dolayı şirketten ayrıldı. Onun yerine son derece aksi, kendisinden izin istenildiği zaman hiddetten küplere binen bir adam geldi. Bizi leylî mektep talebesinden daha fazla sıkıyordu. Hele içimizden biri sabahleyin on beş dakika işine geç gelsin!... Kıyametler kopardı.

Bazan meselâ bir arkadaşın işi çıkar, daire âmirine:

— Efendim... Bugün kız kardeşim dışarıdan İstanbula geliyor. Kendisini karşılamak için öğleden sonra bendenize müsaade eder misiniz? derdi.

O zaman yeni âmirimiz:

— Ne demek efendim?.. Böyle şey olur mu? Kız kardeşiniz beş yaşında çocuk değil ya... Kendi kendine eve gidemez mi? Karşılamaya ne lüzum var? Akşama evde kendisiyle görüşürsünüz, der, keser, atardı.

Yani ondan izin almağa imkân yoktu. Halbuki benim ne kadar kılıbık bir adam olduğumu bilirsiniz. Karım ararsa:

— Bugün şirketten izin al da Beyoğlu'na çıkalım. Kendime şapka almak istiyorum, diye tutturuyordu. Siz gelin de bizim yeni âmirimize:

— Karım şapka alacak... Bana öğleden sonra müsaade buyurur musunuz? demeye cüret edin. Böyle şeyin imkânı mı var?

Hiç unutmam bir yaz günü idi. Karım evlendiğimiz gündenberi ilk defa olarak benden evvel yatağundan kalkmış, bahçeye güzel bir kahvaltı sofrası kurmuş...

Regeller, peynirler, yağlar, taze yumurtalar, sütler... Bu güzel kahvaltı sofrasının başında farkında olmadan ben adamakıllı gecikmişim. Bir de saate baktım. Vay, vay, vay... Bizim şirkette çalışma saatinin başlamasına beş dakika kalmış. Hemen yerimden fırlamak istedim. Karım:

— Dünyada olmaz, dedi, bu kadar yoruldum. Böyle güzel bir sofraya kuruldum. Kalkıp hemen gidersen zahmetime değmez. Otur tatlı tatlı konuşalım.

— Lâkin karıcığım... Bizim yeni âmir küplere biner... Her halde bir an evvel gitmeliyim...

Karım otur diyor. Senin üzerinde benim sözüm mü daha müessir? Yoksa âmirinin sözü mü?

Ne yapacağımı şaşırılmışım. Lâkin karımı kızdırmağa gelmezdi. Yeni âmirimden adamakıllı bir papara yemeği gözüme alarak kahvaltı sofrasının başında yarım saat daha karımla çeneçalmağa mecbur oldum. Nihayet kaktım. Telâşla sokağa fırladım. Şirkete geldiğim zaman çalışma vaktini bir buçuk saat geçmişti. Yeni âmirimiz her zaman olduğu gibi herkesten önce gelmişti. Etrafı camlarla ayrılmış küçük odasında çalışıyordu. Kapıdan içeri girer girmez bütün arkadaşlarımızın gözleri bana çevrilmişti. Muhakkak ki hepsi içinden «şimdi daire âmirine ne cevap verecek?» diye merak ve endişe içinde bakıyorlardı. Sessizce masama otururken âmirimiz benim geldiğimi görmüştü. Hemen beni yanına çağırta. Büyük bir heyecan içinde masasına yaklaştım. Dehşetli sinirli idi. İlk sözü:

— Bu zamanlara kadar nerede idiniz efendim? Feneri nerede söndürdünüz? Eğer bütün arkadaşlarınız sizin gibi hareket edecek olursa bu şirketin işleri nasıl yürür? Bu ne rezale?.. Bana cevap verin. Bu zamanlarda nerelerde idiniz?

Aklıma makul bir yalan gelmediği için ona işin doğrusunu söyledim:

— Efendim zevçem bu sabah bahçede bir kahvaltı sofrası hazırlamış. Bendeniz bir iki lokma yiyip kalkmak istedim. Fakat zevcem bırakmadı. Bir müddet daha oturmak için

ısrar etti. İşte bu yüzden geciktim. Benim bu sözüm üzerine, biraz evvel ateş püsküren âmirimin vaziyeti birdenbire değişti:

— Demek zevcenizin ısrarı üzerine kahvaltı sofrası başında biraz fazla kaldınız ve geciktiniz öyle mi?

— Evet efendim.

Âmirim.

— Mademki bir müddet daha yanınızda oturmanızı size zevceniz söylemiş, o halde bu işte sizin kabahatiniz yok. Mazeretiniz mühim. Zevcenizin sözünü kırarak değilsiniz ya... Peki azizim, gidin çalışmanıza devam edin...

Âmirimin masası önünden ayrıldım. Bir kaç adım atmıştım. Bu sefer o beni isimle çağırta. Şirkete geldiğindenberi ilk defa gülererek ve büyük bir samimiyetle sordu:

— Kılıbık mısınız?

Ben de güldüm:

— Evet efendim... dedim, sizden niçin saklayayım? Hem de adamakıllı kılıbıkım!...

Bundan sonra ilâve ettim:

— Yeryüzünde kılıbık olmayan erkek o kadar az ki...

Bu sözüm âmirimin pek hoşuna gitmişti. Hemen beni masasının önündeki geniş koltuğa oturttu. Yaparak sigarası ikram etti, kahve getirtti. Âmirimin bu haline hayretler içinde kalmıştım. Biraz evvel bir buçuk saat geç kaldığım için papara yemek düşüncesiyle girdiğim şurada şimdi geniş bir koltuğa oturmuş, yaprak sigaramı tütürerek kahvemle içiyordum.

Âmirimin yanından ağızda kocaman bir yaprak sigarası ve gayet memnun bir tavırla çıkmam arkadaşlarımızın son derecede hayretini uyandırmıştı.

Masama oturdum. Keyifli keyifli çalışmaya başladım. Aradan üç gün geçti. Bir gün âmirimiz bizim çalıştığımız masaların etrafında dolayıyordu. Tam o sırada benim önündeki telefon çaldı. Karım telefon ediyordu:

— Bugün öğleden sonra izin al... Beni sinemaya götür... Güzel bir film var. Bugün son gün... Yarın program değişecekmiş... diyordu.

— Aman karıcığım... Nasıl olur? İmkânı mı var? dedim.

Lâkin karım hiç bir mazeret dinlemiyordu:

— Tanımam... Ne yaparsan yap... Beni bugün o filme götür.

— Peki amma karıcığım... Bunun için dünyada izin alamam... Çok rica ederim beni müşkül mevkie sokma... Karım:

— Hele izin alma da bak... dedi ve sinirli bir halde telefonu kapattı.

Bu esnada âmirim konuşma gelmişti. Benim telefonda konuşuklarını işitiyordu. Masamın önünden geçerken bana:

— İçeri gelin de görüşelim!.. dedi.

Biraz sonra âmirimin yanına girmiştim. O beni gene bir derd ortağı samimiyetle kabul etti:

— Hususî hayatınıza karışmağa hakkım yok amma... dedi, zannedirim refikanızın bir işi olacak...

— Evet efendim... Bana «her halde izin alacak ve beni sinemaya götüreceksin!...» diye katî bir ultimatom verdi...

Âmirim âdeta telâşla:

— Git birader git... dedi, hiç insan zevcesinin sözüne karşı durur mu? Git, hemen git...

Bu esnada âmirimin önündeki telefon çalmıştı. Bizim dairenin şefi telefonu açtı. Karısıyla görüşüyordu:

— Peki karıcığım... Emredersin karıcığım. Hay hay karıcığım. Çok münasip karıcığım. Sen nasıl arzu edersen öyle olsun karıcığım... Pek doğru karıcığım... İstedğin, emrettiğin saatte gelirim karıcığım... Hayır nonoşum. Üç sigaradan fazla içmedim. Hiç ben senin sözünden dışarı çıkar mıyım? Yaaaa karıcığım... Yaaaa...

O zaman anladım ki âmirim son derece kılıbık bir adamdır. Telefonu kapattıktan sonra bana:

— Ne yapayım birader... diyordu, insan karısının en küçük arzularını yerine getirmeli, onun bütün sözlerini emir telâkki etmelidir. Sen hemen elindeki işlerini bir arkadaşına bırak

ve git... Mademki zevcen böyle arzu etmiş, ne çare?...

Âmirimin bu haline şaşırılmışım. Halbuki aynı gün biraz evvel gayet mühim bir iş için bir arkadaşım kendisinden iki saatlik kısacık bir izin istemişti. Arkadaşıma iki saat izin vermiyem âmirim beni derhale gönderiyordu. Ben elimdeki işimi bir arkadaşşıma devrederken daire şefi benim için:

— Efendim bizim bay Macidin mühim bir mazereti var... Bugün mutlaka gidip bu işini görmesi lâzım... Yoksa hali berbaddır... diyordu.

O günden sonra biz iki kılıbık, âmirimle ben derd ortağı olmuştuk. Karım telefon ettikçe bana izin veriyordu. Şirket geç kaldığım günler hemen:

— Ne yapayım karım bırakmadı... diyardım. Bu sözüm üzerine âmirim ağzını açmıyordu... Öteki arkadaşlar benim halime hayret ediyorlardı. Nihayet iş anlaşıldı. Hepsini yeni âmirimize karşı birer sahte kılıbık rolü oynamağa başladılar. Hattâ bekârlar bile... Bütün arkadaşlar âmirimizin karşısında birer kılıbık kesilmişti. Hepsinde de bu yüzden istedikleri kadar izin koparabiliyordu.

Macid gülümsedi. Hikâyesini bitirdikten sonra ilâve etti:

— Canım bir kılıbık öteki kılıbığın halinden anlar...

Hikmet Feridun Es

12.30

Türkiye Radyo İstasyon Postaları DALGA UZUNLUĞU
1639 m. 183 Kcs. 120 Kw.
T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.
T. A. P. 31,70 m. 9465 Kcs. 20 Kw.
ANKARA RADYOSU
TÜRKİYE SAATİLE
Salı 23/5/939

12,30: Program, 12,35: Türk müziği (Pl.), 13: Memleket saat ayarı, ajansa ve meteoroloji haberleri, 13,15: Müzik (Hafif müzik - Pl.), 13,45 - 14: Konuşma (Kadın saati: Ev hayatına dair).

18,30: Program, 18,35: Müzik (Koro eserleri - Pl.), 19: Konuşma (Hamburg, balıkçılık sergisi hakkında), 19,15: Türk müziği (Fasıl heyeti), 20: Memleket saat, ajansa ve meteoroloji haberleri, 20,15: Türk müziği (Saz eserleri ve taksimlari), 20,35: Türk müziği: 1 - Bimen Şenin bestenigâr şarkı: (Her zaman serde hayali), 2 - Salâhaddin Pınarın H. şarkı: (Aşkınla sürünsem), 3 - Salâhaddin Pınarın H. şarkı: (Büklüm büklüm sırma...), 5 - Sadeddin Kaynağın, türkû: (Sarı kurdele), 6 - Halk türküsü: (Karafil oylum oylum), 21: Konuşma, 21,15: Esham, tahvilât, kambyo - nukud ve ziraat borsası (fiat), 21,25: Neşeli plâklar - R., 21,30: Müzik (Radyo orkestrası - Şef: Praetorius) 1 - Gluck - Motti - Süfli, a) Entrodüksyon, Air gal, lento, b) Lento (Relgen seliger Geister), c) Musette, Andante, g) Air gal, Sicillense, 2 - Michael Haydn - Senfoni Do majör, op. I, Nr. 3, a) Allegro spritudo, b) Rondo, un poco adagio, c) Final. Fugato. Vibace Assai, 3 - Kurt Atterberg - «Yaz gecesi dansları», op. 24, a) Akşam, b) Halk bahçesinde E. N. Von Reznicek: «Donna Diana» operasından uvertür, 22,30: Müzik (Opera aryları - Pl.), 23: Son ajansa haberleri ve yarınki program, 23,15 - 24: Müzik (Cazband - Pl.).

Avrupa istasyonları
Saat 20 de

Berlin 20 hafif muzika — Leipzig 20 hafif muzika — Münih 20 hafif muzika — Stuttgart 20 orkestra — Melnik 20 opera muzikası — Athlone 20 orkestra — Lille 20 piyano — Londra 20 orkestra — Lille 20 konser — Sofya 20 dans ve hafif muzika — Stokholm 20,30 hafif muzika.

Saat 21 de

Hamburg 21,30 orkestra ve piyano — Kolonya 21,30 dans — Königsberg 21,25 hafif muzika — Athlone 21,05 akordion — Bari 21,15 Yunanca neşriyat — Belgrad 21,30 senfon. konser — Bükreş 21 orkestra — Lille 21,30 - 23,30 konser — Londra 21 Verdi'nin Trovatore operası — Marsilya 21,30 - 23,30 karışık muzika — Sofya 21,30 orkestra, — Toulouse 21,25 film havaları ve marşlar.

Saat 22 de

Münih 22,40 piyano — Stuttgart 22,30 orkestra — Melnik 22,30 askerî muzika — Bükreş 22,15 konser, 22,45 dans — Florans 22 Puccini'nin Boheme operası — Londra 22,25 dans — Sofya 22 salon muzikası.

Saat 23 de

Berlin, Breslau, Hamburg, Königsberg, Leipzig, Münih ve Viyana 23,35 - 1 hafif muzika ve dans — Frankfurt ve Kolonya 23 - 1 dans — Stuttgart 23,35 - 1 orkestra ve dans — Budap. 23 çingene çalgısı — Bükreş 23,25 Rumen muzikası — Laibach 23,15 orkestra — Sofya 23,45 hafif muzika ve dans — Sottens 23 salon muzikası — Stokholm 23,15 orkestra.

Saat 24 den itibaren

Alman istasyonları 1 e kadar evvelki programlarına devam — Budapeşte 24,20 cazband — Florans 23 dans — Hilvers, II 24,10 dans — Londra 24,05 dans — Breslau, Kolonya ve Viyana 1 - 4 gece muzikası — Stuttgart 1-3 gece konseri.

Muharriri
—
Pearl
BUCK

ANA

Tefrika No. 11

Mütercimi
—
Mebrure
SAMI

— Kaça? diye sordu.

Arkasından da:

— Amma alamam ki, başımızdaki boğazları doyurmak, tarlaların sahibine borcumuzu ödemek için bile neler çekiyoruz... Para nerede? Öyle zengin karılarının, biricik oğullarına, bilmem nelerine aldıkları kumaşlar kim? biz kim? dedi.

Nine bu sözleri duyunca mahzunlaştı, küçük kız da yarı sönmüş gözlerini parlak renkli kumaşa yaklaştırmak, iyice yakından bakmak için, yerinden kalktı. Oğlan çocuğu, hiç aldırış etmeden yemeğini atıştırıyor, babası da ancak bir minimininin işine yarayacak olan bu ufakık kumaş parçasına ehemmiyet vermeden, tembel tembel bir türkû mırıldanıyordu.

Satıcı sesini alçalttı ve ana'nın aklını büsbütün çelebilmek için, kumaşı yavruya doğru biraz yaklaştırtıp şöyle üzerinde tuttu. Amma pek değdirmiyordu, satamaz da başına kalırsa, «üstelik bir de kirletmiyelim bar!» diye düşünüyordu.

Usul usul:

— Şu kumaşa bakın: Ne solmaz renkler, ne has mal bir bakın... Bugünede, elimden ne kumaşlar geldi geçti amma, bu kadar iyisini hiç görmedim. Eğer bir oğlum olsaydı bu parçayı ona saklar, satmazdım; amma neyliye ki, talihime karım, kısır çıktı, Allah güldürmedi bu yüzden beni...

Nine, bu saçmaları, can kulağıle dinliyordu, satıcı, karısının kısırlığını anlatmağa başlayınca, gene dili çözüldü:

— Vah, vah! zavallı, ne de iyi adamcağız! Madem ki, böyledir, niçin gecelik bir kız daha almıyorsun?... Belki bu sefer bahtın yaver çıkar... Öyle ya!... Hep duyarız, derler ki; bir erkek, ayrı ayrı üç kadınla sinamadan bu işi, kabahatın kendinde olup olmadığını anlıyamazmış...

Bu lâflar ana'nın kulağına girmiyordu. Birşey yapamadan bocalıyor, yavrusuna baktıkça da içi eriyordu. O, altınmsı renkteki tatlı teni, kırmızı kırmızı yanaklılarile, bu yeni kumaşın yanı başında öyle güzelleştirmişti ki, dayanamadı:

— Haydi, en son olacağını söyle sunun... İşime gelmezse almam... dedi.

Satıcı, korktuğundan daha aşağı, ucuz bir fiat söyleyince, kadının yüreği sevinçten hopladı amma, belli etmeden, başını salladı, durgun bir hal takındı ve oralarındaki pazarlık âdetince, adamın söylediği paranın yarısını verdi.

Bu, o kadar az birşeydi ki, satıcı hemen kumaşı geri çekti yerine koydu ve gidiyormuş gibi yaptı. Ana «nur topunu» düşündü, biraz daha çıktı. Bir çekışmedir başladı ve birkaç yalandan toplanıp gidiyormuş gibi yapmacıklardan sonra, satıcı nihayet ilk fiatten az birşey daha kırmağa razı oldu.

Toplarını yere koydu, tekrar aralarından parçayı çıkaradururken, ana da, toprak duvarın bir oyunda saklı, birkaç parayı getirmeğe gitti.

Koca, bütün bu çekışmelere hiç karışmamıştı. Oturduğu yerde, hafif hafif bir türkû mırıldanıyor ve ara sıra da, durup her yemek üstüne âdeti olduğu üzere, yudum yudum sıcak suyunu içiyordu.

Her geçen dakikadan bir fırsat çıkarmağa bakan gözü açık satıcı, kurnazlığını belli etmeyeğe çalışarak, kayıdsızca yere, ince bir kumaş, serdi. Çok sıcak yaz günlerinde insanı serin tutan, ham ketenle dokunmuş yerli bezlerden idi bu.

Rengi de gökmavisi idi; tıpkı gök gibi duru, mavi ve pürüzsüzdü.

Satıcı, yaptığını farkediyor mu diye, yan gözle erkeğe bakıyordu; gülümsiyerek:

— Bu yaz, elbiselik aldınız mı kendinize? diye sordu. Almadınızsa eğer, tam işinize gelecek bir malum var... Hem de şehirde, satılanlardan çok aşağıya, çok ucuza...

Genç koca, «hayır» der gibi başını iki yana salladı. Her işi alayından alan güzel yüzüne bir karartı çöktü ve acı acı su cevabı verdi:

— Bu evde, kendim için birşey al-

mağa, ne izinin var, ne de param... Sade beberesiye çalışıp, gün günden artan bir sürü gırtlığı doyuracaksın... İşte işim bu benim!...

Ayak satıcısı, çok taban tepmiş, birçok şehirler memleketler görmüştü. İnsan sarıflı idi... Karşısındakinin eğlenceyi seven, sevdiği hayata göre yaratılmamış, olgunlaşmamış çocuk huyulu bir adam olduğunu hemen seziverdi.

Yapmacıklı bir acıma tavrı ile, işi babacanlığa vurdu: — Evet halinizden belli... İşiniz güç, nasibiniz az... Yazık doğrusu... Ne de yakışıklı, kibar bir görünüşünü var... Haydi sözümü dinleyin... Yeni bir elbise yapın, görürsünüz neşeniz keyfiniz gelecek... İlâç yerine geçecek bu... İnsanın yüzünü, şöyle, yazlık yeni bir esvap gibi güldüren hiç birşey olmaz.

Bu kumaşı diktirip sırtınıza geçirdiniz mi, parmağınızda ki yüzüğü de, şöyle bir parlatıp taktınız mı... Saçlarınıza da azıcık yağlayıp sıvazlarsanız, alimallah şehirlerdeki gençlere bile taş çıkartırsınız! Sizden yakışıklı olmaz o vakit...

Erkek bu sözleri, hoşlanarak dinliyordu; aptal aptal bir güldü ondan sonra da kendi kendine:

— Ne diye bir defacık olsun kendi canım için şöyle yeni bir elbise yaptırımayım? Şu dünyada, ard arda gelen yumurcaklardan başka ne göreceğim var ki? Ömrümün sonuna kadar bu pırtıllarla mı gezeceğim? diye düşündü.

Birden eğildi ve kumaşı elledi.

Bir yanda da, nedense helecanı tutan anası:

— Doğrusu güzel kumaş oğlum, sahiden elbiselik alacaksan eğer, hiç düşünme, bunu al. Ömrümde böyle tatlı mavi görmedim! Ha... Aklıma geldi, rahmetli babanın da böyle bir elbisesi vardı... Güveyi gireken yaptırması galiba, değil mi? Yoo!... Bunadım mı ben! Gelin olduğumda, kıştı, kara kıştı. Bak aklıma geldi... Öylesine aksırmıştım ki, gelinin üstü üstü bu kadar çok aksırmasına, herkes gülmüştü...

Erkek birdenbire soruverdi:

— Bir elbiseliği kaçta olur bunun?

Tam satıcı fiatını söylerken, ana, avucunda, metelik metelik saydığı tamamladığı parasile çekik geldi.

Korkarak, bağırdı:

— Paramız yok bizim... Fazla birşey alamayız?

Onun bu lâfı karşısında, büsbütün isteklenip heveslenen kocası, çatmağa hazır bir halde hemen mukabele etti:

— Bundan kendime bir elbiselik istiyorum. Kırk yılda bir kere de canımın çektiği bir şeyi yapabilirim elbette! Üç tane gümüş paramız var, pekâlâ biliyorum!

Doğru idi! Vardı amma, bu üç gümüş para, evlenirken, kadının getirdiği kendi parası idi.

Gelin olurken, baba evinden çıktığı günü, bunları anacağızı vermişti ona. Kadın da, o vakittenberi, gözü gibi saklıyordu. Hiç bir zaman, ve hiç bir hâdiseyi, bunları elden çıkaracak kadar mühim ve esaslı sayamamıştı. Hattâ can çekişiyor sandıkları kaynaşına tabut yaptırmak zoruna nasinda bile bu «ihtiyat akçesine» el sürmemiş keselerinin dibini kazımağı, bir iki komşudan da ödünç para istemeği daha doğru bulmuştu.

Hayat, pek çetinleşirse, meselâ bir harp veya kimbilir herhangi bir âfet karşısında toprakları verimsiz kahveririse, onlar için bir zenginlik sayılacak olan bu «üç gümüşünü» düşünür ve biraz rahat nefes alırdı. Hiç olmazsa duvarın içinde sakladığı bu para sayesinde açlıktan hemen ölmeyebilirlerdi.

Bunun için, bir sıkı, bağırdı:

— Hayır olmaz, ona dokunulmaz!

Erkek yerinden fırladı ve kırılacağı gibi göz karartan bir çeviklikle içeri atıldı, karısından evvel varıp duvarın içindeki deliği araştırdı, parayı kaptı. Kadın da ona yetişt ve koşan kocasını sarıllarak onu tutmak, alakoymak istedi. Amma erkeğinin çevikliği ile başa çıkamazdı, adam onu bir itti, kadını da, kucağında hâlâ tuttuğu yavrusile beraber, toprak döşemeye, yere yuvarlandı.

(Arkası var)

Mecliste Bütçe müzakeresi

(Baş tarafı 11 inci sahifede)

İtibaren bu lanenin tamamen bertaraf edilmesine karar vermiştir.

Arazi tahriri

1937 yılı sonunda bitirilmiş olduğumuz arazi tahriri neticelerinin önümüzdeki sene tatbik mevkiline konulması için lâzım gelen tedbirlerin alınmasını ehemmiyetle takip ettik. Villâyetlerimizin büyük bir kısmında itiraz tedkikleri bitirilmiş ve tahrir neticeleri katilâstirilmiştir.

Yeni mali yıl başından itibaren vergisi bu tahrir neticelerine göre tahakkuk ettirilmeyecek kazaların adedi pek azdır.

Bu vesile ile 1935 mali yılı nihayetine kadar olan arazi vergisi bakayışının terkinin suretile yapılan tasfiyenin vaziyeti ıslah bakımından ehemmiyetini bir kere daha tebarüz ettirmeği yerinde bulurum.

Hazine vaziyetimiz, bütçelerimizin inkişafı ile ahenktar olan sağlamlığını muhafaza etmektedir. Hakiki ve samimi mânâsında denk bütçenin tabii bir neticesi olarak düzgün ödeme prensibine büyük bir taassupla bağlı kalmakta devam ediyoruz.

tizamin devlet maliyesinin itibarını kuvvetlendiren devlet maliyesinin itibarını kuvvetlendirmek ve bu sayede umumî hizmetleri en müsâad şerait altında ifaya imkân veren râğbet ve rekabeti temin etmek hususundaki ehemmiyetini hiç bir zaman göz önünden kaçırmamaktayız. Devlet tahvillerine ve hazine bonolarına gösterilen itimad gittikçe artmaktadır.

Muhtelif kanunlarla vermiş olduğumuz müteaddid senelere şamil taahhüd salâhiyetlerine müsteniden gerek memleket müdafaa ve vesaitinin takviyesi, gerek nafia, sanayi, maadin ve deniz ticareti işlerimize müteallik tesisatın tamamlanması için tespit edilmiş olan programlar en müsâad şerait altında memleket dahil ve haricinden gelen geniş kredi tefkifleri müvacehesinde büyük bir kolaylıkla tatbik edilmektedir.

Geçen seneki maruzatım arasında temas etmiş olduğum 16 milyon sterlinglik İngiliz kredisi Büyük Meclisçe tayıd edilmiş ve tatbikatına geçilmiş bulunmaktadır.

Bunu takiben Almanların teklif etmiş olduğu yüz ellî milyon marklık krediyi aid müzakereler de serî bir anlaşma ile neticelenmiş ve bu husustaki kanun lâyihası da ahiren yüksek tasvibinize iltikarı etmiştir. Bilvesile şu ciheti de arz edeyim ki, bu kredi anlaşmalarının eski teltâkî ve tatbik tarzına göre bir istikraz mahiyetinde görmemek lâzım gelir. Bunlar malî mekredisidir. Biraz evvel işaret ettiğim gibi bunların mühim bir kısmı esasen muhtelif kanunlarla verilmiş taahhüd salâhiyetlerine müstenid programların tatbikine tahsis edilmektedir.

Programların karşılıkları ise daha evvelden ve bahusus kanunlarında gösterilmiş veya hükümetçe tekarür ettirilmiştir. Binaenaleyh bu kredilerden büyük bir kısmını önümüzdeki senelerin bütçelerine ağırlık verecek yeni bir yük addetmek için hiç bir sebep yoktur. Taksit bedellerinin ihracat mallarımıza ödenmesi esas olduğu da nazarı dikkate alınınca bu kredilerin memleketi muhtelif sahalarda bir an evvel techiz etmek gibi çok büyük faydaları olduğu noktasında tavakkufa mahal kalmaz.

Döviz vaziyetimiz

1936 senesindenberi tatbik etmekte olduğumuz döviz bütçesi usulile, se nelik varidat ve sarfiyatı gelir menbalarına ve hizmet nevelerine göre İcra Vekilleri heyetince çerçevesinde olan döviz vaziyetimiz bu çerçeve dahilinde tanzim ve idare edilmektedir. Bu sayede dövizle yapılacak sarfiyatın gelir miktarını gıgmemesine âzamî derecede itina ediyoruz. Ancak geçen seneki maruzatımda da işaret ettiğim gibi, dünya silâhlanna yarışı içinde memleketimizin müdafaa vesaitini âzamî nisbet ve süratle takviye ve ikmal için yapılacak döviz sarfiyatında hiç bir suretle kaçınılmaması lüzumunu hadisatın gün geçtikçe daha çok kuvvetle teyid ettiğini kati bir zaruret olarak kaydedeceğim. Bu zaruret haricinde döviz sarfiyatımızın ancak pek ciddi ve kaçınılmayacak ihtiyaçlara hasredilmiş olmasına rağmen döviz vaziyetimizde ferahlık bulunduğunu maalesef arz edemeyeceğim. Bununla beraber bir taraftan sanayi programlarının tatbikinden beklediğimiz müsbet neticelerin tedricen elde edilmesi, diğer taraftan madenlerimizin ve bilhassa işletme tecrübelerinin yapılmış olan Ergani bakır madenin önümüzdeki yıldan itibaren faaliyete geçmesi darlığı dün geçtikçe tadel ve tahfif etmekte çok müessir olacağını söyleyebilirim.

Döviz vaziyetimizin icabı olarak imparatorluk borçlarının yüzde yüz mal ile ödenmesi esas üzerinde yapılmakta olduğunu geçen sene arzetmiş olduğum müzakereler neticelenmiş ve buborçların tamamının mal ihracı suretile ödenmesine başlanılmıştır. Harici borçlarımız için umumî bir esas

olarak kabul ettiğimiz bu ödeme tarzı, ahiren Anadolu demiryolu ve Haydarpaşa şirketlerinin haricindeki aksiyon ve obligasyonu hâmlillerine teşmil edilmiştir.

Haricî ticaretimiz

Geçen seneye kadar aktif vaziyette bulunan haricî ticaretimiz 1938 yılında ufak bir farkla pasif vaziyete geçmiş bulunmaktadır. Filhakika ticaret müvazenemiz 1936 da 25.200.000 küşür lira, 1937 de 23.600.000 küşür lira ihracat fazlasile kapanmış iken 1938 yılında bu müvazene 4.890.000 liralık bir ithalât fazlasile kapanmıştır. Ancak geçen senelere nazaran fazla ithal olunan eşya, makine, ziraat âlât ve edevatı kara ve deniz nakil vasıtaları demir ve çelik ve mamûlleri gibi memleketin muhtelif sahalarda techizine müteallik maddelerden ibaret olduğu ve istihlâk eşyasında fazlalık bulunmadığı cihetle bu vaziyet memleket iktisadiyatı için endişe edilecek mahiyette değildir.

Maamafih haricî ticaretimizin seyri ehemmiyetle takip edilmekte ve bilhassa döviz sahasındaki menfi tesirleri mutalââ edilerek icab eden tedbirler alınmaktadır.

Millî para

Millî paramızın, senelerdenberi muhafaza olunan fîli istikrarı devam etmektedir.

Geçen seneki maruzatımda borsa harici alınıp satılan türk altınının yerisz olarak tedricî bir tereffüze meyiletmesinin tevlit ettiği zararlara işaret ederek bu hususta bazı tedbirler alındığını ve bu sayede altın alım satımı dünya fiatlarına nazaran normal hadier üzerinde tesbit edilmiş olduğunu söylemiş idim. Çok hassas olan bu mevzu muhtelif sebepler ve bilhassa siyasi havaların tesirleri altında gene gayri tabii müvazenesizliğe moğru gitmekte olduğunu müşahedemizle anlamış bulunuyoruz.

Bunun için zamanın ilcaatına daha uygun yeni tedbir ve kararların alınmak üzere bulunduğunu arz ederim.

Gümüş ve nikel para

Muhtelif kanunlarla tedavüle çıkarılmasına mezuhiyet verdiğiniz, gümüş paradan 21 milyon basılarak tedavüle çıkarılmıştır. Azamî haddi olan 25 milyon lira, önümüzdeki sene ikmal olunacaktır.

Eski nikel ve bronz paraların tedavülden kaldırılarak yerlerine yenilerinin çıkarılmasına bu yıl da devam edilmiş ve 25, 10, 5, 2,5 ve 1 kuruşluklar tamamen yenilerle değiştirilmiştir. Halen piyasada kalmış olan 20, 10 paralıkların da yeni on paralıklarla basılmak suretile tedavülden kaldırılması mukarrerdir.

Borçlar

Dahilî ve haricî borçlarımızın 1939 mali yılına ait taksit karşılıkları tamamen bütçeye konulmuştur. Hasılı Sivas - Erzurum demir yolu inşaatına sarfedilmek üzere çıkarılacak tahviller için vermiş olduğumuz 30 milyon liralık selâhiyetin 20 milyon kullanılmış önümüzdeki sene içinde 4,5 milyon liralık bir transın daha emisyonunun yapılması mukarrer bulunmaktadır.

Borçlarımızdan bahsederken gerek dahilî gerek haricî borçlarımızdan bir kısmı üzerinde yapmış olduğumuz tahvil veya tasfiye muamelelerine de müsaadenizle temas ediyorum:

Kabul buyurduğunuz muhtelif kanunlarda, 1933 türk borcu ile, Anadolu demiryolu ve Haydarpaşa tahvillerinin dahilî tahvillerimizle mübadelesi için vermiş olduğunuz mezuhiyete müsteniden bu tahvillerin mühim bir kısmı amortisman sandığına intikal etmiştir. Bu kısım borçlardan birincisinin hemen yarısı ve ikincisinin yüzde 80 i nisbetindeki kısmı türk hamilleri eline geçmiş bulunmaktadır.

Umumî harbin son senesinde çıkarılan 18 milyon liraya yakın dahilî istikraz tahvillerine, İstanbul hükümetince ödenmeyen müterakim taksit karşılıkları da temin edilmek suretile muntazam bir tediyeye ve itfa usulüne tâbi tutulduğu yüksek Meclisin meulûmudur. Geçen mayıs gâyesine kadar bu tahvillerin 9.700.000 liralığa yakın miktarı itfa edilmiş idi.

8.300.000 liralığa yakın bakiyesi için geçen sene kabul buyurduğunuz bir kanuna müsteniden Ergani tahvillerinin aynı evsafını haiz olmak üzere yüzde 5 faizli ve ikramiyeli aynı tahviller çıkarılmış ve üzerinde tediyeye kuponu kalmayan eski tahvillerin bunlarla mübadelesi tamamen yapılmıştır. Bu suretle 1938 dahilî istikraz tahvilleri de ortadan kalkarak yerini yeni Cümhuriyet tahvillerine terketmiştir.

Borçlara ait maruzatıma, donanma piyangosu tahvillerinin tasfiyesi için yüksek Meclise takdim etmiş olduğumuz kanun lâyihası hakkında bir iki sözle nihayet vereceğim:

Mülga donanma cemiyeti tarafından 1917 senesinde çıkarılan bu tahvillerin hazineye devredilmiş olduğu malumdur. Mühim bir kısmı esasen tedavüle çıkarılamayan ve tamamen itfası daha 17 sene gibi uzun bir zamana mütevakıf olan bu tahviller faize tâbi olmamak itibariyle hamillerine hiç bir fayda temin etmemektedir. Diğer taraftan her sene bütçeye konulan tahsisata müsteniden, tediyeye edilmekte olan taksit bedellerinden müstakbel keşideler için ayrılacak suretile bankada beş yüz küsur bin lira birikmiş bulunmaktadır. Bu paranın piyasadaki tahvilleri ödemeğe kâfi geleceği anlaşıldığından hem hamillerin hem hazinenin lehine olarak mevzuubahs donanma piyangosunun tasfiyesi kararlaştırılmış ve buna ait bir kanun lâyihası yüksek huzurunuzda takdim kılınmıştır.

Millî bankalar

Millî bankalarımız umumiyetle bu senede bilançolarını kârîa kapatmışlardır. Bu hal iktisadî vaziyetimizin gün geçtikçe daha çok canlandığını ve hususî kredi mevzuu üzerinde alınmış olan tedbirlerin müsbet neticelerini ifade etmektedir.

Millî bankalarımızdaki mevduat mikdarı 1934 de 202 milyon iken sırasile 1935 de 213, 1936 da 242, 1937 de 293 milyon bulmuş ve bu sene 311 milyon geçmiştir. Bir taraftan millî tasarrufun ve servetin inkişafını diğer taraftan halkımızın kredi müesseselerine olan itimadını gösteren bu rakamlar herhangi bir izaha lüzum göstermeyecek kadar belgirdir.

Son günlerdeki siyasi hadiseler dolayisile bazı küçük tasarruf erbabının bankalardaki mevduatlarını çekmek teşebbüsünde bulundukları görülmüşse de bankalarımızın Büyük Meclisin kabul ettiği kanunlar mucibince mevduat karşılıkları hakkında aldıkları tedbir ve ihtiyatlar sayesinde bütün talepleri derhal ve tamamen yerine getirmeleri, esasen çok kısa bir zamanda durmasını ve mavduatın tekrar bankalara avdete başlamasını temin etmiştir.

Bütçe encümenine teşekkür
Maruzatımı bitirirken bütçelerimizin ana prensiplerinde ve tevziinde büyük bir hassasiyet gösteren ve çok kıymetli yardımlarını esirgemeyen bütçe encümenine huzurunuzda teşekkür etmeyi vazife bilirim.

Arkadaşlar, ana hatlarını tahlil ve arzetmeye çalıştığım bu bütçe ile aziz halkımıza ve Türk vatanına yapılmış işler, yüksek heyetinizin işaretlerine dayanmakta olduğuna ve evvelki bütçelerin müsbet netice ve tatbikatı yine Mükîf Meclisin büyük kuvvetinden doğduğuna samimi surette inanan bir arkadaşınız sıfatile, bu bütçe müzakeresi sırasında da yine feyizli direktiflerinizin esirgenmemesini minnet duyularıyla dilerken takdim edilen bütçenin kabulünüze lâynk bir eser olduğuna umduğumu arzetmekliğime müsaadenizi rica ederim.

Hatiplerin beyanati

Ankara 22 (Telefonla) — Maliye Vekilinin beyanatından sonra ilk olarak söz alan Çorum mebusu B. Mazhar Müfid Kansu, Meclise ıslah veren bir bütçe getirdiği için Maliye Vekiline teşekkür ettikten sonra:

— Bütçemizde ıslah var mıdır? Bütçemizde tasarrufa riayet edilmiş midir? Tahminler hususunda gidilen yol nasıldır? suallerini sordu.

Bütçenin mükannen ve gayri mükannen masrafları üzerinde bilhassa durmak lâzım geleceğine işaret ederek dedi ki:

— Her hangi bir daire, bütçe senesi zarfında yapacağı bir iş için tahsisat istiyor. Halbuki bu işi o bütçe senesi içinde yapmıyor. Geriye bir miktar tahsisat kalıyor. Kalıyor amma, o bütçenin masraf

faslı ve binnetice bütçenin tevzi için varidatın yükseltilmesini mucib oluyor. Bundan dolayı Maliye Vekiline hiç bir kusur yükletemeyiz. Sarfedilemeyecek mebalîği bütçesine koyan daireler buna dikkat etmelidirler.

B. Mazhar Kansu, bütçede ıslaf olup olmadığa meselesine geçti ve ıslaf vardır, hükümünü verdi. Bu hususta bazı misaller getirdi. Bu arada muhtelif dairelerin muhtaç oldukları eşyayı ayrı ayrı ellerden satın almaları dolayisile hazinenin gördüğü zararları zikretti:

— ıslaf ve yolsuzluklar kanunların iyi tatbik edilmemesinden ileri geliyor, dedi.

B. Mazhar Müfid sözüne devamla:

— Geçen sene müvazene vergisinden bir miktar tenzil edilmiştir. Maliye Vekili bu sene ahvalı malûme dolayisile bu vergide yeni bir tenzilat yapılamayacağını söylediler. Halbuki geçen sene müvazene vergisinin her sene birer miktar tenzil edilmek suretile beş sene içinde tamamen kaldırılacağını söylemişti. Yapamayacağımız şeyleri vadetmek iyi birşey değildir. Amma, şühterem Maliye Vekili «hiç olmazsa bu sene vergilerin tenziline devam edeceğiz» diyorlar. Bu sözlerini sened itihaz ederim.

B. Mazhar Müfid Kansu, vergiler meselesine geçerek vergilerin azlığından, çokluğundan şikâyet etmeyeceğini, milletin çalışarak, didinerek vergisini verdiğini, yalnız bunların tarh ve tahsil usullerinin düzeltilmeğe muhtaç olduğunu beyan ederek sözlerine şöyle nihayet verdi:

— Eğer salim ve hakiki bir bütçeye malik olmak istersek bunun tek bir çaresi vardır. O da; millettten alınan 10 paranın kadir ve kıymetini bilmek. (Bravo sesleri, alkışlar)

B. Refik Şevket İncenin beyanati

Manisa mebusu B. Refik Şevket İnce, bütçenin ehemmiyetli bir kısmının Milli Müdafaa Vekâletleriyle dünyu umumiyeye tarafından belg edildiğini, bu üç müessesenin vasatı olarak bütçenin yüzde 63 ünü aldığını söyleyerek dedi ki:

— Geri kalan yüzde 37 ile devletin ve milletin bütün ihtiyaçlarını karşılamak mecburiyetindeyiz. Bu itibare bütçemizin fakirliğini göz önünde bulundurmak lâzımdır.

Bütçenin tanziminde ben her sene kurulmuş makinenin yalnız rakamlarında tahavvül görmekten kendi hesabıma usandım. İstiyorum ki her sene yeni bir zihniyetin insana refah veren manzarası karşısında kalayım. Halbuki 18 - 20 sene dir tatbik ettiğimiz usul hep aynıdır.

B. Refik Şevket sözlerine devamla: — Vatandaşların 6 lira yol parasını ödemek için sekiz, on gün çalışmaktan, 3 lira borç için hapishaneye girmekten kurtulduğu gündür ki memlekette hakiki refahın başladığına hükmedilebilir.

Maaş ve ücretler arasındaki âhenksizlik

Memurlar arasındaki ehliyetisizlikten de bahseden B. Refik İnce, memur maaşları ile ciddi bir surette meşgul olmanın lüzumunu ileri sürdü. Maaş ve ücretler arasındaki adaletsizliklere işaret ederek dedi ki:

— Yüzbaşıktan müteakib veya müstafa bir arkadaş bir gün bakıyorsun, devletin esaslı vazifelerinden birine 300 - 500 lira ücretle geçmiş oluyor. Halbuki o müteakibin safî harpte olan arkadaşları 40 - 55 lira alıyorlar. Neden? Çünkü bu ücret imiş!.. Böyle şey olmaz. Bu adaletsizliği izale etmek lâzımdır.

Gayri mübadiller işi

B. Refik Şevket İnce, memurların keyfi surette işten el çektirilmelerine itiraz etmiş ve sözlerinin sonunda gayrimübadiller meselesine temas ederek demiştir ki:

— Doğduğu gündən beri Meclisi işgal eden, Başvekâleti, Maliye vekâletini işgal eden bu işin bu kadar uzun sürüp gitmesinden doğan vaziyete kati ısratlı Refik Saydam arkadaşım da nihayet vermezse ben artık gayrimübadillerle beraber oturup ağlamakta başka çare kalmadığına kanıim... (Gülüşmeler)

Müşterek tedirlerimizden bir tanesi de bilhassa gençlerimizde dilimizi istihfafa doğru olan cereyandır. Yeni dil öğrenmesinler diyecek derece taassup değiliz, fakat yabancı mahmûl dil hüviyetimize, millî hüviyetimize idhal etmeye de asla taraftar değiliz.

Atatürkün ebedî medfeni

B. Refik Şevket İnce sözlerine şu cümlelerle nihayet vermiştir

— Arkadaşlar, son olarak en büyüğümüz ve Ebedî Şefimiz Atatürk'ün artık olduğu yerde uzunca kaldığını ifade etmemize müsaadelerinizi rica ederim. Bize vedâ olan Atatürk'ün ebedî medfeninin bir an evvel yaptırılmasını istemek ricalarımın sonudur. (Alkışlar.)

Kâzım Karabekirin beyanati

Kâzım Karabekir (İstanbul) Halktan alınan paranın büyük bir titizlikle esirgenerek halkın menfaatine serf edilmesi ve ısraktan kaçınılması lâzım geldiğini söylemiş ve tapu ve kadas tro işlerinin bir an evvel ıslah edilmesi ve muamelelerin kolaylaştırılması lâzım geldiğini kaydederek memur

ve müstahdemin maaşlarındaki geçen bütçeye nazaran görülen fazlalığa nazarı dikkati celbeylemişti.

Kâzım Karabekir gençlerin ve münevverlerin köyü ve köylüyü tanımlarındaki faydayı izah etmiş ve çok çocuklu ailelerle kimsesiz çocuklara esaslı yardımlarda bulunulması icab ettiğini söylemiştir.

Nakiye Bengisu (Erzurum) Kimsesiz çocukların bir an evvel kurtarılması için esaslı tedbirler alınması zarurî bulunduğunu hatırlatmıştır. Hatip bu maksadla riyasete bir takrir vermiştir.

Dahiliye Vekâleti taşra memurlarının terfihi

B. Galip Pekel -Tokat- Dahiliye Vekâletinin taşra teşkilâtının ehemmiyetinden bahsetmiş yeni yıl müstesna Dahiliye Vekâleti taşra memurlarının terfihi için tahsisat konulmuş olmasına nazarı dikkati celbetmiştir.

General Cemal Mersinli -İçel- Eski müteaktilerin maaşlarını mevzuubahis etmiş, bunun her şeyden evvel bir hak meselesi olduğunu kaydederek bu hakkın senelere taksim suretile ihkak edilmesinin medenî bir borç olduğunu söylemiştir.

Maliye Vekili tenkid ve temennilere bugün cevap verecek

En son kürsüye gelen divanı muhasebat reisi B. Seyfi 1926 tarihli vesaiti nakiliye kanunu münaşebetile divanı muhasebat hakkında yapılan tenkitlere cevap vermiştir.

Başka söz alan kalmamış ve vakit gecikmiş olduğundan Maliye Vekilinin maliye vekâletine ait tenkit ve temennilere yarınki celsede cevap vermesi kararlaştırılarak içtimaa nihayet verilmiştir.

Büyük Millet Meclisi yerin saat 14 de toplanacaktır.

Afyon müstahsillerinin şikâyeti

Afyon müstahsillerinin toprak mahsulleri ofisinden şikâyetlerini, ay başında faaliyete geçecek üyüşturcu maddeler inhisarı umum müdürlüğü tedkik edecek ve bir neticeye bağlayacaktır. Toprak mahsulleri ofisi ay başında lâğvedildikten sonra tasfiye işleri için bir heyet seçilecektir.

Müstahsil, ofisin afyonlara düşük fiat vermesi yüzünden malların ellerinde kaldığını söylemekte ise de bu cihetin ne dereceye kadar doğru olduğu tedkikat sonunda anlaşılacaktır. Ofis bu eheti tekzip etmektedir.

Bu geceki

Nöbetçi eczaneler

Beyoğlu ciheti: İstiklâl caddesinde Dellasuda, Yüksekaldırında Vinkopulo, Mis sokağında Limonciyan, Firuzagaada Ertuğrul, Pangaltıda Nargileciyan, Kurtulu / caddesinde Kurtuluş, Galatıda Mahmudiye caddesinde İsmet, Saryer: Osman.

İstanbul tarafı: Fatih: Veznecilerde Üniversite, Karagümrük: Fuad, Eminönü: Bahçekapıda Agop Minasyan, Bakırköy: Hilâl, Aksaray: Yenikapıda Sarım, Fener: Fatih Hüsameddin, Kumkapı: Cemil, Küçükpazar: Necati, Samatya: Erollos Çula, Aledar: Ali Rıza, Şehremini Ahmed Hamdi.

Kadıköy ciheti: Moda caddesinde Alâaddin, Pazaryolunda Rifat Muhtar Üsküdar: İmrâhor, Heybeliada: Atanaş, Büyükkada: Halk.

Ortaköy, Arnavutköy, Bebek, Beykoz, Paşabahçe, Anadoluhisarı, Tarabya, Yeniköy, Emirân ve Rumelihisarındaki eczaneler her gece açıktır.

Akba müesseseleri

Ankara'da her dilden kitap, gazete, mecmua ve kırtasiyeyi ucuz olarak AKBA müesseselerinde bulabilirsiniz. Her dilde kitap, mecmua sipariş kabul edilir. İstanbul gazeteleri için ilân kabul, abone kaydedilir. Undervodd yazı ve hesap makinesinin Ankara acentesi, Parker dolma kalemlerinin Ankara'da satış yeridir. Telefon: 3377.

KELEPİR

Yanan Yün - İpek mağazasından kurtarılan mallar İstanbul Rızapaşa yokuşu (Şark Hanı altında) 25 No. da ehven fiatla satılmaktadır. No.

Firsattan istifade ediniz

AKŞAMIN KÜÇÜK İLANLARI

KÜÇÜK İLANLAR

tarifesinde tenzilat
Dama kanununda yapılan son tadilat üzerine Küçük İlanlar tarifemizde o nisbette tenzilat yapılmıştır. Yeni tarife için ilan memurluğuna müracaat edilmektedir. Telefon: 20681.

1 — İŞ ARIYANLAR

BİR ALMAN MÜREBBİYE — Çocukların bakım, terbiyesi ve tahsilleri meşgul olmak üzere kibar bir aile nezdinde mürebbiyelik arıyor. İstanbul'dan başka yere gidemez. Akşam'da (Mürebbiye) rumuzla mektupla müracaat.

BİR KIZ ARANIYOR — Üç kişilik bir aile nezdinde ufak tefek işlerle meşgul olmak üzere bir kızı ihtiyaç vardır. Kendisine münasip miktarda aylık verilecektir. Aynalıçesme Emincamı sokak 37 - 39 numaralı Ayşe Selim apartmanı numara 3 bayan Ayşe. — 1

2 — İŞÇİ ARIYANLAR

HASTABAKICI ARANIYOR — İzmirde hususi bir şirkette ve hususi bir hastanede çalışmak üzere iki diplomalı hemşire alınacaktır. Cerrahide çok iyi çalışmış olmaları lazımdır. Hüsnühal kâğıdı ve fotoğrafları ile İzmir posta kutusu (321) e müracaat.

GİŞE MEMURU BAYAN ARANIYOR — yüz lira kefalet nakdi verebilen ve hesaptan anlayan bir gişe memuresi bayana ihtiyaç vardır. Taliplerin her gün saat 9 den 12 ye kadar Beşiktaş bahçesine müracaatları. — 2

HASTABAKICI VE HADEME KADIN ARANIYOR — İstiyenlerin acele Çağaloğlu Sıhhat Yurduna müracaatları. — 2

BAYAN ARANIYOR — Mağaza için elverişli bayan aranıyor. Acaas 20 - 40 lira arasında. Akşam'da (Acele) rumuzuna mektupla müracaat. — 1

3 — SATILIK EŞYA

SATILIK OTOMOBİL — 935 model her tarafı yeni sarfiyatı pek az beş kişilik kapalı bir otomobil maktun 700 liraya satılıktır. 10 ile 12 arası 21817 ye telefon.

BİR İYİ PİYANO — Ucuz satılıktır, yahut kiralıktır. Beyoğlu, Hamalbaşı - Ömerhayyam caddesi No. 73 - 75 Zafer Ap. No. 1, saat 5 - 8.

SATILIK YOLEY — Altı metrelik bir YOLEY, 4 beygir kuvvetinde Archimedes motoru ve bütün teferrüatları mükemmel vaziyette acele satılıktır. Galata, Mahmudiye caddesi, 104 No. Hayk Budakyan'a müracaat. — 1

DEBAĞAT VE DERİ SİYİRMA MAKİNELERİ SATILIK — Alman markalı debağat deri siyırma makinesi ile piyango makinesi satılacağından talip olanların 27 mayıs 939 cumartesi günü saat on dörtte Galatada Mumhane caddesinde Fransız Çıkmaında 3 No. 11 deponun önünde hazır bulunmaları ilân olunur. — 1

SATILIK KAÇIRILMIYACAK KELEPİR SAAT — Patek Filip marka altın saat erkek için. Beyoğlu Tekke caddesi 41 numaralı mağazaya. — 1

4 — KİRALIK - SATILIK

KİRALIK DAİRE — Taksimde Topçu caddesinde Uygun apartmanının 2 numaralı lüks dairesi eşyasıyla beraber yaz için kiralıktır. Dört odası ve konforu olan bu apt. her gün gezilebilir. — 5

KİRALIK, KONFORLU, MÖBLE APARTMAN — Ayaspaşa, Parkotel karşısı, İktiz Kardeşler apartmanı 2 numaralı daire mevsimlik kiralıktır. Her gün saat 11 den 3 e kadar görülebilir. Tel: 44399. — 2

DEVREN SATILIK DÜKKÂN — Kibar bir muhitte asgari beş lira temiz kâr bırakan bir mezece dükkânı malile beraber fatura fiatına satılıktır. 10 ile 12 arası 21817 ye telefon.

KİRALIK FABRİKA — Şişli Operatör Rauf sokak No. 28 Şişli. Gayet geniş iki daireli ve bütün konforlarıyla beraber. Müracaat: Telefon No. 20573. — 2

SATILIK MÜLK ARANIYOR — İyi irad getirir mülkü olup ta satmak isteyenler tahminen No. 1038 Beyoğlu posta kutusuna müracaat. — 1

SATILIK KÖŞK VE ERAZİ — Kartalda Rahmanlar tepesinde geniş bir erazi içinde cam, zeytin ve sair yüzlerce ağaç muhtevî Ebülhüda köşkü ile erazisi çok ucuz bir flatte satılıktır. Tafsilat almak ve köşkü görüp gezmek için içindekilere müracaat. — 1

KİRALIK EV — Sultanahmed Divanyolu Firzağa camii karşısında Çıkmaaz İncilli sokak No. 5. (4) oda, su, elektrik, aynı sokak 17 ye mül. veya 22775 telefon. — 3

SATILIK APARTMAN — Beyoğlunda Büyük Bayram sokasında, beş katlı, üç daireli beş, bir daireli üç ve bir daireli iki odalı, ayda 80 lira icar getiren 6/8 numaralı (Gül apartmanı) satılıktır. Taliplerin 60599 numaralı telefona müracaatları. — 2

DOKTOR, DIŞ TABİBİ — Veya yazıhaneye için yeni mükemmel konforlu kat: Sirkeci, Babiâli Çağaloğlu No. 37 Sabri matbaasına veya 20384 telefonla müracaat. — 12

KİRALIK YAZIHANELER — Münferid odalar şirketlere müsaid denize nazır 4, 5, 12 odalı daireler, bir kat üzerinde 1080 metre murabba mesahasında 37 oda, üst katta 300 metre mesahada salon haline kabili ifrağ denize nazır üç salon ve alt katta mağazalar. Galatada Karamustafapaşa caddesinde 155 numarada Denizbank 7 numara antrepo karşısında Veli Alemdar hanı. — 7

KUZGUNCUKTA KİRALIK — Müstakil apartman katı 3 oda, bahçe, havadar, denize ve çamlığa nazır, su, elektrik. Aylığı 6 lira. Müracaat: Galata Necatibey cad. Araboğlan S. Ankara Palas oteli sahibi Hristoya. — 7

SATILIK KÖŞK — Feneryolu - Bağdad caddesi 16 No. Köşebaşı, en iyi yerde, altı kâğır üst katları ahşap 10 oda, 2 salon, bir veya iki dönüm yeri ile. Telefon: 52-2. Yazlık kiraya da verilir. — 11

ACELE SATILIK APARTMAN — Nisantasi Teşvikiyede Kâğıthane caddesi Karakol sokasında 7 numaralı seneyi 1100 lira iradı bulunan üç daireli beton her konforu havi mücedded apartman acele satılıktır. Saat 10 dan 14 e kadar üçüncü katına müracaat. — 9

SATILIK ARSA — Kadıköy Mühürdar caddesi denize nazır köşebaşında dört yol ağzı dört tarafından pencere açılır 327 arşın arsa satılıktır. Yoğurtçu Park caddesi numara 45. Her gün öğleden evvel müracaat. — 1

KİRALIK KÖŞK — Havası, manzarası ve bahusus diğer hastahanelerine şifalı tesirle malum Maltepe Asfalt caddede boyalı 2 ailenin rahatça oturabileceği 7 odalı 2 katlı 31 No.1 Doktorun köşkü kiralıktır. Görmek için komşusu Nedime, pazarlık için Tel. 54 - 58 - 20718. — 7

KİRALIK KÖŞKLER — Yakacıkta Ayazma caddesinde her bir konforu halz mücedded kâğır iki köşkü kiralıktır. İki yatak odası, bir salon, bir yemek odası, bir banyo, bir mutfak, iki helâ, bir camasızlık, bir hizmetçi odası, akar su, elektrik, harikulâde nezaret. Görmek isteyenler Yakacıkta Taş köşke müracaat etmeleri. — 1

SATILIK — Erenköyünde istasyona 5 dakika mesafede sayfiyeye gayet elverişli 3 dönüm bahçe içinde 5 odalı ve müştemilâti ahşap bir ev satılıktır. Adres: Hatboyu Tunuslularla karşısı Yeniöl No. 19 Muin Kivanç. — 1

KİRALIK EVLER — Kadıköyünde Kuşdilinde Tahtaköprüde Şefik Bey sokasında Dereboyunda bahçe içinde dörder odalı ve gene aynı bahçede iki odalı müstakil evler kiralıktır. Terkos elektrik mevcuttur. Aynı adreste 36 numaraya müracaat. — 3

ACELE DEVREN SATILIK DÜKKÂN — Kurukahve, çay, tütün ve kırtasiye dükkânı. Beyazıt Ordu caddesi No. 8, aynı adrese müracaat. — 1

SATILIK KÖŞK — Ortaköy Aydınlık sokak numara (1) on oda bir salon yerler parke, terkos, elektrik, telefon, banyo, bahçede Avrupa çiçekleri, bahçe içinde ufak bir köşkü ayrıca satılıktır. İçindekilere müracaat. — 1

DEVREN SATILIK LOKANTA — Müşterisi bol yemek sürümü çok sahibinin acele dışarıya gideceğinden devren satılık. Görmek için aşağıdaki adrese müracaat: Şişli Bulgar çarşısında 90 numarada bakkal Vasil. — 1

YAZ İÇİN KİRALIK APARTMAN — Ayazpaşada Mete sokak numara 40 Hatay apartmanının altıncı dairesi yazlık beş ay için kiralıktır. Boğaza nazır balkonlu dört odalı. Muayyen günlerde sıcak suyu olup bir sayfiye hayatı yaşamaya çok elverişlidir. — 1

KİRALIK GAZİNO VEYA DAİRE ARAYANLARA — Kadıköy İskele caddesinde belediye karşısında denize nazır 180 metre murabında gazino veya daireye elverişli salon ve üzerindeki aynı boyda taraçası kiralıktır. Şerâit elverişlidir. Altındaki YAFET deposuna müracaat. — 3

SATILIK HANE — Beyoğlu Balıkpazarında 9 oda, elektrik, terkos, havagazi, kuyu, sarnıcı ve taraçası bulunan cadde üzerinde tramvaya yakın. Sabahları müracaat. Çemberlitaş Karababa Tekke sokak 20 numara. — 1

ACELE SATILIK EV — Göztepe tramvay durağına 3 dakika mesafede Cavid Paşa sokak 8 numarada. Altı oda, garaj, hamam, su, elektrik, fevkalâde manzaralı ahşap ev satılıktır. Her gün 4,5 tan sonra gezilir. — 3

SATILIK VE KİRALIK EV — 11 oda, elektrik, terkos, havagazi, üç salon, vasi bahçe ve nezaretili, iskeleye yakın Kadıköy Mühürdar caddesi 76 numara. Müracaat yeri: Kadıköy Pazaryolu Vehap Bey sokak 8 numaraya. — 4

SEZON İÇİN KAÇIRILMIYACAK KİRALIK EV — 5 oda, elektrik, tatlı suyu, meyvalı bahçesi, manzarası fevkalâde kullanışlı ve su taksimatı mükemmel. Büyükdada Cami üstü Hacı Necip mahallesel Çarhifelek sokak 23 numara. İçindekilere müracaat. — 4

SATILIK EV — Lalelide Çukurçeşme sokak No. 17 yeni beş oda içindekilere müracaat. Her gün öğleden evvel. — 1

5 — MÜTEFERİK

YENİ DÂNS LAMBERT VOK DÂNSLARI — Hususi ve münferid olarak pazardan maada her gün Beyoğlu Karıman karşısında Nuri Ziya sokak No. 3. Profesör Panosyan.

İNGİLİZCE — (Bahusus ticaret şubeleri) - İngiliz Oxford üniversit. mezunu bir profesör ders veriyor. - Esaslı ve en asri usul. - Ehven flatler. - «İngil. Prof.»

ALMANCA DERSLERİ — Berlin üniversitesinden mezun bir Alman profesör tarafından en seri ve asri metotla verilir. İngilizce ve Fransızca mükemmel konuştur. Flatler mutedildir. «Prof. H.» mektupla müracaat. — 19

KÂRLI BİR İŞ — Sağlam, peşin ve kârlı bir ticaret için, sermayesi ve kârını aydan aya ödemek şartile bir sene vadeli bin lira aranıyor. Akşam gaz. B. M. rumuzla mektupla müracaat. — 1

TANİN GAZETESİ KOLEKSİYONU — Satın almak isteyenlerin Cihangirde Kaya apartmanına No. 5 e müracaatları.

ÇOCUKLARINI BERLİN'DE — Emin nezaret ve ihtilam altında okutmak isteyenlere Berline tanınmış gayet namuslu, hayatı hususiyede Almanca konuşur ilim adamı bir Türk doktorunun ailesi nezdinde alır. Akşam'da (D. Ş.) rumuzuna mektupla müracaat. — 2

AT MERAKLILARINA — Pedigrili yarım kan eş iki baş 152 boyunda kısrakla 25/3/939 doğumlu erkek tayı olan yağız damızlık kısrak satılıktır. Görmek isteyenler Feneryolu Gazi Muhtar sokak Ahmed Eyyup paşa köşküde N. Atakula. — 1

BİÇKİ VE DİKİŞ DERSLERİ — En son ve kolay bir usulle dikiş bilen bayanlara üç ayda hiç bilmeyen bayalara 6 ayda biçki dikiş öğretilir. Tatil zamanlarından öğretmenler de istifade edebilirler. Gedikpaşa Balıpaşa yolu Vahram Asadoryan eczanesi üstünde Nol. 1. — 1

MEKTUPLARINIZI ALDIRINIZ

Gazetemiz idarehanesini adres olarak göstermiş olan karilerimizden

Mürebbiye — Acele — B. M. — C. E.

namlarına gelen mektupları idarehanemizden aldirmaları mercudur.

Dr. Suphi Şenses

İdrar yolları hastahıkları mütehassısı Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lekler apartman. Fakirlere parasız. Tel. 43924

Yeni Çıkan Muhtasar Frenç

Frençin uzviyette oynadığı rolleri; dahili, harici bütün ihtilâtlarını; nesle intikal tarz ve âlâmetlerini fennî yeniliklerle gösteren, herkese lüzum bu eser muharriri C. Z. Müt. Dr. HÂZİM PEKİN'in Beyoğlu, Meşrutiyet Cad. 26 No. muayenehanesinde 2 liradır. Tagraya gönderilir.

«Morena Clara» filminde

İmperio Argentino'nun

okuduğu

275071 — El Día que naci yo

275072 — Echale guinda al pavo

Maria del Garmen

ve

TANASA revüsünden

en güzel Tangoları

dram - Bum, tango

275070 — A fost cea mai Fra

moaso noapte - Tango

ODEON

Plâklarında

Satışa çıkmıştır.

Dr. Hafız Cemal

Lokmanhekim

Dahiliye mütehassısı

Divanyolu 104

Muayene saatleri Pazar hariç her gün

2,5-6 Saat, Cumartesi 9,5-12 fukaraya

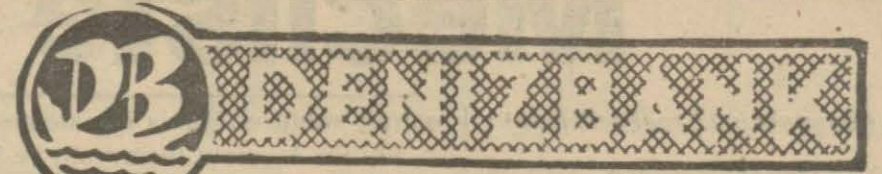
T. 22398

★

Çankırı Belediyesinden:

Ahnacak Elektrik Enistilasyon malzemesi

İhale kat'iyesi 16/5/939 tarihinde icrası mutazarrır olan belediyesi enistilasyon malzemesine talip çıkmadığı cihetle pazarlığa bırakılmıştır. Talip olanların Çankırı belediyesine müracaatları ilân olunur. (3550).

Yalova kaplıcaları AÇILDI

Yalova kaynaklarının «Hyperthermale» «radio - active» ve müsekkin deval suları, romatizma ağrıları, siyatik, hertürlü asabi elemeler ve nevriteler ile nikriz, şışmanlık, ve şeker hastalığı gibi tegaddi arızaları ve hazım yolları bilhassa em'a ile safra kesesi hastahıklarının ağırlı şekilleri (Kolit, müzmin ve muannit isâl Spasmodiqueelerle inkıbaz itisâkât elemeleri) müzmin sancılı rahim ve tenasül guddeleri emrazı gibi mütenevvi hastahıkların tedavisinde çok müessir ve asırlardanberi mücerredir.

Termâl kür ve rejim yemekleri mutahassıs doktorların daimi nezareti altındadır.

Kaplıcada su altında veyahut kuru masajlar, fizyoterapi ve elektrikle tedavi dahi tatbik edilir; her türlü tıbbi tahliller yapılır.

Fiatler:

Termâl otelde (pansiyonla beraber) bir kişi için

605 kuruştan 770 kuruşa kadar
İki kişi için 950 kuruştan 1100 kuruşa kadar

Hususi banyolu odalar ve salonlu hususi daireler fiatleri

1210 kr.la 1750 kuruş arasındadır

Fiatlerde servis yüzde onları dahildir

Haziranın 15 ine kadar otel ücretlerinde % 20 tenzilat vardır. Müracaat mahalli Denizbankta Yalova kaplıcaları Bürosu. Telefon: 44678 dahili 83.

Denizbank İstanbul şubesinden

1 — Hükümet tarafından satın alınan ve bankamıza devrolunan İstanbul Rıhtım, Dok ve Antrepo şirketinin 1906 senesinde ihraç eylemiş olduğu obligasyonlardan 16/5/939 tarihinde Beyoğlu ikinci noteri huzurunda icra kılınan keşidede amorti edilen «327» obligasyonun itfa bedelleri ile tedavüle kalan obligasyonlardan 66 No. lu faiz kuponu bedellerinin haziran 1939 tarihinden itibaren bankamız giselerinde tediyeye başlanacağı.

2 — Amorti edilen her obligasyon mukabilinde 66 ilâ 80 numaraya kadar «15» adet faiz kuponlarını havi olmak şartile cem'an 22 lira 44 kuruş ödeneceği bildirilir.

BASURA HEDENSA AMELİYATSIZ MEMELERİ KURUDUR KANI. AĞRIYI DERHAL KESER

Sümer Bank Umumî Müdürlüğünden: İngilizce bilen Daktilo alınacak.

Karabük demir ve çelik fabrikalarımızda istihdam edilmek üzere ingilizce bilen dört daktiloya acele ihtiyaç vardır. Kendilerine iktidarlarına göre 120 liraya kadar ücret ve ayrıca 15 lira mesken tazminatı verilecektir. Talip olanların derhal Ankarada Umumî Müdürlük Personel şubesine ve İstanbulda Sümer Bank İstanbul şubesine müracaatları. (1907) (3546)

Istanbul defterdarlığından:

Sıra No.	Mükellefin Şubesi	Adı	İşi	Eski adresi	Aranılan defter ve vesaik
1	Eminönü	Nesim Havyarçı	Kohen	Şeyhgeylâni, Hava han	929-930 takvim yılı
2	Hocapaşa	Abdür. Müteahhid rezzak	Hocaalâeddin, Çavuşbaşı	han No. 15	928 yılı

Namlarına tarhedilen kazanç vergilerine itiraz eden yukarıda adı ve işi, eski adresleri ve mensup olduğu Maliye şubesi yazılı mükelleflerin adreslerini terketmiş ve yeni adresleri de malum bulunmamış olduğundan, itirazlarının müstenidatı olan ve hizalarında gösterilen takvim yılları ticarî defter ve vesikaları görülmek ve kendileri şifahen dinlenmek üzere tarihi ilândan itibaren bir ay zarfında Çağaloğlunda Kız lisesi karşısında 32 numarada kazanç itirazları tetkik komisyonuna lüzumu müracaatları ilânen tebliğ olunur. (3570)

Ankara Belediyesinden:

1 — Ankara mezbahasında yapılacak 250 bin 199 lira 15 kuruş kıymet muhammeneli firigofik ve kan kurutma inşaat ve tesisatı kapalı zarf usulile 60 gün müddetle eksiltmeye konulmuştur.

2 — İhalesi 18/Temmuz/939 salı günü saat 11 de belediye encümeninde yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminatı (18,765) liradır.

4 — Şartname ve keşif ve mukavele proje ve krokilerini görmek isteyenlerin her gün yazı işleri kalemine müracaat etmeleri ve isteklerinde teklif mektuplarını 18/Temmuz/939 salı günü saat ona kadar encümene vermeleri ilân olunur. (1897) (3544)

Maliye Vekâletinden:

İhale tarihinden ikinci teğrin 939 sonuna kadar depoya gelecek ve gidecek eşyanın yakın iskeleden depoya kadar nakliyesi açık eksiltmeye ve halen toplanmış ve bu müddet zarfında da toplanacak anbalâj tahta ve kâğıtları ile çenberlerinin satışı arttırmaya konulmuş olduğundan isteklilerin şartnamelelerini görmek ve daha fazla malûmat almak için Dolmabahçe kurtasiye deposu baş memurluğuna müracaatları ve nakliyenin altı aylık bedeli 1650 ve anbalâjardan çıkan malzemelerin satış fiatı da 2000 lira tahmin edilmiş olduğundan isteklilerin bu miktarlar üzerinden getirecekleri dipozitolarile birlikte yevmi ihale olan 7/6/939 günü saat 14 de depoda hazır bulunmaları. (3556)

Istanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

Cerrahpaşa hastanesi göz kliniğinde yapılacak 885 lira keşifli tahta mobilya işleri 8/6/939 pazartesi günü saat 15 de üniversite rektörlüğünde açık eksiltmeye konulmuştur.

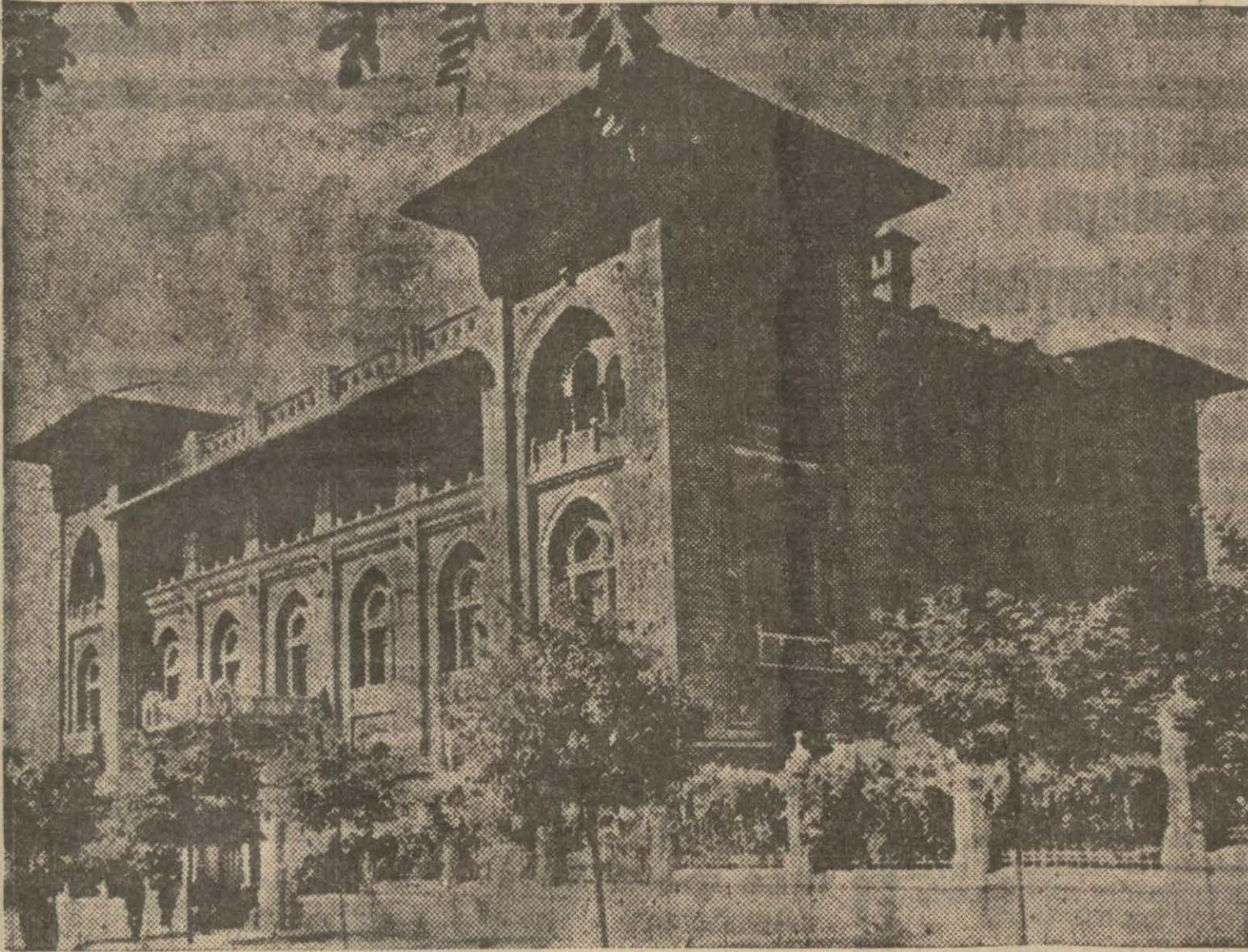
İsteklilerin en az 500 liralık bu gibi işler yaptıklarına dair üniversite mimarlığından alacakları vesika ve 67 liralık muvakkat teminat makbuzlarını komisyona ibraz etmelidirler.

Resim ve şartname her gün rektörlükte görülür. (3567)

T. C. ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası Şube ve Ajans adedi 262
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

PARA BİRİKTİRENLERE 28.800 LİRA İKRAMIYE VERECEK

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır:

Adet	1.000	Liralık	4.000 Lira
4	500	»	2.000 »
4	250	»	1.000 »
40	100	»	4.000 »
100	50	»	5.000 »
120	40	»	4.800 »
160	20	»	3.200 »

DIKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasıyla verilecektir.

Kur'alar senede 4 defa, 1 Eylül, 1 Birinci kânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.

AKŞAM NEŞRİYATI

AKŞAM okuyucuları bu güzel ve faydalı kitapları
YÜZDE 20 iskonto ile alabilirler

FAİK SABRİ DURAN'ın eserleri

Kuruş	Kuruş
Nereden geliyoruz? 40	Yeryüzü Gökyüzü 150
Çocuklara coğrafya kıraat- leri 50	Bir Türk kızının Amerika yolculuğu 75
Coğrafyada ilk adım 50	Cüceler ve devler memleke- tinde Gülliver'in seyahat- leri 75
Don Kışot 25	
Arzum merkezine seyahat 25	

En tanınmış muharrirlerin güzel romanları

Kuruş	Kuruş
Küçük Hanlar 75	VA - NÜ 75
Kivircik paşa 75	Sermed Muhtar 75
Deli 30	Selâmi İzzet 30
Yalı çapkını 30	Bürhan Cahid 30
Bu perdenin arkasında 40	Z. İ 40
Düğün gecesi 100	Bürhan Cahid 100
Sümer Kızı 125	İskender Fahreddin 125
Asyadan bir güneş doğuyor 80	İskender Fahreddin 80
Penbe maşlahlı hanım 70	Sermed Muhtar 70
Bir kadın geçti 20	Selâmi İzzet 20
Devler kaldırmı 75	Halid Fahri 75
Aşk fırtınası 50	Muazzez Tahsin 50
Dipsiz kuyu 25	VA - NÜ 25
Penbe pırlanta 25	» » 25
İki cinayet gecesi 25	Hikmet Feridun 25
Karacaahmed'in esrarı 25	VA - NÜ 25
Kardeş katili 25	» » 25

Meşhur ARSEN LÜPEN serisi

Seri tamamlanmıştır. Resimli 6 büyük cild-
Her cildin fiati: 80 kuruş

Muhtelif eserlerin listesi

Kuruş	Kuruş
Edebi hatıralar 60	Hüseyin Cahid 60
Fazıl Ahmed [Kıymetli edibin muhtelif eserleri] 80	
Sinema yıldızları 100	[Albüm gibi resimli] 100
İttihad ve Terakkî tarihinde esrar perdesi 150	M. Ragıp 150
İtalyadan Amerikaya nası uçtular? 35	M. Saffet 35
Kadın asker olursa 50	Necdet Rüştü 50
Tarih öğreniyorum 30	Ahmed Refik 30

% 20 iskonto kuponu

Bu kuponu kesip «AKŞAM
matbaası kitap servisine» getirir
veya gönderirseniz bu listedeki
fiatler üzerinden size yüzde 20
iskonto yapılacaktır.

AKŞAM neşriyatı tevzi yerleri

«AKŞAM» matbaası - İstanbul
Muallim Ahmed Halid kitapha-
nesi - Ankara caddesi, İstanbul
Para yerine mektup içinde pos-
ta pulu kabul edilir.

Sırt - Göğüs
Kalça - Arka - Bel

ROMATİZMA
LUMBAGO
SİYATİK
ve bütün
ağrılara
karşı

SILKO

merhemi ile masaj yapınız

SANCILARI DAIMİ ve ÇABUK GEÇİRİR

TURK HAVA KURUMU BUYUK PIYANGOSU

İkinci keşide: 11/Haziran /1939 dadır. Büyük İkra-
miye: 45,000 liradır... Bundan başka: 15.000, 12.000,
10.000 liralık ikramiyelerle (20.000 ve 10.000) liralık
iki adet mükâfat vardır...

Yeni tertipten bir bilek alarak iştirak etmeyi ihmal etmeyiniz. Siz de
piyangoonun mes'ud ve bahtiyarları arasına girmiş olursunuz...

RAHAT ve HUZUR
REFAHLA OLUR

BİRİKTİR
TÜRKİYE İŞ BANKASI

İslâm Naci ve ortaklarının Lüleburgaz BUZ Fabrikası ve soğuk hava depoları

İhtiyat Motorleri ve kompresörlerle en emniyetli ve en mükemmel işlemektedir. Muntazam ve daima kontrollu çalışan bu buzhaneye peynir, kaşar, yağ, ve sairinizi koymanız her hususta emniyet ve menfaatinizi mucibdir. Buzhane ücretleri her yerden ucuz, muhafaza her yerden daha mükemmeldir. Bu buzhaneye konulacak mallara mukabil Trakya'da çalışan bütün bankalar para vermektedirler.

BUZLARI Trkyanın en güzel ve Sıhhi İçme suyu olan bu Fabrikadaki Artizyen suyu ile yapılmaktadır. Buz ihtiyacınızı da oradan temin ediniz.

Bütün Ada çamlarının ve levanta çiçeklerinin sıhhi kokularını terkinde saklayan

VENÜS ÇAM kolonyası

Ciğerleri zayıf ve sinirleri bozuk olanların kalbine ferahlık verir ve gönlünü açar. VENÜS ÇAM KOLONYASININ formülü bir sırdır. Taklitleri onun yerini tutmaz.

Umumi deposu: Nureddin Evliya zade, Alât, Ecza ve İhtiyat deposu, İstanbul

İmdat

Bir kaşe

NEOKALMİNA

Bu baş ağrısından kurtulayım!..

Dökülen saçların en iyi ilacı

Gür Saç

saç suyudur.

Dr. FETHİ

LABORATUVARI

Cerrahpaşa hastanesi

bakteriyoloğu

Kan, idrar, balgam, mevadî gâta tahlilleri ve (İDRAR VASİTASİLE GEBELİĞİN İLK GÜNLERİNDE KATI TEŞHİSİ) yapılır.

Beyoğlu : Taksime giderken Meselik sokağı Ferah apartmanı Tel. 40534

Siz de benim gibi yapınız. Yalnız **REX** Prezervatiflerini

Eczanenizden isteyiniz. Çünkü: Sağlamdır. ve gayet İnce İpekli lâstikten yapılmıştır.

80
derece

İNHİSAR KOLONYASI

Yarım litrelik şişesi perakende 100 kuruştur

Satıcılara % 10 tenzilât yapılır

İnhisar satış kamyonlarından, satış mağaza ve depolarından isteyiniz

Güzelliğiniz için

KREM BALSAMIN KANZUK

Bütün dünyaca takdir edilmiş sıhhi güzellik kremleridir. Gece için yağlı, gündüz için yağsız ve halis acıbadem çeşidleri hususî vazo ve tüplerde satılır.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ BEYOĞLU - İSTANBUL

Dr. A. Asım Onur

Ortaköy

ŞİFA YURDU

İstanbulun en güzel yerinde, geniş bir park içinde, konforu mükemmel, bakımı iyi, kadın ve erkek her türlü hastalıklara açık hastane.

Doğum ve kadın ameliyatları ile fıtık, apandisit, basur ve diğer ameliyatlara için çok ucuz hususî flatlar. Ortaköy, tramvay yolu, Muallim Naci cad. 111 - 115. Telefon: 42221.

Saç bakımı

Güzelliğin en birinci şartı.

PETROL NİZAM

Kepekleri ve saç dökülmesini tedavi eden tesiri mücerreb bir ilâçtır.

Dr. İRFAN KAYRA

Röntgen mütehassısı

Türbe, Bozkurd kışaathanesi karşısında eski Klod Fare sokak No. 8 - 10. Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar ★

Sahibi: Necmeddin Sadak
Umumi neşriyat müdürü: Şevket Rado
Akşam Matbaası